

STATISTISKE ANALYSER

KLIENTER I INSTITUSJONER FOR ALKOHOLISTOMSORG 1977

CLIENTS IN INSTITUTIONS FOR
ALCOHOLICS 1977

STATISTISK SENTRALBYRÅ
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS
OSLO - NORWAY

STATISTISKE ANALYSER NR. 43

KLIENTER I INSTITUSJONER
FOR ALKOHOLISTOMSORG
1977

CLIENTS IN INSTITUTIONS FOR ALCOHOLICS
1977

STATISTISK SENTRALBYRA
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1980

ISBN 82-537-1099-2

FORORD

Statistisk Sentralbyrå legger i denne publikasjonen fram resultater fra en utvalgsundersøkelse om klienter som oppholdt seg i institusjoner for alkoholistomsorg i november 1977. Undersøkelsen er finansiert av Sosialdepartementet.

Publikasjonen er utarbeidd av konsulent Berit Otnes.

Statistisk Sentralbyrå, Oslo, 11. januar 1980

Petter Jakob Bjerve

Jon Holmøy

PREFACE

The Central Bureau of Statistics in this publication presents results from a sample survey in November 1977 on clients in institutions for alcoholics. The survey was financed by the Ministry of Social Affairs.

The publication has been prepared by Ms. Berit Otnes.

Central Bureau of Statistics, Oslo, 11 January 1980

Petter Jakob Bjerve

Jon Holmøy

INNHold

Side

Tabellregister	7
 Tekstdel	
1. Innledning	11
2. Opplegg av utvalgsundersøkelsen	12
2.1. Utvalg og datainnsamling	12
2.2. Usikkerhet ved resultatene	12
2.3. Begrep og kjennemerker	14
3. Klientenes sosiale bakgrunn	14
3.1. Kjennemerker ved klienter i institusjoner for alkoholistsorg	14
3.2. Klientenes kjønn, alder og ekteskapelige status	15
3.3. Klientenes utdannings- og yrkesbakgrunn	18
3.4. Klientenes oppvekstforhold	19
4. Innlegging i institusjoner for alkoholistsorg	22
4.1. Innledning	22
4.2. Klientenes situasjon siste halvår før innleggingen	22
4.3. Klientenes begrunnelse for innleggingen	25
4.4. Tidligere innlegginger i institusjoner for alkoholistsorg	27
5. Levekår i institusjonene for alkoholistsorg	29
5.1. Innledning	29
5.2. Oppholdets varighet og institusjonenes behandlingstilbud	30
5.3. Arbeids- og inntektsforhold under oppholdet	37
5.4. Utdanning under oppholdet	41
5.5. Personlig frihet og medbestemmelse i institusjonen	42
5.6. Kontakt med familien under oppholdet	46
6. Utskrivning fra institusjonen	48
6.1. Innledning	48
6.2. Bolig- og arbeidsforhold etter utskrivningen	48
6.3. Forholdet til alkohol etter utskrivningen	51
7. Sammendrag	53
Sammendrag på engelsk	55
 Vedlegg	
1. Spørreskjema	59
 Utkomne publikasjoner	
Publikasjoner sendt ut fra Statistisk Sentralbyrå siden 1. januar 1979	74
Utvählte publikasjoner i serien Statistisk Sentralbyrås Håndbøker (SSH)	79

Standardtegn i tabeller

- . Tall kan ikke forekomme (ulogisk)
- Null
- 0 Mindre enn 0,5 av den brukte enhet
- : Tall kan ikke offentliggjøres

CONTENTS

	Page
Index of tables	9
Text	
1. Introduction	11
2. Survey design	12
2.1. Sampling and data collection	12
2.2. Reliability of estimates	12
2.3. Terms and variables	14
3. The social background of the clients	14
3.1. Aspects of clients in institutions for alcoholics	14
3.2. Sex, age and marital status of the clients	15
3.3. Educational and occupational background of the clients	18
3.4. The clients' situation during their adolescence	19
4. Admission to the institutions for alcoholics	22
4.1. Introduction	22
4.2. The clients' situation during the last six months before admission	22
4.3. Stated reasons for admittance request	25
4.4. Previous admittances to institutions for alcoholics	27
5. Level of living in the institutions for alcoholics	29
5.1. Introduction	29
5.2. Duration of stay and the institutions' offer of treatment	30
5.3. Work and income during the stay	37
5.4. Education during the stay	41
5.5. Privacy and client influence in the institution	42
5.6. Contact with family during the stay	46
6. The clients' discharge from the institution	48
6.1. Introduction	48
6.2. Housing and work conditions after discharge	48
6.3. Expected consumption of alcohol after discharge	51
7. Summary	53
Summary in English	55
Annex	
1. Questionnaire	59
Publications	
Publications issued by the Central Bureau of Statistics since 1 January 1979	74
Selected publications in the series Manuals from the Central Bureau of Statistics (MAN)	79

Explanation of Symbols in Tables

- . Category not applicable
- Nil
- 0 Less than 0.5 of the unit employed
- : Not for publication

TABELLREGISTER

	Side
2. OPPLÈGG AV UTVALGSUNDERSØKELSEN	
1. Frafallet etter årsak til frafall. Prosent	12
2. Utvalget, svarerne og frafallet, etter kjønn/alder/institusjonstype/ekteskape- lig status. Prosent	13
3. KLIENTENES SOSIALE BAKGRUNN	
3. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og den mannlige befolk- ning 16 år og over, etter alder/ekteskape- lig status. Prosent	17
4. Menn i ulike aldersgrupper i institusjoner for alkoholistsorg og i befolkningen 16 år og over, etter ekteskape- lig status. Prosent	17
5. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg/aldersgrupper, etter yrke størstedelen av livet, og sysselsatte menn i 1977 i ulike aldersgrupper, etter yrke i 1977. Prosent	18
6. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg/aldersgrupper og den mannlige befolkning 16 år og over i 1975 i ulike aldersgrupper, etter utdanningsnivå. Prosent	19
7. Menn i ulike aldersgrupper i institusjoner for alkoholistsorg og i befolkningen, etter oppvekstkommune. Prosent	20
8. Andel som noen gang under oppveksten har hatt ulike typer familieforhold blant mann- lige klienter og menn i befolkningen i ulike aldersgrupper. Prosent	21
9. Andel som har hatt forskjellige typer problem i oppveksthjemmet blant mannlige klienter og menn i befolkningen i ulike aldersgrupper. Prosent	22
4. INNLEGGING I ALKOHOLISTOMSORGSINSTITUSJONEN	
10. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og kvinnelige klienter, etter sysselsetting siste halvår før innleggingen. Prosent	23
11. Menn som var i arbeid siste halvår før de ble innlagt i institusjon for alkoholists- omsorg i grupper for institusjonstype, etter yrke før innleggingen. Prosent	23
12. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og kvinnelige klienter, etter boligforhold siste halvår før innleggingen. Prosent	24
13. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og kvinnelige klienter, etter inntektskilde siste halvår før innleggingen. Prosent	25
14. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for kjønn/alder/ekteskape- lig status/boligforhold siste halvår før innleggingen/institusjonstype/tidligere inn- legginger i institusjoner for alkoholistsorg, etter grunn til innlegging. Prosent ..	26
15. Andel av klientene i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg som tid- ligere har vært innlagt i forskjellige typer institusjoner på grunn av alkoholprob- lemer. Prosent	28
16. Andel av klientene i ulike aldersgrupper som tidligere har vært innlagt i forskjellige typer institusjoner på grunn av alkoholproblemer. Prosent	29
5. LEVEKÅR I ALKOHOLISTOMSORGSINSTITUSJONENE	
17. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter hvor lang tid de ble innlagt for/oppholdstid på intervju tidspunktet/hvor lang tid de regner med å ha igjen til de blir utskrevet. Prosent	31
18. Andel av klientene som oppgir at det finnes terapigruppe ved institusjonen, og andel av klientene som får medisiner for ulike plager, i grupper for institusjonstype. Prosent	32
19. Andel av klientene som har hatt kontakt med forskjellige personalgrupper under opp- holdet i grupper for institusjonstype. Prosent	32
20. Andel av klientene som oppgir at de får ulike typer behandling for sitt alkoholprob- lem, i grupper for institusjonstype. Prosent	33
21. Andel av klientene som oppgir at de får behandling for sitt alkoholproblem i grupper for deltaking i terapigruppe/hva de får medisiner for. Prosent	34
22. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter om de tror at oppholdet vil være til hjelp for dem når det gjelder deres alkoholproblem. Prosent ...	34

5. LEVEKÅR I ALKOHOLISTOMSORGSINSTITUSJONENE (forts.)

23. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for deltaking i terapigruppe/hva de får medisiner for, etter om de tror at oppholdet vil være til hjelp for dem når det gjelder deres alkoholproblem. Prosent	35
24. Andel av klientene som tror at institusjonsoppholdet på forskjellige måter vil være til hjelp for dem når det gjelder deres alkoholproblem, i grupper for institusjonstype. Prosent	36
25. Andel av klientene som av forskjellige grunner ikke tror at institusjonsoppholdet vil være til hjelp for dem når det gjelder deres alkoholproblem, i grupper for institusjonstype. Prosent	36
26. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter deltaking i arbeid under oppholdet. Prosent	37
27. Klienter som ikke arbeider under oppholdet i institusjonen i grupper for institusjonstype, etter grunnen til at de ikke deltar i arbeid. Prosent	38
28. Klienter som deltar i arbeid under institusjonsoppholdet i grupper for arbeidssted, etter arbeidstid pr. uke. Prosent	38
29. Klienter som får timelønn eller arbeider uten lønn i grupper for arbeidssted, etter timelønn. Prosent	38
30. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter hvilken type stønad/trygdeytelse de mottar under oppholdet. Prosent	39
31. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for deltaking i arbeid under oppholdet, etter hvilken type stønad/trygdeytelse de mottar. Prosent	40
32. Klienter som ikke får lønn under sykdom i grupper for deltaking i arbeid/type ytelse eller stønad de mottar under oppholdet, etter vurdering av sin disponible inntekt under oppholdet. Prosent	40
33. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for institusjonstype/alder, etter om de har deltatt i eller blitt tilbudt å delta i utdanning under oppholdet. Prosent	41
34. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for institusjonstype/alder, etter faktisk og ønsket deltaking i utdanning under oppholdet. Prosent	42
35. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og med ulik oppholdstid i institusjonen, etter om de har eget rom/låsbart skap/rom for å ta imot besøkende. Prosent	43
36. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter om det blir holdt allmannamøter og om klientene har noen valgte tillitsmenn. Prosent	44
37. Andel av klientene som synes at de som gruppe har noen innflytelse over forholdene i institusjonen, i grupper for forekomst av allmannamøter og valgte tillitsmenn. Prosent	45
38. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg, etter mening om sin egen innflytelse på opplegg av behandlingen/deltaking i arbeid/hva slags arbeid de får/ hyppighet og varighet av permisjoner. Prosent	45
39. Andel av klientene som har truffet foreldre, søsken, ektefelle, barn 15 år og over eller venner i løpet av institusjonsoppholdet, i grupper for institusjonstype/opp- holdstid/kontakt før innleggingen med: foreldre/søsken/ektefelle/barn 15 år og over. Prosent	47

6. UTSKRIVNING FRA INSTITUSJONEN

40. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter varig forhold/sysselsetting etter utskrivningen. Prosent	49
41. Klienter med forskjellig tid igjen til utskrivning, etter boligforhold/sysselsetting etter utskrivningen. Prosent	49
42. Klienter med eller uten egen bolig før innleggingen, etter boligforhold etter utskrivningen. Prosent	50
43. Klienter med eller uten fast arbeid før innleggingen, etter sysselsetting etter utskrivningen. Prosent	50
44. Klienter i grupper for institusjonstype/boligforhold etter utskrivningen/arbeidsforhold etter utskrivningen/tidligere innleggelse i alkoholistsorg/mening om oppholdets virkning på sitt alkoholproblem, etter forventning til eget alkoholforbruk etter utskrivningen. Prosent	52

INDEX OF TABLES

	Page
<i>2. SURVEY DESIGN</i>	
1. Non-response by cause of non-response. Per cent	12
2. Sample, respondents and non-respondents, by sex/age/type of institution/marital status. Per cent	13
<i>3. THE SOCIAL BACKGROUND OF THE CLIENTS</i>	
3. Males in different types of institutions for alcoholics and the male population 16 years and over, by age/marital status. Per cent	17
4. Males in different age groups in institutions for alcoholics and in the population 16 years and over, by marital status. Per cent	17
5. Males in different types of institutions for alcoholics/age groups, by occupation held most of their lifetime, and employed males in 1977 in different age groups, by occupation 1977. Per cent	18
6. Males in different types of institutions for alcoholics/age groups and the male population 16 years and over in 1975 in different age groups, by level of education. Per cent	19
7. Males in different age groups in institutions for alcoholics and in the population, by the type of municipality they lived in during their adolescence. Per cent	20
8. Percentages who any time during adolescence have experienced different types of family relations among the male clients and among the male population in different age groups ...	21
9. Percentages who have experienced different kinds of problems in their homes during adolescence among the male clients and among the male population in different age groups	22
<i>4. ADMISSION TO THE INSTITUTION FOR ALCOHOLICS</i>	
10. Males in different types of institutions for alcoholics and female clients, by employment last six months before admission to the institution. Per cent	23
11. Males who were employed during the last six months before admission to the institution in groups for type of institution, by occupation before admission to the institution. Per cent	23
12. Males in different types of institutions for alcoholics and female clients, by housing conditions last six months before admission to the institution. Per cent	24
13. Males in different types of institutions for alcoholics and female clients, by source of income last six months before admission to the institution. Per cent	25
14. Clients in institutions for alcoholics in groups for sex/age/marital status/housing during the last six months before admission to the institution/type of institution/previous stays in institutions for alcoholics, by reason for admission to the institution. Per cent	26
15. Percentages of clients in different types of institutions for alcoholics with previous admissions to different types of institutions due to problems with alcohol	28
16. Percentages of clients in different age groups with previous admissions to different types of institutions due to problems with alcohol	29
<i>5. LEVEL OF LIVING IN THE INSTITUTIONS FOR ALCOHOLICS</i>	
17. Clients in different types of institutions for alcoholics, by the period of time they went to the institution for/duration of stay at the time of the interview/expected time before leaving the institution. Per cent	31
18. Percentages of clients who state that there are therapy groups at the institution, and percentages of clients who get medicine for different kinds of troubles, in groups for type of institution	32
19. Percentages of clients in groups for type of institution who have been in touch with different groups among the personnel during their stay	32
20. Percentages of clients who state that they get different types of treatment for their problems with alcohol, in groups for type of institution	33
21. Percentages of clients who state that they get treatment for their problems with alcohol in groups for participation in therapy groups/what kinds of medicine they get	34
22. Clients in different types of institutions for alcoholics, by whether they think that their stay will be helpful to their problems with alcohol. Per cent	34

5. LEVEL OF LIVING IN THE INSTITUTIONS FOR ALCOHOLICS (cont.)

23. Clients in institutions for alcoholics in groups for participation in therapy group/ what kinds of medicine they get, by whether they think their stay will be helpful for their problems with alcohol. Per cent	35
24. Percentages of the clients who think that their stay in the institution will be help- ful for their problems with alcohol in different ways, in groups for type of institution .	36
25. Percentages of the clients who think that their stay in the institution will not be helpful for their problems with alcohol for different reasons, in groups for type of institution	36
26. Clients in different types of institutions for alcoholics, by participation in work during their stay in the institution. Per cent	37
27. Clients who do not work during their stay in the institution in groups for type of institution, by their reason for not participating in work. Per cent	38
28. Clients who participate in work during their stay in the institution in groups for place of work, by working hours per week. Per cent	38
29. Clients who are paid by the hour or do not get paid in groups for place of work, by payment by the hour. Per cent	38
30. Clients in different types of institutions for alcoholics, by what kind of allowances/ insurance benefits they receive during their stay. Per cent	39
31. Clients in institutions for alcoholics in groups for participation in work during their stay, by what kind of allowances/insurance benefits they receive. Per cent	40
32. Clients who do not receive their regular pay during sickness leave in groups for participation in work/type of benefit or allowance they receive during their stay, by their judgement of the amount of money at their disposal during their stay. Per cent ..	40
33. Clients in institutions for alcoholics in groups for type of institution/age, by whether they have participated in or been offered to participate in education during their stay. Per cent	41
34. Clients in institutions for alcoholics in groups for type of institution/age, by actual and wanted participation in education during their stay. Per cent	42
35. Clients in different types of institutions for alcoholics and with different durations of stay in the institution, by whether they have single rooms/lockable wardrobes/ room for receiving visitors. Per cent	43
36. Clients in different types of institutions for alcoholics, by whether meetings between clients are arranged and whether the clients have elected representatives. Per cent ...	44
37. Percentages of the clients who feel that they as a group have some influence on the conditions in the institution, in groups for prevalence of client meetings and elected representatives	45
38. Clients in institutions for alcoholics, by opinion of their own influence on the arrange- ment of the treatment/participation in work/what kind of work they get/frequency and duration of leaves. Per cent	45
39. Percentages of the clients who have met family or friends during their stay in the institution, in groups for type of institution/duration of stay/contact before going to the institution with: parents/brothers and sisters/spouse/children 15 years and over	47

6. THE CLIENTS' DISCHARGE FROM THE INSTITUTION

40. Clients in different types of institutions for alcoholics, by housing conditions/em- ployment after discharge from the institution. Per cent	49
41. Clients with different expected time left before discharge from the institution, by housing conditions/employment after discharge from the institution. Per cent	49
42. Clients with or without a dwelling of their own before admission to the institution, by housing conditions after discharge from the institution. Per cent	50
43. Clients with or without a permanent job before admission to the institution, by employ- ment after discharge from the institution. Per cent	50
44. Clients in groups for type of institution/housing conditions after discharge/employment after discharge/ previous admissions to institutions for alcoholics/opinion of the effect of this stay on their problems with alcohol, by expectations of their own consum of alcohol after discharge from the institution. Per cent	52

I. INNLEDNING

Denne publikasjonen gir en beskrivelse av klientene i behandlings- og omsorgsinstitusjoner for alkoholikere. De institusjonstypene som dekkes av undersøkelsen, er A-klinikker, kurhjem, tilsynshjem og vernehjem. Beskrivelsen er gitt på grunnlag av en intervjuundersøkelse som ble foretatt i november 1977 med et landsomfattende utvalg av klienter i alkoholistsorgsinstitusjoner.

Bakgrunnen for undersøkelsen var at en ønsket bedre kunnskaper om hvilke forhold som påvirker rekruttering av klienter til institusjoner innenfor sosial omsorg, og dessuten innsikt i levekårene for dem som bodde i institusjonene. Undersøkelsen som presenteres i denne publikasjonen er begrenset til å omfatte klienter i institusjoner for alkoholistsorg.

De ulike institusjonstypene innen alkoholistsorgen tar sikte på å hjelpe ulike klientgrupper, og legger ikke samme vekt på behandling og rehabilitering.

I en utredning om alkoholistsorgen (NOU 1972:17) er forskjellene mellom institusjonstypene beskrevet. A-klinikken tar sikte på klienter som kan være fysisk og psykisk nedkjørt på grunn av alkoholproblemer, men som sosialt sett er relativt veltilpasset. Oppholdet varer vanligvis 3-4 uker. Kursteder tar sikte på klienter som trenger mer langvarig behandling for å komme på fote, fysisk, psykisk og sosialt. Et kuropphold varer vanligvis fra 3-6 måneder. Tilsynshjem skal fungere som en overgangsfase mellom kurbehandling/klinikkopphold og klientenes tilbakevending til en normal tilværelse i samfunnet. Klientene skal under oppholdet komme ut i det vanlige arbeidslivet, og betaler selv for en del av oppholdet. Vernehjem er et tilbud til klienter "som det er lite realistisk å regne med skulle kunne føres tilbake til samfunnet ved hjelp av behandling og oppfølging". "Betingelsesløs omsorg" er det primære for vernehjemmene. - I praksis kan det nok være store variasjoner også mellom institusjoner av samme type med hensyn til klientenes bakgrunn og institusjonens evne til å tilby behandling.

I november 1977 var det i alt 82 institusjoner med til sammen om lag 2 500 plasser. I løpet av 1970-årene har det foregått en sterk utbygging av institusjoner innen alkoholistsorgen. Tallet på plasser ble mer enn fordoblet i perioden 1970-77. Mye av økningen skyldes opprettelsen av vernehjem. Også A-klinikker og tilsynshjem har imidlertid hatt en betydelig økning i antall plasser, mens tallet på plasser i kurhjem har vært nokså konstant i 1970-årene.

Hvem er det så som blir klienter i alkoholistsorgsinstitusjonene, og hvorfor kommer de i en slik situasjon at opphold i institusjon blir aktuelt? Er det med andre ord grupper i samfunnet som i større grad enn andre står for rekrutteringen av klienter til behandlingssinstitusjonene i alkoholistsorgen? Hvilket behandlingstilbud er det klientene møter i ulike typer institusjoner, og hvordan lever de ellers så lenge oppholdet varer? Hvor stor del av klientene har etablerte bolig- og arbeidsforhold å vende tilbake til? Disse spørsmålene er det en vil prøve å besvare i denne publikasjonen.

Kapittel 2 gir en oversikt over opplegget av utvalgsundersøkelsen. I kapittel 3 har en tatt for seg noen av de forholdene som påvirker rekrutteringen til alkoholistsorgsinstitusjonene. Her drøfter en betydningen av faktorer som kjønn, alder, ekteskapeleg status, utdannings- og yrkesbakgrunn og trekk ved klientenes oppvekstforhold. Kapittel 4 gir en oversikt over klientenes bolig- og arbeidssituasjon umiddelbart før innleggingen, og over klientenes begrunnelser for innleggingen. Kapitlet viser også hvor mange av klientene som tidligere har vært innlagt i ulike typer institusjoner.

Kapittel 5 behandler ulike sider av klientenes levekår under oppholdet i institusjonen. Med levekår mener en her de ressurser som individet har til disposisjon og kan bruke til å kontrollere og styre sin egen livssituasjon. En har beskrevet institusjonenes behandlingstilbud, klientenes muligheter for å delta i arbeid og skaffe seg utdanning mens de er i institusjonen, og deres muligheter til medinnflytelse over forholdene i institusjonen. En har også sett på klientenes kontakt med familie og venner under oppholdet i institusjonen. Kapittel 6 gir en oversikt over hvor mange av klientene som har bolig og arbeid etter utskrivningen.

Kapittel 7 er et sammendrag av hovedresultatene fra undersøkelsen.

2. OPPLÉGG AV UTVALGSUNDERSØKELSEN

2.1. Utvalg og datainnsamling

Utvalget ble trukket blant klientene ved A-klinikker, kurhjem, tilsynshjem og vernehjem i november 1977. I prinsippet ønsket en å inkludere klienter fra alle institusjonene, men i praksis viste det seg at noen av institusjonene lå utenfor rekkevidde av Byråets faste intervjuerstab, med de midler som stod til rådighet for datainnsamlingen. Av i alt 82 institusjoner med om lag 2 500 plasser var det derfor 12 som ikke ble oppsøkt. Dessuten var to institusjoner midlertidig ute av drift, og én institusjon ble av klienter og personale ikke betraktet som en alkoholistomsorgsinstitusjon. De bad derfor om å få slippe å delta i undersøkelsen. I alt var det 67 institusjoner med til sammen 1803 klienter som ble oppsøkt for trekking av utvalget. Halvparten av klientene ble trukket ut for intervjuing. Utvalget var i alt på 899 personer, fordelt på 149 klienter ved A-klinikker, 214 ved kursteder, 181 ved tilsynshjem og 355 klienter ved vernehjem. Det er ikke grunn til å tro at klientene ved de institusjonene som det ikke var mulig å nå, på noen systematisk måte skiller seg fra klientpopulasjonen ellers.

2.2. Usikkerhet ved resultatene

Utvalgsvariansen er et uttrykk for den type usikkerhet som skyldes at resultatene er basert på opplysninger fra et utvalg og ikke på en totaltelling. Bortsett fra den usikkerhet som ligger i at en del av populasjonen ble holdt utenfor ved trekkingen, kan utvalget sees på som et ett-trinns stratifisert tilfeldig utvalg. På grunn av den usikkerheten som er forbundet med at ikke hele populasjonen inngikk i trekkegrunnlaget, har en ikke foretatt noen beregninger av størrelsen på utvalgsvariansen. Generelt kan en si at utvalgsvariansen øker når tallet på observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

En annen type usikkerhet er den som skyldes utvalgsskjevhet eller frafall. Utvalgsskjevhet kan oppstå ved at personer som har en spesiell bakgrunn ikke blir representert i utvalget i samme grad som i hele gruppen av institusjonsklienter. Dette kan oppstå ved et særlig høyt eller lavt frafall blant personer med spesiell bakgrunn.

I denne undersøkelsen oppnådde en intervju med 646 av de 899 personene som ble trukket ut, det vil si 72 prosent av hele utvalget. Enkelte klienter forlot institusjonen i perioden mellom trekkingen av utvalget og tidspunktet da de skulle intervjues. Disse opphørte altså å være klienter, og inngikk derfor ikke lenger i populasjonen. Dette gjaldt 42 klienter. Det utvalget som skulle intervjues ble dermed på grunn av utskrivninger o.l., redusert til 857 personer. En oppnådde som før nevnt intervju med 646 av disse, eller med 75 prosent av det reduserte utvalget. De 211 som falt fra, fordelte seg etter frafallsårsak som vist i tabell 1.

Tabell 1. Fafallet etter årsak til frafall. Prosent *Non-response by cause of non-response. Per cent*

I alt <i>Total</i>	Nektet <i>Refused</i>	Sykdom <i>Illness</i>	Bortreist på ferie e.l. <i>Away on holiday etc.</i>	Ikke truffet av andre årsaker <i>Other barriers of contact</i>	Andre grunner <i>Other reasons</i>	Uopp-gitt <i>Unknown</i>	Tallet på personer <i>Number of non-respondents</i>
100	67	7	2	6	5	13	211

Langt den største delen av frafallet skyldtes at de uttrukne personene nektet å la seg intervju. I tabell 2 viser en hvordan utvalget, svarerne og frafallet var fordelt etter kjønn, alder, institusjonstype og ekteskapeleg status.

Tabell 2. Utvalget, svarerne og frafallet, etter kjønn/alder/institusjonstype/ekteskapelig status. Prosent *Sample, respondents and non-respondents, by sex/age/type of institution/marital status. Per cent*

	Utvalget <i>Sample</i>	Svarerne <i>Respondents</i>	Frafallet <i>Non-res-pondents</i>	Svarerne i prosent av utvalget <i>Respondents as percentage of sample</i>
<u>Kjønn</u> <i>Sex</i>				
I alt <i>Total</i>	100	100	100	75
Menn <i>Males</i>	93	93	94	75
Kvinner <i>Females</i>	7	7	6	80
Uoppgitt <i>Unknown</i>	0	-	1	:
<u>Alder</u> <i>Age</i>				
I alt	100	100	100	
16-29 år <i>years</i>	10	11	7	83
30-39 "	16	18	9	86
40-59 "	44	48	29	83
60 år og over <i>and over</i>	20	22	14	83
Uoppgitt	10	0	40	1
<u>Institusjonstype</u> <i>Type of institution</i> ¹⁾				
I alt	100	100	100	
A-klinikk	18	21	8	89
Kurhjem	23	28	11	89
Tilsynshjem	18	13	32	56
Vernehjem	41	38	49	70
<u>Ekteskapelig status</u> <i>Marital status</i>				
I alt	100	100	100	
Ugifte <i>Unmarried</i>	35	39	25	83
Gift <i>Married</i>	11	14	2	96
Skilt/separert <i>Divorced/separated</i>	37	41	25	84
Enke/-mann <i>Widowed</i>	5	5	3	85
Uoppgitt	12	1	46	3
Tallet på personer <i>Number of respondents</i> .	857	646	211	

1) For English translation and explanation of the different types of institutions, see Summary in English page 55.

Dessverre var det i mange tilfelle ikke mulig å få opplysninger om alder og ekteskapelig status for dem som falt fra. Dersom en ser bort fra de tilfellene der en mangler opplysninger, ser det ikke ut til at frafallet har ført til skjevheter i svarernes fordeling etter kjønn, alder eller ekteskapelig status. Frafaller var imidlertid svært stort blant klienter i tilsynshjem, og også blant vernehjemsklientene var frafallet langt større enn blant klientene ved A-klinikker og kurhjem. Resultatene som gjelder klientene ved tilsynshjem er derfor forbundet med særlig stor usikkerhet, både fordi frafallet er stort og fordi tallet på observasjoner er lite, 81 personer. I de tabellene der klienter fra alle fire institusjonstyper er behandlet som en gruppe, bør en ha for øye at tilsynshjemsklientene er noe underrepresentert i utvalget.

I tillegg til den usikkerhet som utvalgsvarians og utvalgsskjevhet representerer, vil resultatene også være beheftet med innsamlings- og bearbeidingsfeil. Innsamlingsfeil oppstår under innsamling av data. De kan skyldes at intervjupersonen misforstår spørsmålet, husker feil eller av andre grunner oppgir feil svar. De kan også skyldes at svarerne påvirkes av intervju situasjonen, eller ved at

intervjueren krysser av for feil svar. Bearbeidingsfeil oppstår under koding, f.eks. av utdanning og yrke, eller ved overføring til maskinlesbare media. Slike feil forsøker en å oppdage og rette ved ulike typer revisjon og kontroll, men en har likevel ingen absolutt garanti for at slike feil ikke kan forekomme.

For enkelte personer har en ikke fått opplysninger om et eller flere bakgrunnskjennermerker. Summen av tallet på personer kan for enkelte kjennemerker derfor være noe mindre enn tallet på personer i alt.

For grupper med mindre enn 25 observasjoner er det ikke foretatt tallberegninger.

Prosenttallene i tabellene er avrundet til nærmeste hele tall. I vanlige fordelingstabeller kan summen av prosenttallene i fordelingen derfor i enkelte tilfelle avvike fra 100 prosent med 1-2 prosentenheter begge veier.

2.3. Begrep og kjennemerker

De fleste kjennemerker er selvforklarende, og kjennemerkeverdiene går fram av tabellene. Det kan likevel være nyttig å sammenlikne med spørreskjemaet, som er tatt inn som vedlegg.

I det følgende er en del sentrale begreper og sammensatte kjennemerker definert klientenes bakgrunn.

Alder. Alder er definert som fylte år pr. 31/12-77.

Utdanningsnivå. Grupperingen etter utdanningsnivå følger Byråets Standard for utdanningsgruppering. I tabellene er det nyttet to nivåer: Ungdomsskolenivå eller lavere: 7-årig folkeskole, framhaldsskole eller 9-årig ungdomsskole.

Gymnasnivå eller høyere: All yrkesutdanning av minst 5 måneders varighet (uansett om grunnlaget for utdanningen er 7-årig folkeskole, framhaldsskole eller 9-årig grunnskole), folkehøgskole, real-(middel)skole, gymnas eller høyere utdanning.

Yrke. Yrkesgrupperingen følger Standard for yrkesgruppering i offentlig norsk statistikk. Det er nyttet en gruppering etter yrkesfelt (1. siffer i yrkeskoden). Grupperingen som er nyttet, går fram av tabellene.

Ekteskapelig status. Klienter som oppgav at de var samboende, er gruppert sammen med de gifte. Forlovede er gruppert sammen med ugifte i tabellene.

Andre opplysninger om klientene.

Innleggesgrunn. På grunnlag av svarene på to spørsmål, er det laget et sammensatt mål for innleggesgrunn:

Utelukkende alkoholproblem

Først og fremst alkoholproblem, men også boligmangel (eventuelt andre problem i tillegg)

Først og fremst alkoholproblem, ikke boligmangel, men andre problem i tillegg

Ikke alkoholproblem, men boligmangel (eventuelt også andre problem i tillegg)

Ikke alkoholproblem eller boligmangel, men andre problem førte til innleggelse

3. KLIENTENES SOSIALE BAKGRUNN

3.1. Kjennemerker ved klienter i institusjoner for alkoholistsorg

Dette kapitlet prøver å belyse hvilke forhold som ligger bak når en mann eller kvinne blir klient ved en institusjon innen alkoholistsorgen. Det å være alkoholiker eller ha problemer i forhold til alkohol, er verken en nødvendig eller tilstrekkelig forutsetning for innlegging: Det er ikke alle alkoholikere som kommer i kontakt med behandlingsinstitusjonene. Dessuten blir enkelte av klientene innlagt mer fordi de har problemer med å skaffe seg arbeid og et sted å bo enn på grunn av alkoholproblemer. Flere undersøkelser tyder på at alkoholisme er like utbredt i alle sosiale lag.¹⁾ Problemstillingen blir derfor ikke å forklare årsakene til alkoholisme eller alkoholmisbruk, men å forklare hva

1) Se f.eks. Lawrence, I.I. & M.A. Maxwell (1962): "Drinking and socio-economic status". I Pittman, D.J. & C.R. Snyder: "Society, Culture and drinking patterns". Wiley, New York.

som ligger bak når noen alkoholikere (og noen få ikke-alkoholikere) kommer til behandling i alkoholismosorgsinstitusjoner.

Alkoholisme er ikke noe entydig begrep. Medisinsk sett kan det beskrives på linje med avhengighet av andre rusgifter: Det skjer en økning av kroppens toleransegrense, kontrollen over forbruket svekkes og det oppstår abstinenssymptomer når tilførselen av alkohol stopper opp. En kan skille mellom forskjellige typer alkoholisme. I noen tilfelle er kontrolltapet det dominerende trekk. Personen mister kontrollen (får "tenning") når han smaker alkohol, og drikker til han ikke orker mer. Drikkeperiodene avløses av avholdende perioder. I andre tilfelle har alkoholikeren en viss kontroll over inntaket av alkohol, og drikker bare i fritiden. Men han må alltid ha en viss mengde alkohol i blodet for å unngå abstinenssymptomer. I begge tilfelle er det snakk om avvik fra samfunnets normer for omgang med alkohol, men den sistnevnte typen av alkoholisme er antakelig både vanskeligere å oppdage og lettere å tolerere for omgivelsene.

En kan tenke seg at alkoholisme er lettere å skjule og lettere å leve med for personer som ellers har store ressurser; sterk helse, god utdanning, fast arbeid, høy inntekt, god bolig, gode familieforhold osv. De ressurssterke kan kanskje også lettere få hjelp til å komme over sitt alkoholproblem på andre måter enn gjennom innlegging i en alkoholismosorgsinstitusjon, f.eks. gjennom privat behandling av lege eller psykiater. Uansett hvilken situasjon en person befinner seg i, vil alkoholproblemer eller alkoholisme være en ekstra belastning, et handikap, i forholdet til familie, venner, arbeid osv. Men konsekvensene av alkoholismen blir ikke like alvorlige for alle. I enkelte yrker kan det å være alkoholpåvirket være ekstra alvorlig, f.eks. for sjåførere og andre som skal passe kompliserte maskiner. I slike yrker vil alkoholmisbruk raskere enn f.eks. i kontorarbeid føre til at en mister arbeidet, og dermed til at en på et tidligere stadium opplever behov for å få behandling for alkoholproblemet. Generelt kan en kanskje si at behovet for behandling melder seg når alkoholismen får konsekvenser som gjør det vanskelig å fortsette å leve som før, f.eks. når ekteskapet oppløses, eller en blir sagt opp av arbeidsgiver eller husvert på grunn av drikkingen. Fordi alkoholmisbruk og alkoholisme får ulike konsekvenser i ulike livssituasjoner vil de alkoholikerne som kommer til behandlingsinstitusjonene ikke være noe tversnitt av alle alkoholikere. Dette er noe av bakgrunnen for at en i nesten alle undersøkelser av alkoholikere som er i behandlingsinstitusjoner eller på andre måter er kommet i kontakt med samfunnets reaksjonsapparat (edruskapsnemnd, politi osv.) finner at de mer ressurssterke gruppene i samfunnet er underrepresentert.¹⁾

Denne undersøkelsen tar utgangspunkt i klientelet ved alkoholismosorgsinstitusjonene på et gitt tidspunkt. Klientenes situasjon før innleggingen er ofte preget av ekstremt høyt alkoholforbruk, som igjen kan ha ført til at en f.eks. mistet arbeid eller bolig, eller til skilsmisse. Det er ikke mulig å påvise hva som kommer først for disse klientene, alkoholismen eller de sosiale problemene. Alkoholmisbruk og sosiale problemer opptrer gjerne i sammenheng og forsterker hverandre gjensidig, en "ond sirkel". Ved å sammenlikne klientenes fordeling etter enkelte bakgrunnskjennermerker med tilsvarende fordelinger for befolkningen, kan en få et inntrykk av i hvilken grad klientene skiller seg ut på disse områdene.

3.2. Klientenes kjønn, alder og ekteskapelige status

Som ventet var det få kvinner blant klientene i alkoholismosorgsinstitusjonene. Dette har sammenheng med seleksjonsfaktoren på flere trinn: For det første er det langt færre alkoholikere blant kvinner enn blant menn. For det andre har kvinnene større anledning til å holde sine alkoholproblem skjult enn menn har, blant annet ved at de sjeldnere enn menn er yrkesaktive og dermed heller ikke kan miste arbeidet på grunn av alkoholmisbruk. Endelig har mange av institusjonene innen alkoholismosorgen hittil bare tatt i mot mannlige klienter.²⁾ En av institusjonene i utvalget var på undersøkelsestidspunktet bare for kvinner.

I alt utgjorde kvinnene 7prosent av klientene i utvalget. Ved A-klinikker og kurhjem var 11 prosent av klientene kvinner, og ved vernehjem og tilsynshjem var det henholdsvis 4 og 5 prosent kvinner.

1) Se Bratfos, Ole: "Forløpet av alkoholisme" (1974) Universitetsforlaget, Oslo. Kapittel 3. 2) I prinsippet er nå alle institusjoner i alkoholismosorgen åpne for klienter av begge kjønn, men på undersøkelsestidspunktet var dette et helt nytt prinsipp, som derfor av mange institusjoner ennå ikke var satt ut i livet.

Med et utvalg på bare 48 kvinner er mulighetene til å analysere de kvinnelige klientenes bakgrunn svært begrenset.

En kan imidlertid slå fast at det var få gifte og mange separerte/skilte blant de kvinnelige klientene sammenliknet med den kvinnelige befolkningen.

De ulike institusjonstypene tar sikte på forskjellige klientgrupper. Derfor er det i de fleste sammenhenger av størst interesse å betrakte hver institusjonstype for seg. Tabell 3 viser de mannlige klientenes fordeling etter alder og ekteskapelig status. Ser en på klienter i alt, finner en at menn under 30 år var underrepresentert og menn mellom 40 og 60 år var overrepresentert i forhold til den mannlige befolkning. Ser en derimot på hver institusjonstype for seg, skiller vernehjemmene seg klart fra de andre institusjonene med hensyn til klientenes fordeling etter alder. Svært få av klientene ved vernehjemmene var under 40 år, og nesten halvparten var eldre enn 60 år. Ved de andre institusjonstypene var derimot aldergruppen 60 år og eldre underrepresentert, mens aldersgruppen 30-39 år var noe overrepresentert.

I forhold til den mannlige befolkning var det svært få gifte blant klienter i alkoholistinstitusjoner og svært mange separerte og skilte. Ugifte menn var noe overrepresentert. Ved A-klinikker og kurhjem var andelen av gifte klienter større enn ved tilsynshjem og vernehjem, som på sin side hadde større andeler av ugifte klienter.

I noen sammenhenger er det interessant å se på alle klientgrupper under ett. Dette kan virke problematisk på bakgrunn av forskjellene som er vist i tabell 3. Som det vil gå fram av avsnitt 4.4, har imidlertid svært mange av klientene ved en gitt institusjonstype tidligere vært innlagt ved andre institusjonstyper. De fleste av klientene i tilsynshjem og vernehjem hadde tidligere vært i A-klinikker og kurhjem. Mange av kurhjems klientene hadde tidligere vært i A-klinikker og omvendt. Vernehjemmene er for mange av klientene foreløpig siste stasjon i en lang ferd ut og inn av forskjellige institusjoner. Ikke alle klienter går ut og inn av institusjoner på denne måten. Noen klienter i A-klinikker og kurhjem hadde aldri vært i tilsynshjem og vernehjem, og vil sannsynligvis aldri komme dit heller, og noen klienter ved vernehjem hadde aldri vært i andre typer alkoholistinstitusjoner. Det var likevel såpass mange av klientene som hadde vært innom flere typer institusjoner, at det i noen sammenhenger er meningsfylt å se på klienter i alle typer alkoholistinstitusjoner som en gruppe.

Tabell 4 viser fordelingen etter ekteskapelig status for mannlige klienter i ulike aldersgrupper, og den tilsvarende fordeling for menn 16 år og eldre. Gifte var underrepresentert og skilte/separerte var overrepresentert blant klienter i alle aldersgrupper. I aldersgruppene fra 30 år og oppover var også ugifte overrepresentert blant klientene.

En kan ikke på grunnlag av tabellene 3 og 4 si noe om årsakene til at noen blir innlagt i alkoholistinstitusjoner. Er ekteskap noe som forebygger alkoholproblemer eller gjør behovet for behandling mindre, mens det å være ugift eller skilt gjør en både mer utsatt for alkoholproblem og mer tilbøyelig til å søke behandling i institusjon? Eller har de som har alkoholproblem/behandlingsbehov mindre sjanse til å bli gift og større sjanse for å mislykkes når de gifter seg? Sannsynligvis gjør begge forhold seg gjeldende. Det at den yngste aldergruppen var underrepresentert blant klientene, tyder på at det tar tid før alkoholproblem utvikler seg så langt at innleggelse i alkoholistinstitusjon blir aktuelt. Underrepresentasjonen av aldersgruppen over 60 år i de mest behandlingsorienterte institusjonstypene (A-klinikker, kurhjem og tilsynshjem), kan skyldes at motiveringen for behandling er svakere for eldre alkoholikere, både hos klienten selv og i behandlingsapparatet.

Tabell 3. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og den mannlige befolkning 16 år og over, etter alder/ekteskapelig status. Prosent *Males in different types of institutions for alcoholics and the male population 16 years and over, by age/marital status. Per cent*

	Klienter i alt <i>Clients, total</i>	Klienter i <i>Clients in</i> ¹⁾				Menn, 16 år og over ²⁾ <i>Males 16 years and over</i> ²⁾
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem	
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100
Alder <i>Age</i>						
16-29 år <i>years</i>	10	14	18	12	2	29
30-39 "	18	32	23	26	6	18
40-59 "	50	47	53	58	46	29
60 år og over <i>and over</i>	22	7	6	4	46	24
Uoppgitt <i>Unknown</i>	0	-	1	-	-	-
Ekteskapelig status <i>Marital status</i>						
Ugift <i>Unmarried</i>	40	33	35	49	44	29
Gift <i>Married</i>	13	24	19	5	6	64
Separert/skilt <i>Separated/divorced</i>	42	41	44	42	42	4
Enkemann <i>Widower</i>	5	2	3	3	8	4
Uoppgitt <i>Unknown</i>	0	1	-	1	-	-
Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	598	121	159	81	237	1 499 074

2) Kilde: Folkemengden etter alder og ekteskapelig status 31. desember 1977. NOS A 966.

1) See note 1, table 2. 2) Source: Population by Age and Marital Status 31 December 1977. NOS A 966.

Tabell 4. Menn i ulike aldersgrupper i institusjoner for alkoholistsorg og i befolkningen 16 år og over, etter ekteskapelig status. Prosent *Males in different age groups in institutions for alcoholics and in the population 16 years and over, by marital status. Per cent*

Alder <i>Age</i>	I alt <i>Total</i>	Ekteskapelig status <i>Marital status</i>				Uoppgitt <i>Unknown</i>	Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Ugift <i>Un-married</i>	Gift <i>Married</i>	Skilt/ separert <i>Divorced/ separated</i>	Enkemann <i>Widower</i>		
Mannlige klienter i alt <i>Male clients, total</i>	100	40	13	42	5	0	598
16-29 år <i>years</i>	100	68	14	17	2	-	59
30-39 "	100	49	7	42	1	1	109
40-59 "	100	34	14	49	3	0	298
60 år og over <i>and over</i>	100	34	14	40	12	-	131
Menn 16 år og over i alt ¹⁾ <i>Males 16 years and over, total</i> ¹⁾	100	29	64	4	4	-	1 499 074
16-29 år	100	69	29	2	0	-	440 275
30-39 "	100	15	79	6	0	-	268 279
40-59 "	100	12	82	5	1	-	438 106
60 år og over	100	12	72	3	13	-	352 414

1) Se note 2, tabell 3.

1) See note 2, table 3.

3.3. Klientenes utdannings- og yrkesbakgrunn

Mange av klientene oppgav at de hadde vært uten arbeid det siste halvåret før innleggingen. For å belyse hvilket yrke klientene hadde sin bakgrunn i, ble de spurt om hvilket yrke de hadde hatt størstedelen av livet. Resultatet er vist i tabell 5. Tabellen viser små forskjeller mellom fordelingene etter yrke for klienter i de ulike institusjonstypene. Sammenlikner en klientene under ett med yrkesaktive menn, finner en til dels store forskjeller. Yrkesfeltene teknisk, vitenskapelig arbeid, administrasjon, kontor- og handelsarbeid var underrepresentert blant klientene, mens yrkesfeltet transport- og kommunikasjonsarbeid var overrepresentert. Bakgrunnen for det siste forholdet er det store antallet blant klientene med yrkesbakgrunn som mannskap til sjøs.

Tabell 5 viser også fordelinger etter yrke for ulike aldersgrupper. Tendensene til overrepresentasjon av yrker innen transport og kommunikasjon og til underrepresentasjon av yrker innen administrasjon, kontor og handel gjaldt alle aldersgrupper av klienter, men var sterkest for gruppen 30-39 år.

Tabell 5. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg/aldersgrupper, etter yrke størstedelen av livet, og sysselsatte menn i 1977 i ulike aldersgrupper, etter yrke i 1977. Prosent
Males in different types of institutions for alcoholics/age groups, by occupation held most of their lifetime, and employed males in 1977 in different age groups, by occupation 1977. Per cent

	I alt <i>Total</i>	Yrke <i>Occupation</i>						Tallet på per- soner <i>Number of res- pondents</i>
		Teknisk, vitenskapelig arbeid, ad- ministrasjon, kontor- og handelsarbeid <i>Technical, physical science work, administrative executive work, clerical and sales work</i>	Jordbruks- skogbruks- og fiskeri- arbeid <i>Agriculture, fore- stry, fish- ing and re- lated work</i>	Gruve-, industri-, bygge- og anleggs- arbeid <i>Mining, manufac- turing work etc.</i>	Tran- sport- og kommu- nika- sjons- arbeid <i>Tran- sport and com- muni- cation work</i>	Service- arbeid <i>Service work</i>	Uopp- gitt Un- known	
MANNLIGE KLIENTER <i>MALE CLIENTS</i>								
Alle klienter <i>All clients</i>	100	11	7	45	28	7	3	598
Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾								
A-klinikk	100	15	3	46	31	4	3	121
Kurhjem	100	9	7	42	31	9	3	159
Tilsynshjem	100	9	5	40	40	6	1	81
Vernehjem	100	11	9	49	21	7	3	237
Alder <i>Age</i>								
Under 30 år <i>years</i>	100	7	2	48	27	14	3	59
30-39 år	100	7	1	37	41	11	3	109
40-59 "	100	11	8	45	28	5	3	298
60 år og over <i>and over</i>	100	15	10	50	18	5	2	131
SYSSELSATTE MENN 1977 ²⁾ <i>EMPLOYED MALES 1977</i> ²⁾								
Alle menn <i>All males</i> ...	100	33	10	40	11	5	-	1 108 000
Alder								
Under 30 år	100	25	8	48	14	6	-	292 000
30-39 år	100	42	6	35	13	4	-	259 000
40-59 "	100	34	10	40	11	5	-	412 000
60 år og over	100	28	22	37	7	6	-	145 000

2) Kilde: Upublisert materiale fra Arbeidskraftundersøkelsene 1977. Tallet på sysselsatte menn er beregnet (oppblåst) på grunnlag av kvartalsvise utvalgsundersøkelser. For en nærmere beskrivelse av beregningsmåten, se Arbeidsmarkedstatistikk 1977, NOS A 958.

1) See note 1, table 2. 2) Source: Unpublished data from the Labour Force Sample Surveys 1977. The number of employed males is an estimate based on quarterly sample surveys. For a description of the estimating procedure, see Labour Market Statistics 1977, NOS A 958.

Tabell 6 viser at det var litt flere av klientene ved A-klinikkene som hadde utdanning på gymnasnivå enn ved de andre institusjonstypene. Ved vernehjemmene var det færre av klientene som hadde slik utdanning. Fordi utvalget er så lite kan en imidlertid ikke utelukke at forskjellen skyldes tilfeldigheter ved sammensetningen av utvalget. Klientene sett under ett hadde oftere enn den voksne mannlige befolkningen utdanning på ungdomsskolenivå eller lavere.

Det går fram av tabell 6 at klienter i aldersgruppene over 40 år ikke skilte seg fra den mannlige befolkning i de samme aldersgruppene når det gjaldt fordeling etter utdanningsnivå. Klientene i de yngste aldersgruppene hadde sjeldnere utdanning utover ungdomsskolenivå enn den mannlige befolkningen i de tilsvarende aldersgruppene. Dette kan tyde på at menn med lav utdanning har større sjanse til å utvikle alkoholproblem/få behov for institusjonsplass i ung alder enn menn med høyere utdanning. De yngste klientene i alkoholistsorgsinstitusjonene hadde lav utdanning både i forhold til andre på samme alder og i forhold til de eldre klientene.

Tabell 6. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg/aldersgrupper og den mannlige befolkning 16 år og over i 1975 i ulike aldersgrupper, etter utdanningsnivå. Prosent
Males in different types of institutions for alcoholics/age groups and the male population 16 years and over in 1975 in different age groups, by level of education. Per cent

	I alt Total	Utdanningsnivå <i>Level of education</i>			Tallet på per- soner Number of res- pondents
		Ungdomsskolenivå eller lavere <i>Education at the second level, first stage or lower</i>	Gymnasnivå eller høyere <i>Education on at the second level, second stage or higher</i>	Uoppgitt eller ingen utdanning <i>Unknown or no education</i>	
MANNLIGE KLIENTER <i>MALE CLIENTS</i>					
Alle klienter <i>All clients</i>	100	54	44	2	598
<u>Institusjonstype</u> <i>Type of institu- tion</i> 1)					
A-klinikk	100	45	55	-	121
Kurhjem	100	52	45	3	159
Tilsynshjem	100	54	43	3	81
Vernehjem	100	60	37	3	237
<u>Alder</u> <i>Age</i>					
Under 30 år <i>years</i>	100	59	36	5	59
30-39 år	100	46	53	1	109
40-59 "	100	51	47	2	298
60 år og over <i>years and over</i>	100	65	33	2	131
MENN 16 ÅR OG OVER 1975 ²⁾ <i>MALES 16 YEARS AND OVER 1975</i> ²⁾					
Alle menn <i>All males</i>	100	46	52	2	1 481 474
<u>Alder</u>					
Under 30 år	100	34	62	4	445 257
30-39 år	100	32	64	4	240 109
40-59 "	100	49	49	2	449 100
60 år og over	100	66	33	1	347 008

2) Kilde: Utdanningsstatistikk. Utdanningen til personer 16 år og over 1. oktober 1975. NOS A 935.
 1) See note 1, table 2. 2) Source: Educational Statistics. Education of Persons 16 Years and Over 1 October 1975. NOS A 935.

3.4. Klientenes oppvekstforhold

Klientene ble stilt en del spørsmål om oppvekstforhold. Noen av de samme spørsmålene ble også stilt til et generelt utvalg av befolkningen ved Levekårsundersøkelsen 1973. I tabellene 7-9 presenteres en sammenlikning av oppvekstforholdene til mannlige klienter og menn generelt. Tabell 7 viser at det var sammenheng mellom alder og hvilken type kommune en vokste opp i i begge utvalgene. Oppvekst i by var mer vanlig blant yngre enn blant eldre. Andelen som var vokst opp i byer var større for klienter i alle

aldersgrupper enn for menn generelt i de samme aldersgruppene, men forskjellen var størst i den eldste aldersgruppen, de som var 54 år eller eldre. Dette tyder på at menn som er vokst opp i byer har hatt større sjanse for å utvikle alkoholproblem og behandlingsbehov enn menn som er vokst opp i andre kommuner. En kan ikke uten videre slutte at denne sammenhengen ikke gjelder for aldersgruppen under 30 år, fordi tallet på klienter i denne gruppen er så lite.

Tabell 7. Menn i ulike aldersgrupper i institusjoner for alkoholistsorg og i befolkningen, etter oppvekstkommune. Prosent *Males in different age groups in institutions for alcoholics and in the population, by the type of municipality they lived in during their adolescence.*
Per cent

	I alt Total	Oppvekstkommune <i>Municipality of residence during adolescence</i>			Uoppgitt Unknown	Tallet på per- soner Number of res- pondents
		Oslo, Bergen, Trondheim	Andre byer <i>Other cities</i>	Andre kommuner <i>Other muni- cipalities</i>		
Klienter i alt <i>Clients, total</i>	100	29	29	38	4	598
<u>Alder 31/12-77 <i>Age 31 December 1977</i></u>						
Under 29 år <i>years</i>	100	24	32	35	8	37
29-53 år	100	28	28	40	4	314
54 år og over <i>and over</i>	100	31	29	36	4	246
Menn 15 år og over i alt ¹⁾ <i>Males 15 years and over, total¹⁾</i>	100	14	14	70	1	1 431
Under 29 år	100	21	27	51	1	201
29-53 år	100	16	12	71	2	561
54 år og over	100	11	13	76	1	669

1) Kilde: Levekårsundersøkelsen 1973. Materiale i Byrået.

1) Source: Survey on Level of Living 1973. Data in the Bureau.

Det går fram av tabell 8 at det var flere blant klientene i alkoholistsorgsinstitusjonene som i kortere eller lengre perioder i oppveksten hadde opplevd "uvanlige" familieforhold, det vil si ikke bodd sammen med både mor og far. Forskjellene mellom klientene og den mannlige befolkning er ikke så store med hensyn til hvilke familieforhold de har opplevd under oppveksten, men de er systematiske. Forskjellene ville kanskje vært større dersom en sammenliknet varigheten av "uvanlige" familieforhold i oppveksten. Av klientene oppgav 72 prosent at de hadde bodd sammen med både mor og far meste-parten av oppveksten. En mangler tilsvarende opplysninger for hele den mannlige befolkningen.

En skulle kanskje vente at vanskelig økonomi i oppvekstfamilien var mer vanlig blant alkoholistsorgens klienter enn blant et generelt utvalg av den mannlige befolkningen. Tabell 9 viser at det motsatte er tilfelle. Forskjellen var særlig stor i aldersgruppen 54 år og eldre. I alt 60 prosent av den mannlige befolkningen i denne aldersgruppen oppgav at de hadde følelsen av at økonomien i hjemmet var vanskelig under oppveksten. Bare 37 prosent av klientene i den eldste aldersgruppen hadde tilsvarende erfaringer. Noe av forklaringen på dette kan være at størstedelen av klientene er vokst opp i byer, der økonomien kanskje var bedre enn på landet, der flertallet av den mannlige befolkningen vokste opp.

Omtrent like store andeler av klientene og av den mannlige befolkning oppgav at det ofte eller av og til hadde vært vanskelig å skaffe tilstrekkelig mat i oppveksthjemmet. I den mannlige befolkningen var det stor forskjell mellom aldersgruppene når det gjaldt andelen som hadde opplevd vanskelig økonomi i oppvekstfamilien. Andelen som hadde hatt slike problemer var langt større i den eldste enn i de yngre aldersgruppene. Blant klientene var det bare små forskjeller mellom de ulike aldersgruppene når det gjaldt andel som hadde hatt økonomiske problem i oppvekstfamilien. Dette kan tyde på at sjansen for å få alkoholproblem i ung alder er større hvis en vokser opp i en familie med vanskelig økonomi. Sjansen

til å utvikle alkoholproblem i mer moden alder ser derimot ikke ut til å ha noen sammenheng med økonomien i oppveksthjemmet. En tendens til spesielt vanskelig bakgrunn for de yngste klientene fant en også for utdanning, som nevnt i avsnitt 3.3.

Det var betydelige forskjeller mellom klienter i alkoholistsorgsinstitusjoner og den mannlige befolkning når det gjaldt andelen som hadde opplevd alvorlige motsetninger i oppveksthjemmet, idet flere i klientgruppen enn i befolkningen hadde opplevd slike problemer. I begge gruppene var det flere blant de yngste og de middelaldrende som hadde opplevd familiemotsetninger enn blant de eldste. Dette kan tyde på at stabilitet og trygghet i oppveksthjemmet er mer avgjørende enn de økonomiske forholdene der, for om en person i voksen alder kommer til å utvikle alkoholproblemer og få behov for behandling.

Tabell 8. Andel som noen gang under oppveksten har hatt ulike typer familieforhold blant mannlige klienter og menn i befolkningen i ulike aldersgrupper. Prosent *Percentages who anytime during adolescence have experienced different types of family relations among the male clients and among the male population in different age groups*

Familieforhold under oppveksten <i>Family relations during adolescence</i>	I alt <i>Total</i>	Klienter <i>Clients</i>			I alt	Menn 15 år og over ¹⁾ <i>Males 15 years and over¹⁾</i>		
		Under 29 år <i>years</i>	29-53 år	54 år og over <i>and over</i>		Under 29 år	29-53 år	54 år og over
		Bodd i barnehjem <i>Lived in orphanage ..</i>	10	11		14	5	1
Bodd hos slektninger eller fosterforeldre <i>Lived with relatives or foster parents</i>	13	8	16	11	6	4	7	6
Bodd hos bare den ene av foreldrene <i>Lived with only one of the parents</i>	21	30	21	20	12	10	11	14
Bodd hos mor og stefar eller far og stemor <i>Lived with mother and stepfather or father and stepmother</i>	7	19	8	5	4	1	5	3
Bodd hos begge foreldre <i>Lived with both parents</i>	85	92	84	85	94	97	95	93
Bodd alene <i>Lived alone</i>	2	5	3	2	1	-	1	1
Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	598	37	314	246	1 431	201	561	669

1) Se note 1, tabell 7.

1) See note 1, table 7.

Tabell 9. Andel som har hatt forskjellige typer problem i oppveksthjemmet blant mannlige klienter og menn i befolkningen i ulike aldersgrupper. Prosent *Percentages who have experienced different kinds of problems in their homes during adolescence among the male clients and among the male population in different age groups*

	I alt <i>Total</i>	Klienter <i>Clients</i>			I alt	Menn 15 år og eldre ¹⁾ <i>Males 15 years and older¹⁾</i>		
		Under 29 år <i>years</i>	29- 53 år	54 år og eldre and older		Under 29 år	29- 53 år	54 år og eldre
		Vanskelig økonomi i hjemmet under oppveksten <i>Difficult economic situation in the home during adolescence</i>	37	24		39	37	47
Problemer med å skaffe tilstrekkelig mat? <i>Trouble providing sufficient amounts of food?</i>								
Ja, ofte <i>Yes, often</i>	7	5	6	8	4	1	3	7
Ja, av og til <i>Yes, once in a while</i>	11	8	12	9	12	1	9	18
Nei, aldri <i>No, never</i>	82	86	82	83	83	98	88	75
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100	100	100
Alvorlige motsetninger i hjemmet under oppveksten <i>Serious tensions in the home during adolescence</i>	23	41	28	13	6	6	10	3
Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	598	37	314	246	1 431	201	561	669

1) Se note 1, tabell 7.

1) See note 1, table 7.

4. INNLEGGING I INSTITUSJONER FOR ALKOHOLISTOMSORG

4.1. Innledning

I dette kapitlet skal en se nærmere på klientenes situasjon umiddelbart før innleggingen. Hvilken tilknytning hadde de til arbeidslivet? Hvordan var boligsituasjonen for klientene, og hvilke inntektskilder hadde de? Klientene har oppgitt hva de selv så på som den viktigste grunnen til at de ble lagt inn i en alkoholistinstitusjon. Vi skal her vise hvordan klientenes begrunnelse for innleggingen henger sammen med deres bakgrunn og med boligsituasjonen det siste halve året før innleggingen. Endelig har en sett på hvor mange av klientene som tidligere har vært innlagt i forskjellige typer institusjoner på grunn av alkoholproblemer.

4.2. Klientenes situasjon siste halvår før innleggingen

Halvparten av alle de mannlige klientene oppgav at de hadde hatt arbeid det siste halve året før de ble innlagt, og 10 prosent hadde hatt enkelte tilfeldige jobber. De øvrige 40 prosent hadde ikke hatt arbeid i denne tiden. Igjen var det store forskjeller mellom menn fra forskjellige institusjonstyper. Vernehjemsklientene skilte seg ut ved at bare om lag en tredjedel av dem hadde hatt arbeid det siste halvåret før innleggingen. Av de mannlige klientene ved kurhjem og tilsynshjem oppgav omkring 60 prosent at de hadde arbeid før de ble innlagt, mens det var enda litt flere av klientene ved A-klinikker, 67 prosent, som hadde vært i arbeid før innleggingen. Av alle de kvinnelige klientene hadde 40 prosent vært i arbeid siste halvår før de ble innlagt. Til sammenlikning kan det nevnes at 50 prosent av alle kvinner og 78 prosent av alle menn i alderen 16-74 år var sysselsatte i 1977. Både de mannlige og kvinnelige klientene hadde lavere yrkesaktivitet enn de tilsvarende gruppene i befolkningen, og forskjellen var større for menn enn for kvinner.

Tabell 10. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og kvinnelige klienter, etter sysselsetting siste halvår før innleggingen. Prosent *Males in different types of institutions for alcoholics and female clients, by employment last six months before admission to the institution. Per cent*

	Alle menn <i>All males</i>	Menn i <i>Males in</i> ¹⁾				Kvinner <i>Females</i>
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem	
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100
Arbeid siste halvår før innleggingen <i>Employment last six months before admission to the institution</i>						
Ja <i>Yes</i>	50	67	59	62	32	40
Bare tilfeldige jobber <i>Only odd jobs</i>	10	4	8	10	14	4
Nei <i>No</i>	39	29	33	26	52	56
Uoppgitt <i>Unknown</i>	1	-	-	3	2	-
Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	598	121	159	81	237	48

1) See note 1, table 2.

Utvalget av kvinner er for lite til at en kan gi en fordeling etter yrke for de kvinner som var i arbeid før de ble lagt inn. Tabell 11 gjelder derfor bare de mannlige klientene. Den viser relativt små forskjeller mellom klienter fra ulike institusjonstyper med hensyn til yrke før innleggelsen. Sammenliknet med tabell 5 som viser klientenes fordeling etter det yrke de har hatt størstedelen av livet, er det skjedd en forskyvning fra yrker innen transport- og kommunikasjonsarbeid og til yrker innen industri-, bygge- og anleggsarbeid. Sammenliknet med yrkesfordelingen til den mannlige befolkningen, som også er vist i tabell 5, er andelen av klientene som hadde yrker innen industri-, bygge- og anleggsarbeid i tiden før de ble lagt inn klart større.

Tabell 11. Menn som var i arbeid siste halvår før de ble innlagt i institusjon for alkoholistsorg i grupper for institusjonstype, etter yrke før innleggingen. Prosent *Males who were employed during the last six months before admission to the institution in groups for type of institution, by occupation before admission to the institution. Per cent*

	Alle klienter <i>All clients</i>	Klienter i <i>Clients in</i> ¹⁾			
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100
Yrke siste halvår før innleggingen <i>Occupation last six months before admission to the institution</i> ²⁾					
Teknisk, vitenskapelig arbeid, administrasjon, kontor- og handelsarbeid	12	17	8	10	15
Jordbruks-, skogbruks- og fiskeriarbeid ..	5	1	5	4	9
Gruve-, industri-, bygge- og anleggsarbeid	62	59	61	66	64
Transport- og kommunikasjonsarbeid	9	15	10	8	4
Servicearbeid	9	6	13	8	7
Uoppgitt	2	1	3	4	1
Tallet på personer <i>Number of respondents</i> ..	299	81	93	50	75

1) See note 1, table 2.

2) For English translation of occupation, see table 5.

35 prosent av de mannlige klientene hadde bodd i egen bolig (eid eller leid hus eller leilighet) det siste halve året før de ble lagt inn. 15 prosent bodde på hybel, og 11 prosent hos foreldre eller slektninger. De øvrige 39 prosent hadde bodd i en institusjon, på herberge eller vært uten fast bopel. Det var store forskjeller mellom menn i vernehjem og tilsynshjem på den ene siden og A-klinikker og kurhjem på den andre siden. Av de mannlige klientene ved tilsyns- og vernehjem var det bare omkring 20 prosent som hadde hatt egen bolig før innleggingen, mens omkring 50 prosent av klientene ved A-klinikker og kurhjem hadde slik bolig. Nesten 20 prosent av menn ved verne- og tilsynshjem hadde bodd i en institusjon det siste halve året før de ble lagt inn, mens dette gjaldt bare noen få av klientene ved A-klinikker og kurhjem.

Av de kvinnelige klientene hadde nesten halvparten (46 prosent) bodd i egen bolig det siste halvåret før innleggingen. Ingen hadde bodd i herberge, og 10 prosent hadde bodd på pensjonat, og for øvrig var fordelingen etter boligforhold den samme som for de mannlige klientene.

Tabell 12. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og kvinnelige klienter, etter boligforhold siste halvår før innleggingen. Prosent *Males in different types of institutions for alcoholics and female clients, by housing conditions last six months before admission to the institution. Per cent*

Boligforhold siste halvår før innleggingen <i>Housing conditions last six months before admission to the institution</i>	Alle menn <i>All males</i>	Menn i <i>Males in</i> ¹⁾				Kvinner <i>Females</i>
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem	
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100	100
Eid/leid hus eller leilighet <i>Own/rented house or apartment</i>	35	54	48	26	20	46
Hos foreldre/slektninger <i>Lived with parents/relatives</i>	11	12	16	11	8	8
På hybel <i>In lodgings</i>	15	13	13	22	15	13
På pensjonat <i>At boarding house</i>	1	-	1	3	2	10
På herberge <i>At hostel for homeless people</i>	7	5	3	4	12	-
På institusjon <i>At institution</i>	11	3	3	17	18	4
Uten fast bopel <i>Of no fixed address</i>	8	5	9	9	9	8
Annet <i>Other</i>	11	8	7	9	16	10
Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	598	121	159	81	237	48

1) See note 1, table 2.

Egen arbeidsinntekt var den inntektskilden som ble oppgitt av de fleste mannlige klientene, 56 prosent. Tabell 10 viste at få av klientene ved vernehjem hadde hatt arbeid siste halvår før innleggingen. Det var også få av vernehjemsklientene som oppgav egen arbeidsinntekt som inntektskilde, 38 prosent. Av de mannlige klientene ved de andre institusjonstypene oppgav mellom 60 og 70 prosent eget arbeid som en kilde til inntekt det siste halvåret før de ble lagt inn. Andre kilder til inntekt som ble oppgitt av mange, var trygd og sosialhjelp. Blant vernehjemsklientene var det mange som oppgav pensjon som inntektskilde.

Også blant de kvinnelige klientene utgjorde de som hadde eget arbeid som inntektskilde den største gruppen (40 prosent). Sammenliknet med de mannlige klientene var det flere kvinner enn menn som oppgav at de ble forsørget av familie eller mottok trygdeytelser.

Ser en bort fra vernehjemsklientene, kan en si at om lag to tredjedeler av de mannlige klientene i alkoholistsorgsinstitusjonene hadde eget arbeid som inntektskilde det siste halve året før de ble lagt inn. Pensjon og trygd var de inntektskildene som de fleste vernehjemsklientene oppgav. I spørsmålet om boligforhold går skillet mellom klienter ved A-klinikker og kurhjem på den ene siden og klienter ved tilsyns- og vernehjem på den andre. Den sistnevnte gruppen hadde den mest ugunstige

boligsituasjonen, men også blant klientene ved A-klinikker og kurhjem var det 25-30 prosent som bodde hos foreldre eller slektninger, på herberge eller institusjon eller som var uten fast bopel det siste halvåret før innleggingen.

Tabell 13. Menn i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og kvinnelige klienter, etter inntektskilde siste halvår før innleggingen. Prosent *Males in different types of institutions for alcoholics and female clients, by source of income last six months before admission to the institution. Per cent*

Form for inntekt siste halvår før innleggingen <i>Source of income last six months before admission to the institution</i>	Alle menn <i>All males</i>	Menn i <i>Males in</i> ¹⁾				Kvinner <i>Females</i>
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem	
I alt ²⁾ <i>Total</i> ²⁾	111	114	109	111	113	106
Egen arbeidsinntekt <i>Own earned income</i>	56	69	64	69	38	40
Forsørget av familie <i>Provided for by family</i>	1	2	1	4	-	15
Pensjon <i>Pension</i>	9	2	5	-	18	6
Trygd <i>Insurance</i>	19	17	9	9	31	27
Sosialhjelp <i>Social care</i>	13	7	15	14	15	6
Vært i annen institusjon <i>Stayed in other institution</i>	3	3	1	7	3	2
Sykepenger <i>Sickness benefits</i>	5	7	8	3	4	2
Andre inntektsformer <i>Other sources of income</i>	5	7	6	5	4	8
Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	598	121	159	81	237	48

2) Summen blir større enn 100 fordi flere svar kunne oppgis.

1) See note 1, table 2. 2) The total is more than 100 per cent because more than one answer were allowed.

4.3. Klientenes begrunnelse for innleggingen

Klientene ble spurt om det først og fremst var problemer i forbindelse med alkohol som var grunnen til at de ble lagt inn på institusjonen. 70 prosent svarte bekreftende på dette, mens 15 prosent sa at alkoholproblem og andre problem hadde spilt like stor rolle, og 14 prosent oppgav at det først og fremst var andre grunner til at de ble lagt inn. Alle ble spurt om det var andre grunner til at de ble innlagt enn problemer med alkohol. Svarfordelingen på dette spørsmålet er vist nedenfor:

Bare alkoholproblem	38 prosent
Manglet bolig	30 "
Problem i ekteskapet; skilsmisse	9 "
Nervøs, psykiske problem	22 "
Fysisk sykdom	8 "
Problem med arbeid; arbeidsløs eller ufør	11 "
Andre grunner	11 "

Summen blir større enn hundre, fordi flere grunner kunne oppgis.

I tabell 14 er klientene gruppert etter oppgitte grunner til innlegging. En har lagt vekt på å skille mellom klienter med og uten alkoholproblem og med og uten boligproblem, og har skilt ut som egne grupper de klientene som utelukkende oppgav alkoholproblem eller boligmangel som innleggingsgrunn. Tabellen viser at boligmangel ble oppgitt som innleggingsgrunn av omkring 30 prosent av de mannlige klientene, mot om lag 15 prosent av de kvinnelige. Kvinnene oppgav oftere enn menn andre grunner enn alkoholproblem og boligmangel som grunn til innlegging. Andelen som oppgav at de ble innlagt utelukkende

Tabell 14. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for kjønn/alder/ekteskapsstatus/boligforhold siste halvår før innleggingen/institusjonstype/tidligere innlegginger i institusjoner for alkoholistsorg, etter grunn til innlegging. Prosent *Clients in institutions for alcoholics in groups for sex/age/marital status/housing during the last six months before admission to the institution/type of institution/previous stays in institutions for alcoholics, by reason for admission to the institution. Per cent*

	I alt <i>Total</i>	Grunn til innlegging <i>Reason for admission to the institution</i>					Uopp- gitt <i>Un- known</i>	Tallet på per- soner <i>Number of res- pondents</i>
		Bare alkohol- problem <i>Problems with alcohol only</i>	Alkohol- og bolig- mangel <i>Problems with alco- hol and lack of housing</i>	Alkohol- problem og andre problem <i>Problems with alco- hol and other problems</i>	Bolig- mangel, ikke alkohol- problem <i>Lack of housing, not prob- lems with alcohol</i>	Andre problem, ikke alkohol- problem <i>Other problems, not prob- lems with alcohol</i>		
Alle klienter <i>All clients</i>	100	38	19	28	9	5	1	646
Kjønn Sex								
Menn <i>Males</i>	100	38	20	26	9	5	1	598
Kvinner <i>Females</i>	100	29	8	48	6	6	2	48
Alder Age								
Under 30 år <i>years</i> ...	100	50	7	39	1	-	3	72
30-39 år	100	46	14	37	1	3	1	119
40-59 "	100	36	23	28	9	3	1	314
60 år og over <i>and over</i>	100	29	20	14	21	13	3	140
Ekteskapsstatus <i>Marital status</i>								
Ugift <i>Unmarried</i>	100	42	19	24	11	3	2	250
Gift <i>Married</i>	100	41	5	42	3	8	1	88
Separert/skilt <i>Separated/divorced</i> ...	100	35	22	28	9	5	2	270
Enke/-mann <i>Widowed</i> ..	100	23	37	20	11	9	-	35
Boligforhold siste halv- år før innleggingen <i>Housing last six months before admis- sion to the institu- tion</i>								
Eid/leid hus/leilighet <i>Own/rented house/ apartment</i>	100	40	9	41	4	6	0	233
Hos foreldre/slekt- ninger <i>With parents/ relatives</i>	100	50	6	32	8	3	1	72
På hybel <i>In lodgings</i>	100	38	26	24	6	5	1	96
På pensjonat, her- berge, institusjon, uten bolig <i>At board- ing house, hostel, institution, no fixed address</i>	100	32	31	16	16	4	2	245
Institusjonstype <i>Type of institution¹⁾</i>								
A-klinikk	100	46	7	43	-	4	-	136
Kurhjem	100	47	10	39	2	2	1	178
Tilsynshjem	100	40	29	21	6	2	1	85
Vernehjem	100	26	29	15	20	8	3	247
Tidligere innlagt i alkoholistinstitusjon <i>Previous stays in institutions for alcoholics</i>								
Ja <i>Yes</i>	100	39	22	28	7	3	1	524
Nei <i>No</i>	100	33	9	27	17	10	4	122

1) See note 1, table 2.

på grunn av alkoholproblem var langt større i de yngste aldersgruppene enn i de eldste, mens andelen som oppgav boligproblem som innleggingsgrunn, alene eller kombinert med alkoholproblem var størst i de eldre aldersgruppene. Hele 34 prosent av klientene i aldersgruppen 60 år og eldre oppgav at de ikke ble lagt inn på grunn av problemer med alkohol.

Resultatene som er presentert i kapittel 3 tydet på at de yngste klientgruppene på flere områder var spesielt ressursvake. Det at de i så stor utstrekning oppgav utelukkende alkoholproblem som innleggingsgrunn betyr derfor ikke nødvendigvis at de ikke hadde andre problemer. Det er kanskje mer et uttrykk for at de yngste klientene så på eventuelle andre problemer som irrelevante for innleggingen i en behandlingsinstitusjon for alkoholikere.

De gifte klientene skilte seg ut ved at svært få av dem oppgav boligmangel som en av grunnene til at de ble innlagt. Vel 40 prosent av de gifte klientene oppgav at de i stedet hadde andre problemer i tillegg til alkoholproblem, og en like stor andel oppgav at de ble innlagt utelukkende på grunn av alkoholproblem. Blant klientene som var enker/enkemenn oppgav nesten halvparten at mangel på bolig var en av grunnene til at de ble lagt inn. Også blant ugifte og skilte/separerte var det mange som oppgav boligmangel som innleggingsgrunn.

Tabell 14 viser at boligmangel ble oppgitt som innleggingsgrunn av nesten halvparten av dem som bodde på pensjonat, herberge, institusjon, eller som var uten fast bopel det siste halve året før de ble lagt inn. Selv blant dem som oppgav at de hadde eid eller leid hus eller leilighet det siste halvåret før innleggingen, var det over 10 prosent som svarte at mangel på bolig var en av grunnene til at de ble lagt inn.

Klientene ved A-klinikker og kurhjem har oppgitt de forskjellige innleggingsgrunnene i omtrent samme utstrekning: Vel 45 prosent ble lagt inn utelukkende på grunn av alkoholproblem, og omkring 40 prosent på grunn av alkoholproblem og andre problemer (ikke boligmangel). Under 5 prosent oppgav at de først og fremst ble lagt inn på grunn av andre problemer enn alkohol. Også blant klientene ved tilsynshjem var det mange som ble innlagt utelukkende på grunn av alkoholproblem, i alt 40 prosent, men hele 29 prosent oppgav at de i tillegg manglet bolig. Det var få (8 prosent) som oppgav at de ikke ble lagt inn på grunn av problemer med alkohol. Av vernehjemsklientene oppgav nesten 30 prosent at de ble lagt inn av andre grunner enn alkoholproblemer. Nesten halvparten av klientene ved vernehjem oppgav at boligmangel var en av grunnene til at de ble lagt inn.

Til slutt i tabell 14 har en sammenliknet klienter som ble innlagt i alkoholistsomsorgsinstitusjoner for første gang med klienter som hadde vært innlagt en eller flere ganger før. De førstegangsinnlagte oppgav oftere enn de andre at alkoholproblem ikke var den viktigste grunnen til at de ble innlagt, 27 mot 10 prosent. Dette kan tyde på at de som ble innlagt for første gang ennå ikke hadde innrømmet overfor seg selv og andre at de hadde alkoholproblem. Men mange av dem oppgav boligmangel som innleggingsgrunn 26 prosent. Omtrent 40 prosent av de førstegangsinnlagte var over 60 år, og en like stor andel av dem var innlagt i vernehjem. En kan derfor ikke se bort fra at noen av de førstegangsinnlagte ikke primært hadde problemer med alkohol, og at det faktisk var andre omstendigheter som var den viktigste grunnen til at de ble lagt inn i en alkoholistsomsorgsinstitusjon. Det finnes f.eks. en del som på grunn av bolignød må bo på herberge eller ligge ute. For å holde ut med denne tilværelsen, drikker de alkohol. Dersom de fikk et skikkelig sted å bo, ville de kanskje ikke ha det samme behov for å drikke, slik at de kunne redusere alkoholforbruket til et "normalt" nivå.

4.4. Tidligere innlegginger i institusjoner for alkoholistsomsorg

Som det går fram av tabell 15, var det få av klientene i alkoholistsomsorgsinstitusjoner som ikke tidligere hadde vært innlagt i noen institusjon på grunn av alkoholproblemer, i alt 19 prosent. Andelen førstegangsinnlagte var størst ved A-klinikker og vernehjem og minst ved kurhjem og tilsynshjem. Det er naturlig at få av klientene ved tilsynshjem er innlagt for første gang, fordi tilsynshjem er et tilbud om bolig og eventuelt arbeid i et beskyttet miljø, og forutsetter at klientene har gjennomgått en avvenningskur. Kurhjem var den institusjonstype som flest av klientene hadde vært i kontakt med, i alt 60 prosent.

Tabell 15. Andel av klientene i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg som tidligere har vært innlagt i forskjellige typer institusjoner på grunn av alkoholproblemer. Prosent
Percentages of clients in different types of institutions for alcoholics with previous admissions to different types of institutions due to problems with alcohol

Tidligere innlagt på grunn av alkoholproblemer i <i>Previously admitted due to problems with alcohol to</i>	Alle klienter <i>All clients</i>	Klienter i <i>Clients in</i> ¹⁾			
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem
Poliklinikk	16	30	17	13	16
A-klinikk	45	52	44	54	39
Kurhjem	60	41	73	66	60
Tilsynshjem	28	24	20	46	29
Vernehjem	20	7	7	11	39
Vanlig sykehus	19	19	23	14	17
Psykiatrisk sykehus	20	26	20	20	18
Opstad eller Eidsberg	6	1	2	2	13
Annen institusjon	7	4	8	8	7
Ikke tidligere innlagt <i>No previous admissions</i>	19	27	15	11	21
Tallet på personer <i>Number of respondents</i> ...	646	136	178	85	247

1) See note 1, table 2.

Av de klientene som var i A-klinikk på undersøkelsestidspunktet, hadde vel 50 prosent tidligere vært innlagt i en institusjon av samme type. Omtrent 40 prosent hadde vært innlagt i kurhjem, og fra 20-30 prosent i poliklinikk, tilsynshjem, vanlig sykehus eller psykiatrisk sykehus. Det var få av klientene ved A-klinikker som hadde vært i vernehjem.

Over 70 prosent av klientene i kurhjem hadde et eller flere tidligere kurhjem-opphold bak seg. Omkring 45 prosent hadde vært i A-klinikk, og omtrent 20 prosent hadde tidligere vært i poliklinikk, tilsynshjem, vanlig sykehus eller psykiatriske sykehus. Også blant kurhjem-klientene var det få som tidligere hadde vært i vernehjem.

Vel 45 prosent av klientene i tilsynshjem hadde også tidligere hatt opphold i slike institusjoner. Henholdsvis 66 og 54 prosent hadde tidligere vært innlagt i kurhjem og A-klinikker. Mellom 10 og 20 prosent hadde tidligere vært i poliklinikk, vernehjem, vanlig sykehus eller psykiatrisk sykehus.

Av vernehjemsklientene hadde nesten 40 prosent tidligere vært innlagt i samme type institusjon. Like mange hadde vært innlagt i A-klinikk, og hele 60 prosent i kurhjem. Nesten 30 prosent hadde ett eller flere opphold i tilsynshjem bak seg. Selv om det var få av dem som på undersøkelsestidspunktet var innlagt i A-klinikk, kurhjem eller tilsynshjem, som noen gang hadde vært innlagt i vernehjem, var det altså relativt mange av vernehjemsklientene som tidligere hadde vært innlagt i de andre tre institusjonstypene. Spesielt for vernehjemsklientene var det at 13 prosent av dem tidligere hadde vært på Opstad eller Eidsberg (tvangsarbeidshus, opphevet i 1970).

Tabell 16 viser andelene i forskjellige aldersgrupper som tidligere hadde vært innlagt i ulike institusjonstyper. En skulle kanskje vente at andelen som hadde vært innlagt var større jo eldre grupper en ser på, men dette holder ikke helt. Andelen som hadde vært innlagt i A-klinikk, kurhjem eller tilsynshjem var mindre i aldersgruppen 60 år og over enn i gruppene 30-39 år og 40-59 år, og når det gjelder A-klinikk var andelen som tidligere hadde vært innlagt blant 60-åringene lavere enn blant de som var under 30 år. Dette tyder på at en del av klientene først kommer i kontakt med behandlingsapparatet i forholdsvis høy alder. Klientene ble ikke spurt om alder ved første gangs innlegging i institusjon, men de ble spurt om hvor gamle de var første gang de kom i kontakt med lege eller andre som kunne hjelpe i forbindelse med alkoholproblem. 15 prosent av klientene oppgav at de var over 50 år da de første gang søkte hjelp for sitt alkoholproblem, og i alt 32 prosent var over 40 år.

Tabell 16. Andel av klientene i ulike aldersgrupper som tidligere har vært innlagt i forskjellige typer institusjoner på grunn av alkoholproblemer. Prosent *Percentages of clients in different age groups with previous admissions to different types of institutions¹⁾ due to problems with alcohol*

Tidligere innlagt på grunn av alkoholproblemer i <i>Previously admitted due to problems with alcohol to</i>	Alle klienter <i>All clients</i>	Alder <i>Age</i>			60 år og eldre <i>and older</i>
		Under 30 år <i>years</i>	30-39 år	40-59 år	
A-klinikk	45	43	50	50	32
Kurhjem	60	46	62	68	51
Tilsynshjem	28	15	35	31	22
Vernehjem	20	11	12	20	30
Ikke tidligere innlagt <i>No previous admissions</i>	19	26	17	14	27
Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	646	72	119	314	140

1) See note 1, table 2.

5. LEVEKÅR I INSTITUSJONENE FOR ALKOHOLISTOMSORG

5.1. Innledning

I undersøkelser om befolkningens levekår har en ofte tatt utgangspunkt i en modell der hvert individ på et gitt tidspunkt disponerer over visse ressurser, som kan settes inn på ulike aktivitetsområder, eller arenaer, og brukes til å endre individets ressurser på et seinere tidspunkt. Denne modellen bygger på levetårsbegrepet slik det er definert av Titmuss, nemlig som: "... de ressurser i form av penger, eiendeler, kunnskaper, fysisk eller psykisk energi, sosiale relasjoner, sikkerhet mv. som individet disponerer over, og som individet kan bruke til å kontrollere og bevisst styre sin egen livssituasjon".¹⁾ Ressursene, eller levekårskomponentene, er midler til å oppnå mål, men de kan også være mål i seg selv. Generelt kan en si at den avkastning individet kan få av et gitt sett av ressurser, avhenger av hvilke arenaer som er tilgjengelige, og av (hvilke egenskaper) de tilgjengelige arenaene har.

I den norske levekårsundersøkelsen (1973) valgte en å konsentrere seg om følgende levekårskomponenter:

- Inntekt og økonomiske ressurser
- Sysselsetting/arbeidsforhold
- Oppvekstforhold
- Utdanning
- Helse
- Boforhold
- Fritid
- Familietilknytning
- Politiske ressurser

I prinsippet kan en beskrive levekårene til klientene i alkoholistsorgsinstitusjonene ved hjelp av de samme komponentene. Det resier seg da spørsmål om på hvilke måter levekårene for alkoholikere generelt og for alkoholikere i institusjoner spesielt skiller seg fra levekårene for andre grupper. En mulighet er å se på alkoholisme som sykdom. Alkoholisme oppfattes da som en svikt i individets helse-ressurser, som oppholdet i institusjonen er ment å skulle behandle. Men alkoholproblem kan også sees mer generelt, som sviktende kontroll over eget alkoholforbruk, som igjen gjør det vanskelig å kontrollere og ha noen bevisst styring over de ressurser en ellers har til disposisjon. Alkoholisme, eller avhengighet av alkohol, kan kanskje sies å være en egenskap som gjør det vanskeligere å kontrollere et gitt sett av ressurser.

1) Titmuss, R.A.: *Essays on the Welfare State*, London, 1958.

Klienter i alkoholistsorgsinstitusjoner er i de aller fleste tilfelle avhengige av alkohol. Som vi har vært inne på i kapitlene 3 og 4, er klientene på flere områder mer ressurssvake enn andre i tilsvarende aldersgrupper. Samtidig er det betydelige forskjeller med hensyn til ressurser mellom klienter ved ulike institusjonstyper og innen den enkelte institusjonstype. Levekårene til klientene i institusjonene, eller den avkastningen de kan få av sine ressurser mens de er i institusjonen, avhenger både av de ressursene klientene har i utgangspunktet og av hvordan "hovedarenaen", institusjonen, fungerer, hvilket tilbud den har til klientene. Institusjonens tilbud til klientene varierer også med institusjonstype, fordi de ulike institusjonstypene har forskjellig målsetting.

Det ville ha vært ønskelig å se på arbeidsforhold, inntekt eller utdanning under institusjonsoppholdet for klienter med ulik bakgrunn (ressurser) innen de forskjellige institusjonstypene (arenaer). Fordi en har relativt få observasjoner, har en i stor utstrekning begrenset seg til å sammenlikne levekårene under oppholdet mellom klienter fra ulike institusjonstyper. Det er derfor ikke mulig å skille mellom levekårsforskjeller som skyldes variasjon i institusjonstypenes tilbud og levekårsforskjeller som skyldes ulik sammensetning av institusjonstypenes klientpopulasjon.

De levekårskomponentene en har valgt å konsentrere seg om i denne beskrivelsen av levekår under opphold i institusjon, er varighet og type av behandling, arbeids- og inntektsforhold, utdanning, mulighetene til privatliv og medinnflytelse over sin egen og med-pasientenes situasjon i institusjonen (en parallell til levekårskomponenten "politiske ressurser"), og endelig kontakt med familien under institusjonsoppholdet.

5.2. Oppholdets varighet og institusjonenes behandlingstilbud

Hvor lenge et institusjonsopphold varer, kan variere mye, både mellom de ulike institusjonstypene og fra klient til klient innen en institusjonstype. I de fleste tilfellene blir det ikke bestemt ved innleggelsen hvor lenge oppholdet skal vare. Ved A-klinikker og kurhjem oppgav omkring 30 prosent at de ble innlagt for et bestemt tidsrom, mens dette bare gjaldt omkring 10 prosent av klientene ved tilsynshjem og 3 prosent av vernehjemsklientene. På intervju tidspunktet var det en stor del av klientene som ikke visste hvor lenge de kom til å bli i institusjonen. Ved A-klinikker og kurhjem var om lag en tredjedel av klientene usikre på hvor lenge de ville bli i institusjonen, mens hele 80 prosent av klientene ved tilsyns- og vernehjem var i denne situasjonen.

Tabell 17 viser også hvor lang oppholdstid i institusjonen klientene hadde bak seg på intervju tidspunktet. De store forskjellene mellom klientene ved ulike institusjonstyper gjenspeiler forskjeller i institusjonenes målsetting og behandlingsopplegg.

Tabell 17 viser at de aller fleste klientene i A-klinikker hadde vært mindre enn 1 måned i institusjonen på intervju tidspunktet, og bare ytterst få hadde oppholdt seg i institusjonen i mer enn 3 måneder. Flertallet av klienter i kurhjem, 70 prosent, hadde vært i institusjonen i under 3 måneder, og ytterligere omtrent 20 prosent hadde oppholdt seg fra 3-6 måneder i institusjonen, bare 10 prosent hadde mer enn 6 måneder i institusjonen bak seg på intervju tidspunktet. Også blant klientene i tilsynshjem hadde flertallet, 55 prosent, et opphold på under 3 måneder bak seg på intervju tidspunktet, men over 20 prosent oppgav at de hadde vært i institusjonen i mer enn 1 år. Ved vernehjemmene hadde de fleste av klientene på intervju tidspunktet vært i institusjonen i mer enn 6 måneder. Dette gjaldt nesten 60 prosent av vernehjemsklientene, og nesten 50 prosent hadde bodd i institusjonen i over 1 år. Omkring 30 prosent av klientene i vernehjem hadde vært i institusjonen i under 3 måneder.

Forventningene som stilles til institusjonsoppholdet av klienter og personale vil være forskjellig ved ulike institusjonstyper. Ved A-klinikker og kurhjem vil en vente seg et bedre behandlingstilbud enn ved et tilsyns- eller vernehjem. Men forventningene til oppholdet og de krav som en finner det rimelig å stille til institusjonen vil også henge sammen med den varighet oppholdet vanligvis har. Det er lettere å akseptere å måtte dele rom og en sykehuspreget rutine når oppholdet skal vare 3-4 uker, enn når det antas å kunne vare i flere måneder, kanskje flere år. Ulikhetene mellom institusjonstypene taler for å behandle hver klientgruppe for seg i en beskrivelse av levekårene til klienter i alkoholistsorgsinstitusjoner.

Tabell 17. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter hvor lang tid de ble innlagt for/oppholdstid på intervjutidspunktet/hvor lang tid de regner med å ha igjen til de blir utskrevet. Prosent *Clients in different types of institutions for alcoholics, by the period of time they went to the institution for/duration of stay at the time of the interview/expected time before leaving the institution. Per cent*

	Alle klienter <i>All clients</i>	Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾			
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100
<u>Innlagt for <i>Went to the institution for</i></u>					
4 uker og kortere <i>4 weeks and shorter</i>	7	28	2	6	-
5-12 uker <i>weeks</i>	3	4	5	5	0
Mer enn 12 uker <i>More than 12 weeks</i>	7	1	21	2	3
Ikke noen bestemt tid <i>No fixed period</i>	79	65	69	82	93
Vet ikke, husker ikke <i>Do not know, do not remember</i>	3	2	3	5	4
<u>Oppholdstid på intervjutidspunktet <i>Duration of stay at the time of the interview</i></u>					
Inntil 1 måned <i>Up to 1 month</i>	39	86	38	35	14
1-3 måneder <i>months</i>	19	10	32	20	15
3-6 "	11	1	19	13	9
1/2-1 år <i>year</i>	8	1	8	9	10
Mer enn 1 år <i>more than 1 year</i>	23	2	2	22	48
Uoppgitt <i>Unknown</i>	2	-	1	-	3
<u>Tid igjen til utskrivning <i>Time before leaving</i></u>					
4 uker og kortere	17	56	15	4	1
5-12 uker	10	7	23	10	3
Mer enn 12 uker	16	1	32	8	15
Usikker, vet ikke <i>Uncertain, do not know</i> .	57	36	30	79	81
Tallet på personer <i>Number of respondents</i> .	646	136	178	85	247

1) See note 1, table 2.

Tabell 18 viser at det er store forskjeller mellom institusjonstypene når det gjelder det konkrete behandlingstilbudet klientene får. Nesten alle klientene ved A-klinikker og kurhjem oppgav at det fantes terapigrupper eller samtalegrupper ved institusjonen, men bare en tredjedel av klientene ved tilsynshjemmene og vel en tiendedel av vernehjemsklientene oppgav at det fantes slike grupper. Forskjellene var ikke like store når det gjaldt andelen av klientene som fikk medisiner. Medisiner for alkoholtrang var mest utbredt blant klienter ved A-klinikker og tilsynshjem. Medisiner for søvnløshet eller psykiske problem var minst utbredt blant tilsynshjemsklienter. Omtrent en tredjedel av klientene ved alle de tre andre institusjonstypene oppgav at de fikk slike medisiner. 10-15 prosent av klientene ved alle institusjonstyper fikk medisiner for fysiske sykdommer. Nesten 40 prosent av alle klientene fikk ikke noe slags medisiner under oppholdet i institusjonen.

Tabell 19 viser andelen av klientene som hadde vært i kontakt med forskjellige personalgrupper under oppholdet. Stort sett var det flere av klientene ved A-klinikker og kurhjem som hadde hatt kontakt med lege, sykepleier osv. enn av tilsyns- og vernehjemsklienter. Vernehjemsklientene hadde i mindre grad enn andre klientgrupper hatt kontakt med sosialkurator, psykolog og prest, mens andelen som hadde hatt kontakt med lege og sykepleier var omtrent like stor blant vernehjemsklienter som for andre klientgrupper.

Tabell 18. Andel av klientene som oppgir at det finnes terapi-gruppe ved institusjonen, og andel av klientene som får medisiner for ulike plager, i grupper for institusjonstype. Prosent
Percentages of clients who state that there are therapy groups at the institution, and percentages of clients who get medicine for different kinds of troubles, in groups for type of institution

Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾	Andel av klientene som oppgir at det finnes terapi-gruppe eller samtalegruppe i institusjonen <i>Percentages of clients who state that there is a therapy group or a conversation group at the institution</i>	Andel som oppgir at de får medisiner for <i>Percentage of clients who state that they get medicine for</i>				Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Alkohol-trang <i>Need for alcohol</i>	Søvn-problem, psykiske problem <i>Sleep-lessness, psychical problems</i>	Fysiske sykdommer <i>Physical illness</i>	Får ikke medisiner <i>Get no medicine</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	54	13	34	14	39	646
A-klinikk	91	21	32	13	35	136
Kurhjem	93	6	38	10	45	178
Tilsynshjem	33	31	20	14	35	85
Vernehjem	13	7	36	17	39	247

1) See note 1, table 2.

Tabell 19. Andel av klientene som har hatt kontakt med forskjellige personalgrupper under oppholdet i grupper for institusjonstype. Prosent
Percentages of clients in groups for type of institution who have been in touch with different groups among the personnel during their stay

Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾	Personalgruppe <i>Personnel group</i>					Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
	Lege <i>Physician</i>	Syke-pleier <i>Nurse</i>	Sosial-kurator <i>Social worker</i>	Prest <i>Clergy-man</i>	Psykolog <i>Psychologist</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	78	50	44	14	19	646
A-klinikk	84	60	50	17	27	136
Kurhjem	89	42	66	26	38	178
Tilsynshjem	68	42	46	7	13	85
Vernehjem	71	52	26	5	2	247

1) See note 1, table 2.

I tillegg til spørsmålene om bruk av medisiner og kontakt med forskjellige personalgrupper, ble klientene spurt om de fikk behandling for sitt alkoholproblem under institusjonsoppholdet. I svaret på et slikt spørsmål kommer det inn et element av vurdering fra klientenes side: Det noen ser på som behandling, oppfatter andre som irrelevant og til liten hjelp for å løse sine alkoholproblemer, og noen ser på oppholdet i seg selv som behandling, selv om de ikke deltar i noen av de behandlingstilbudene som er registrert her.

Tabell 20 viser andelen av klientene som oppgav at de fikk behandling og andelen som oppgav at de fikk forskjellige typer behandling for sitt alkoholproblem. Igjen er det store forskjeller mellom klientene fra ulike institusjonstyper. Nesten 90 prosent av klientene ved A-klinikker oppgav at de fikk behandling. Det samme gjaldt 75 prosent av klientene ved kurhjem, omtrent 50 prosent av klientene ved tilsynshjem og under 20 prosent av klientene ved vernehjem. Dette mønstret gjelder alle typer behandling, bortsett fra medisiner for alkoholtrang som var mer utbredt blant klienter ved tilsynshjem enn blant klienter ved kurhjem.

I tabell 21 har en sett på sammenhengen mellom det behandlingstilbudet klienten får og andelen som svarer at de får behandling for sitt alkoholproblem. Tabellen illustrerer det poenget som ble nevnt foran: Selv blant dem som deltar i terapigruppe eller får medisiner mot alkoholtrang, er det noen som oppgir at de ikke får behandling for sitt alkoholproblem, og omvendt, blant dem som sier at terapigrupper ikke finnes eller at de ikke får noen medisiner, er det ganske mange som likevel mener at de får behandling for sitt alkoholproblem under oppholdet.

Tabell 20. Andel av klientene som oppgir at de får ulike typer behandling for sitt alkoholproblem, i grupper for institusjonstype. Prosent *Percentages of clients who state that they get different types of treatment for their problems with alcohol, in groups for type of institution*

Institusjonstype <i>Type of institution¹⁾</i>	Andel som oppgir at de får behandling for sitt alkoholproblem <i>Percentage who state that they do get treatment for their problems with alcohol</i>	Type behandling <i>Type of treatment</i>					Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Medisiner <i>Medicine</i>	Individuell terapi <i>Individual therapy</i>	Gruppeterapi <i>Group therapy</i>	Arbeidsterapi <i>Work therapy</i>	Annet <i>Other</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	52	29	7	35	28	3	646
A-klinikk	88	58	21	77	50	4	136
Kurhjem	75	21	10	62	53	3	178
Tilsynshjem	49	39	2	12	8	5	85
Vernehjem	17	14	-	2	4	1	247

1) See note 1, table 2.

Tabell 21. Andel av klientene som oppgir at de får behandling for sitt alkoholproblem i grupper for deltaking i terapigruppe/hva de får medisiner for. Prosent' Percentages of clients who state that they get treatment for their problems with alcohol in groups for participation in therapy groups/what kinds of medicine they get

	Terapigruppe <i>Therapy group</i>			Får medisin for <i>Get medicine for</i>				
	Alle klienter <i>All clients</i>	Finnes ikke <i>Do not exist in the institution</i>	Finnes, men deltar ikke <i>Exists, but does not participate</i>	Deltar i terapigruppe <i>The client participates in therapy group</i>	Alkoholtrang <i>Need for alcohol</i>	Søvnproblemer, psykiske problemer <i>Sleeplessness, psychological problems</i>	Fysiske sykdommer <i>Physical illness</i>	Får ikke medisiner <i>Do not get medicine</i>
	52	21	45	86	95	50	38	45
Tallet på personer <i>Number of respondents ...</i>	646	294	65	287	84	217	89	254

Tabell 20 viste at nesten 50 prosent av alle klienter i alkoholistsorgsinstitusjoner mente at de ikke fikk noen behandling for sitt alkoholproblem under oppholdet. Klientene ble også spurt om de trodde at oppholdet ville være til hjelp for dem når det gjaldt deres alkoholproblem. 70 prosent av klientene svarte bekreftene på dette spørsmålet. Tabell 22 viser at forskjellene mellom klienter fra ulike institusjonstyper ikke var så store som når det gjaldt andelen som oppgav at de fikk behandling. Andelen som mente at oppholdet i institusjonen ville være til hjelp for dem var størst blant klienter ved A-klinikker og kurhjem og minst blant vernehjemsklientene.

Tabell 22. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter om de tror at oppholdet vil være til hjelp for dem når det gjelder deres alkoholproblem. Prosent *Clients in different types of institutions for alcoholics, by whether they think that their stay will be helpful for their problems with alcohol. Per cent*

Institusjonstype <i>Type of institution¹⁾</i>	I alt <i>Total</i>	Tror oppholdet vil være til hjelp for alkoholproblem <i>Think their stay will be helpful for their problems with alcohol</i>					Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Ja <i>Yes</i>	Nei <i>No</i>	Usikker <i>Uncertain</i>	Uaktuelt, har ikke alkoholproblem <i>Irrelevant, have no problems with alcohol</i>	Uoppgitt <i>Unknown</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	100	70	14	9	7	0	646
A-klinikk	100	82	4	12	1	1	136
Kurhjem	100	83	10	6	1	-	178
Tilsynshjem	100	73	5	18	5	-	85
Vernehjem	100	52	25	7	16	-	247

1) See note 1, table 2.

Tabell 23. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for deltaking i terapigruppe/hva de får medisiner for, etter om de tror at oppholdet vil være til hjelp for dem når det gjelder deres alkoholproblem. Prosent *Clients in institutions for alcoholics in groups for participation in therapy group/what kinds of medicine they get, by whether they think their stay will be helpful for their problems with alcohol. Per cent*

Deltaking i terapigruppe/ får medisiner for <i>Participation in therapy group/ medicine</i>	I alt <i>Total</i>	Tror oppholdet vil være til hjelp for alkoholproblem <i>Think their stay will be helpful for their problem with alcohol</i>					Uaktuelt, har ikke alkohol- problem <i>Irrelevant, have no problems with alcohol</i>	Uoppgitt <i>Unknown</i>	Tallet på per- soner <i>Number of res- pondens</i>
		Ja <i>Yes</i>	Nei <i>No</i>	Usikker <i>Uncertain</i>					
Alle klienter <i>All clients</i>	100	70	14	9	7	0	646		
<u>Terapigruppe <i>Therapy group</i></u>									
Deltar i terapigruppe <i>Participate in therapy group</i>	100	86	6	6	1	0	287		
Deltar ikke, men terapigruppe finnes <i>Do not participate, but therapy group exists</i>	100	74	12	12	2	-	65		
Terapigruppe finnes ikke <i>No therapy group in the institution</i>	100	53	22	11	14	-	294		
<u>Medisiner <i>Medicine</i></u>									
Alkoholtrang <i>Need for alcohol</i>	100	89	2	8	-	-	84		
Søvnproblem, psykiske problem <i>Sleeplessness, psychical problems</i>	100	65	19	8	7	1	217		
Fysiske sykdommer <i>Physical illnesses</i> ..	100	60	15	11	15	-	89		
Får ikke medisiner <i>Do not get medi- cine</i>	100	71	13	9	7	-	254		

Tabell 23 viser sammenhengen mellom behandlingstilbudet og andelen av klientene som tror at oppholdet vil være til hjelp. Andelen var størst blant dem som deltok i terapigrupper og blant dem som fikk medisiner mot alkoholtrang. Det var imidlertid også noen i disse gruppene som ikke trodde at institusjonsoppholdet ville være til hjelp for dem eller som var usikre på dette. Også blant dem som ikke hadde fått tilbud om å delta i terapigruppe eller som ikke fikk noen form for medisiner, mente flertallet at institusjonsoppholdet ville være til hjelp for dem.

Tabell 24 viser hvordan klientene mente at oppholdet ville hjelpe dem. Svært mange oppgav to eller flere måter som de mente oppholdet kunne hjelpe dem på. Begrunnelsene varierte mye mellom klientene fra de forskjellige institusjonstypene. Klientene ved A-klinikker la størst vekt på at oppholdet gav dem innsikt i sitt alkoholproblem og fikk dem til å falle til ro psykisk. Midlertidig kontroll med trangen til alkohol, samhold mellom klientene og informasjon om skadevirkninger av alkohol ble også nevnt av mange. Også klientene ved kurhjem la stor vekt på at oppholdet roet dem ned psykisk, men nesten like mange nevnte at oppholdet ville hjelpe fordi de kom bort fra et uheldig miljø. Midlertidig kontroll med alkoholtrang, fysisk restituering og innsikt i eget alkoholproblem ble nevnt av mellom 40 og 50 prosent av de kurhjems klientene som hadde tro på at oppholdet ville være til hjelp for dem.

Midlertidig kontroll med alkoholtrang og alternativ til uheldig miljø var de to begrunnelsene som ble oppgitt av de fleste tilsynshjemsklienter. Mange nevnte også at oppholdet gjorde at de kom seg både fysisk og psykisk. Det å komme bort fra et uheldig miljø var den begrunnelsen som ble nevnt av flest av vernehjemsklientene, men det var også mange av dem som nevnte fysisk restituering og midlertidig kontroll med trangen til alkohol.

Tabell 24. Andel av klientene som tror at institusjonsoppholdet på forskjellige måter vil være til hjelp for dem når det gjelder deres alkoholproblem, i grupper for institusjonstype. Prosent *Percentages of the clients who think that their stay in the institution will be helpful for their problems with alcohol in different ways, in groups for type of institution*

Måter oppholdet vil være til hjelp på <i>Ways in which their stay will be helpful</i>	Alle klienter <i>All clients</i>	Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾			
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem
Blir fysisk restituert, får mat og husrom <i>Get restored physically, get food and housing</i>	39	30	43	45	41
Faller til ro psykisk <i>Ease down psychologically</i>	46	52	55	48	30
Kommer bort fra uheldig miljø <i>Get away from an unfortunate environment</i>	45	30	51	52	48
Får kontroll med alkoholtrangen så lenge oppholdet varer <i>Able to control the need for alcohol as long as they stay in the institution</i>	45	44	45	61	39
Støtte og samhold mellom klientene <i>Support and solidarity between clients</i>	31	47	33	37	11
Informasjon om alkoholens skadevirkninger <i>Information about the detrimental effects of alcohol</i>	24	44	29	16	4
Innsikt i eget alkoholproblem <i>Insight into own problem with alcohol</i>	34	57	43	26	6
Andre svar <i>Other answers</i>	12	11	18	5	13
Tallet på personer <i>Number of respondents</i> .	451	112	148	62	129

1) See note 1, table 2.

Tabell 25. Andel av klientene som av forskjellige grunner ikke tror at institusjonsoppholdet vil være til hjelp for dem når det gjelder deres alkoholproblem, i grupper for institusjonstype. Prosent *Percentages of the clients who think that their stay in the institution will not be helpful for their problems with alcohol for different reasons, in groups for type of institution*

Grunnen til at oppholdet ikke vil hjelpe <i>Reason why their stay will not be helpful</i>	Alle klienter <i>All clients</i>	Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾			
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem
Institusjonen mangler behandlingstilbud <i>The institution offers no treatment</i>	35	:	25	:	41
Mangler bolig/arbeid etter utskrivning <i>Do not have housing/work after leaving</i>	30	:	18	:	28
Mangler alternativ til uheldig miljø <i>Lack of alternative to an unfortunate environment</i>	18	:	7	:	14
Andre svar <i>Other answers</i>	42	:	57	:	41
Tallet på personer <i>Number of respondents</i> .	147	22	28	19	78

1) See note 1, table 2.

Tabell 25 viser hvilke grunner som ble oppgitt av klientene som ikke trodde at oppholdet ville være til hjelp. Manglende behandlingstilbud ved institusjonen og mangel på bolig eller arbeid etter utskrivningen ble oppgitt av 30-35 prosent. Det er for få observasjoner til at en kan si noe om klientene ved A-klinikker og tilsynshjem. Ved vernehjemmene oppgav over 40 prosent av manglende behandlingstilbud var grunnen til at de ikke trodde at oppholdet ville være til hjelp. Mange av klientene oppgav andre grunner enn de oppsatte svaralternativene.

5.3. Arbeids- og inntektsforhold under oppholdet

De fleste klienter i alle typer alkoholistsorgsinstitusjoner deltar i en eller annen form for arbeid under oppholdet. I tilsynshjem har mange av klientene vanlig jobb utenfor institusjonen. Dette gjelder neste 60 prosent av tilsynshjemsklientene. Ved de andre institusjonstypene er det bare få (under 10 prosent) som har arbeid ute i samfunnet. Klientene ved disse institusjonene utfører forskjellig arbeid i institusjonen. Tabell 26 viser hvor stor andel av klientene i ulike institusjonstyper som arbeidet i og utenfor institusjonen. For de 399 klientene som arbeidet i institusjonen, har en opplysninger om hva slags arbeid de utførte:

Gårdsarbeid/skogsarbeid	10 prosent
Vedlikeholdsarbeid	11 "
Renhold/kjøkkenarbeid	35 "
Verkstedarbeid	36 "
Hobbyarbeid	17 "
Annet arbeid	11 "

Noen utførte arbeid av mer enn en type, slik at summen av tallene ovenfor blir større enn 100 prosent.

Tabell 26. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter deltaking i arbeid under oppholdet. Prosent *Clients in different types of institutions for alcoholics, by participation in work during their stay in the institution. Per cent*

Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾	I alt <i>Total</i>	Deltar i arbeid under oppholdet <i>Participate in work during their stay</i>				Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Ja, i institusjonen <i>Yes, in the institution</i>	Ja, utenfor institusjonen <i>Yes, outside the institution</i>	Nei <i>No</i>	Uoppgitt <i>Unknown</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	100	62	13	25	1	646
A-klinikk	100	65	3	31	1	136
Kurhjem	100	84	3	13	-	178
Tilsynshjem	100	27	58	14	1	85
Vernehjem	100	56	11	33	1	247

1) See note 1, table 2.

Spesielt ved A-klinikker og vernehjem var det forholdsvis mange som oppgav at de ikke deltok i noen form for arbeid under oppholdet, om lag en tredjedel av klientene. De som ikke deltok i arbeid ble spurt om grunnen til dette. Blant vernehjemsklientene oppgav over halvparten av de som ikke arbeidet at det var fordi de var helt eller delvis arbeidsuføre. Også blant klientene ved A-klinikker oppgav om lag 20 prosent av dem som ikke arbeidet at uførhet var grunnen til dette. De fleste klientene ved A-klinikkene hadde imidlertid andre grunner til ikke å arbeide enn dem som var nevnt i svaralternativene.

Tabell 28 viser at det var betydelige forskjeller i arbeidstiden for klienter som arbeider i og utenfor institusjonen. Over 80 prosent av dem som arbeidet utenfor institusjonen hadde en arbeidstid på 40 timer eller mer pr. uke. Bare 16 prosent av dem som arbeidet i institusjonen hadde så lang arbeidstid, og nesten halvparten av dem arbeidet under 30 timer pr. uke.

Det var også store forskjeller mellom timelønnen til dem som arbeidet i og utenfor institusjonen, som vist i tabell 29. Grunnen til at de som arbeider i institusjonen får forholdsvis lav lønn, er vel dels at arbeidet blir sett på som behandling, og dels at klientenes arbeidsinnsats blir sett på som en slags betaling de må gi for oppholdet. Klientene arbeider for å få arbeidstrening/for å få tiden til å gå/for å hjelpe institusjonen, og får til gjengjeld lommepenger, kost og losji og eventuelt behandling.

Tabell 27. Klienter som ikke arbeider under oppholdet i institusjonen i grupper for institusjonstype, etter grunnen til at de ikke deltar i arbeid. Prosent *Clients who do not work during their stay in the institution in groups for type of institution, by their reason for not participating in work. Per cent*

Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾	I alt <i>Total</i>	Grunn til ikke å delta i arbeid <i>Reason for not participating in work</i>				Andre grunner <i>Other reasons</i>	Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Helt eller delvis ufør <i>Fully or partly disabled</i>	Ikke arbeid å få <i>No work available</i>	Arbeidet som tilbys passer ikke <i>The work offered is not suitable</i>			
Alle klienter <i>All clients</i>	100	41	10	4	46	158	
A-klinikk	100	19	2	-	79	42	
Kurhjem	100	:	:	:	:	23	
Tilsynshjem	:	:	:	:	:	12	
Vernehjem	100	56	11	5	28	81	

1) See note 1, table 2.

Tabell 28. Klienter som deltar i arbeid under institusjonsoppholdet i grupper for arbeidssted, etter arbeidstid pr. uke. Prosent *Clients who participate in work during their stay in the institution in groups for place of work, by working hours per week. Per cent*

Arbeidssted <i>Place at work</i>	I alt <i>Total</i>	Arbeidstid pr. uke <i>Working hours per week</i>				Varierer, umulig å si <i>Vary, hard to tell</i>	Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Under 20 timer <i>hours</i>	20-29 timer	30-39 timer	40 timer og mer <i>and more</i>		
Alle klienter som arbeider <i>All clients who work</i>	100	19	23	29	27	2	483
Arbeider i institusjonen <i>Work in the institution</i>	100	22	26	34	16	2	399
Arbeider utenfor institusjonen <i>Work outside the institution</i>	100	8	5	5	82	-	84

Tabell 29. Klienter som får timelønn eller arbeider uten lønn i grupper for arbeidssted, etter timelønn. Prosent *Clients who are paid by the hour or do not get paid in groups for place of work, by payment by the hour. Per cent*

Arbeidssted <i>Place of work</i>	I alt <i>Total</i>	Får ikke lønn <i>Do not get paid</i>	Timelønn <i>Payment by the hour</i>				Uoppgitt <i>Unknown</i>	Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
			Under 5 kr <i>kroner</i>	5-20 kr	20-29 kr	30 kr og mer <i>and more</i>		
Alle klienter <i>All clients</i>	100	26	46	4	11	11	2	358
Arbeider i institusjonen <i>Work in the institution</i>	100	32	58	5	1	2	2	280
Arbeider utenfor institusjonen <i>Work outside the institution</i>	100	3	4	1	44	46	3	78

De som arbeider utenfor institusjonen har stor lønn sammenliknet med dem som utfører arbeid innen institusjonen, men ikke i forhold til lønnsnivået i samfunnet ellers. De fleste av dem som arbeider utenfor institusjonen (de som bor i tilsynshjem) må selv betale for en del av det oppholdet koster.

Mange av klientene hadde imidlertid også andre inntektskilder enn eget arbeid under oppholdet i institusjonen. Tabell 30 viser at bare 16 prosent av alle klientene var uten noen form for pensjon, trygd, sykepenger, sosialhjelp eller liknende. Ved tilsynshjemmene var det nesten 60 prosent som ikke mottok noen slike ytelser, men her var, som tabell 26 viste, en like stor andel av klientene i arbeid utenfor institusjonen. Ved de andre institusjonstypene var det omkring 10 prosent av klientene som ikke mottok pensjon, trygd eller liknende.

Tabell 30. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter hvilken type stønad/trygdeytelse de mottar under oppholdet. Prosent *Clients in different types of institutions for alcoholics, by what kind of allowances/insurance benefits they receive during their stay. Per cent*

Mottar under oppholdet <i>Receive during their stay</i>	Alle klienter <i>All clients</i>	Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾			
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100
Krigspensjon <i>War pension</i>	2	2	2	-	3
Alderspensjon <i>Old age pension</i>	7	-	1	-	17
Privat pensjon <i>Private pension</i>	1	1	1	1	0
Uføretrygd <i>Disablement pension</i>	27	14	12	13	50
Sykepenger <i>Sickness benefits</i>	22	43	37	12	2
Arbeidsledighetstrygd <i>Unemployment benefits</i>	0	1	-	-	-
Sosialhjelp <i>Social care</i>	14	10	19	11	14
Lønn under sykdom <i>Receive regular pay during sickness leave</i>	5	14	7	1	-
Annen bistand <i>Other allowances</i>	6	9	12	4	2
Ingen av delene <i>None of the above-mentioned allowances</i>	16	7	10	59	11
Uoppgitt <i>Unknown</i>	1	-	1	-	1
Tallet på personer <i>Number of respondents</i> .	646	136	178	85	247

1) See note 1, table 2.

Ved A-klinikker og kurhjem oppgav omkring 40 prosent av klientene at de fikk sykepenger. I disse institusjonene hadde henholdsvis 14 og 7 prosent av klientene full lønn (sykelønn) under oppholdet. 10-15 prosent av klientene både ved A-klinikker, kurhjem og tilsynshjem fikk uføretrygd. Av klientene ved vernehjem oppgav 50 prosent at de hadde uføretrygd, og 17 prosent at de hadde alderspensjon. Mellom 10 og 20 prosent av klientene ved de forskjellige institusjonstypene fikk sosialhjelp under oppholdet.

Tabell 31 viser at noen få av klientene verken hadde arbeid under oppholdet eller fikk utbetalt noen form for trygdeytelser eller stønad. Det gjaldt 9 prosent av de klientene som ikke arbeidet, eller 2 prosent av alle klienter. Tre fjerdedeler av dem som arbeidet utenfor institusjonen, fikk ikke noen form for trygd eller stønad under oppholdet. Av dem som arbeidet i institusjonen, mottok 30 prosent sykepenger og 7 prosent lønn under sykdom.

Tabell 32 viser hvordan klientene vurderte det beløpet de hadde til disposisjon, om det var tilstrekkelig til å dekke deres personlige utgifter. Omtrent halvparten av alle klientene syntes beløpet var tilstrekkelig, mens 17 prosent syntes det var litt for lite og 29 prosent av klientene syntes det var alt for lite. Blant de klientene som hadde arbeid utenfor institusjonen var tre fjerdedeler fornøyd med det beløpet de hadde til disposisjon til personlige utgifter. De som arbeidet i institusjonen oppgav i 20 prosent av tilfellene at de syntes beløpet de disponerte var litt for lite, og nesten 30 prosent av dem syntes beløpet var alt for lite. Av de som ikke hadde arbeid under oppholdet, syntes nesten 40 prosent at det beløpet de disponerte, var alt for lite.

Tabell 31. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for deltaking i arbeid under oppholdet, etter hvilken type stønad/trygdeytelse de mottar. Prosent *Clients in institutions for alcoholics in groups for participation in work during their stay, by what kind of allowances/insurance benefits they receive. Per cent*

Mottar under oppholdet <i>Receive during their stay</i> ¹⁾	Alle klienter <i>All clients</i>	Deltar i arbeid under oppholdet <i>Participate in work during their stay</i>		
		Ja, i institusjonen <i>Yes, in the institution</i>	Ja, utenfor institusjonen <i>Yes, outside the institution</i>	Nei <i>No</i>
I alt	100	100	100	100
Krigspensjon	2	3	1	2
Alderspensjon	7	5	-	15
Privat pensjon	1	1	-	1
Uføretrygd	27	26	14	35
Sykepengene	22	30	6	10
Arbeidsledighetstrygd	0	0	-	-
Sosialhjelp	14	17	1	13
Lønn under sykdom	5	5	-	7
Annen bistand	6	7	4	6
Ingen av delene	16	7	74	9
Uoppgitt	-	-	-	3
Tallet på personer	646	399	84	158

1) For English translation, see table 30.

Tabell 32. Klienter som ikke får lønn under sykdom i grupper for deltaking i arbeid/type ytelse eller stønad de mottar under oppholdet, etter vurdering av sin disponible inntekt under oppholdet. Prosent *Clients who do not receive their regular pay during sickness leave in groups for participation in work/type of benefit or allowance they receive during their stay, by their judgement of the amount of money at their disposal during their stay. Per cent*

I alt <i>Total</i>	Er beløpet tilstrekkelig til å dekke personlige utgifter? <i>Is the amount sufficient for covering personal expenses?</i>					Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	
	Ja <i>Yes</i>	Nei, litt <i>No, slightly to small</i>	Nei, alt for lite <i>No, much too small</i>	Vet ikke <i>Do not know</i>	Uoppgitt <i>Unknown</i>		
Alle klienter <i>All clients</i>	100	51	17	29	3	0	614
Deltar i arbeid under oppholdet <i>Participate in work during their stay</i>							
Ja, i institusjonen <i>Yes, in the institution</i>	100	49	20	28	2	1	380
Ja, utenfor institusjonen <i>Yes, outside the institution</i>	100	75	8	14	2	-	83
Nei <i>No</i>	100	42	14	38	4	1	146
Mottar under oppholdet <i>Receive during their stay</i>							
Krigspensjon, alderspensjon, privat pensjon <i>War, old age, private pension</i> ..	100	44	23	26	7	-	61
Uføretrygd <i>Disablement pension</i>	100	39	23	37	1	1	174
Sykepengene <i>Sickness benefits</i>	100	74	13	9	5	-	140
Sosialhjelp <i>Social care</i>	100	23	24	51	1	-	90
Annen bistand <i>Other allowances</i>	100	63	8	28	-	3	41
Ingen av delene <i>None of the above-mentioned allowances</i>	100	64	7	25	3	1	104

Gruppert etter type ytelse eller stønad de mottok, var det de klientene som fikk sykepenger under oppholdet som var mest fornøyd med sin personlige økonomi. De som mottok sosialhjelp og uføretrygd, var minst fornøy. Av dem som ikke mottok noen form for stønad eller trygdeytelse, oppgav nesten to tredjedeler at de syntes beløpet de hadde til disposisjon var tilstrekkelig. Dette henger sammen med at de fleste av dem var i arbeid utenfor institusjonen, og hadde forholdsvis høy lønn sammenliknet med de andre klientene.

Nær halvparten av klientene i alkoholistsorgsinstitusjonene var mer eller mindre misfornøyd med det de hadde til disposisjon av penger for å dekke personlige utgifter under oppholdet. En har ikke beregnet samlet disponibel inntekt for den enkelte klient. I tillegg til opplysningene om arbeidsinntekt ble det spurt om hvor mye de selv har til disposisjon hver uke av det de får av stønad og ytelser. Av dem som mottok stønader av forskjellige slag, oppgav nesten halvparten at de selv disponerte under 100 kroner pr. uke. 17 prosent hadde 500 kroner eller mer til disposisjon pr. uke, mens de andre hadde mellom 100 og 499 kroner pr. uke til rådighet.

5.4. Utdanning under oppholdet

Svært få av klientene oppgav at de deltok eller hadde deltatt i utdanning mens de var i institusjonen. Tabell 33 viser at dette gjaldt 6 prosent av alle klienter, mens ytterligere 5 prosent var blitt tilbudt å delta i utdanning. Både deltaking i og tilbud om utdanning var mest utbredt blant klienter i de yngste aldersgruppene. Kurhjem var den institusjonstype der forholdsvis flest av klientene hadde deltatt i utdanning. I alle aldersgrupper og i alle institusjonstyper var det imidlertid et stort flertall som verken hadde deltatt i eller fått tilbud om å delta i utdanning.

Tabell 33. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for institusjonstype/alder, etter om de har deltatt i eller blitt tilbudt å delta i utdanning under oppholdet. Prosent
Clients in institutions for alcoholics in groups for type of institution/age, by whether they have participated in or been offered to participate in education during their stay.
Per cent

	I alt Total	Deltar/har deltatt i utdanning/ opplæring under oppholdet <i>Participate/have participated in education/training during their stay</i>	Har ikke deltatt i utdanning under oppholdet <i>Have not participated in education during their stay</i>			Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
			Fått tilbud om utdanning <i>Have been offered education</i>	Ikke fått tilbud om utdanning <i>Have not been offered education</i>	Uopp-gitt <i>Unknown</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	100	6	5	89	0	646
<u>Institusjonstype</u> <i>Type of institution</i> ¹⁾						
A-klinikk	100	3	2	95	-	136
Kurhjem	100	13	8	78	1	178
Tilsynshjem	100	4	8	88	-	85
Vernehjem	100	4	4	93	-	247
<u>Alder</u> <i>Age</i>						
Under 30 år <i>years</i>	100	15	10	75	-	72
30-39 år	100	9	6	84	1	119
40-59 "	100	5	4	91	-	314
60 år eldre <i>and older</i>	100	2	5	93	-	140

1) See note 1, table 2.

De klientene som ikke hadde deltatt i eller blitt tilbudt utdanning, ble spurt om de ville ha tatt i mot tilbud om utdanning under oppholdet hvis de hadde fått noe som passet. Tabell 34 viser at 38 prosent av alle klientene svarte ja på dette spørsmålet. Særlig blant klienter i A-klinikker og kurhjem, og blant klientene i de yngste aldersgruppene, var det mange som på denne måten gav uttrykk for at de kunne tenke seg å delta i utdanning i en eller annen form. Flertallet av dem som ønsket utdanning, 60 prosent, oppgav at de ønsket yrkesutdanning, og omtrent en fjerdedel kunne tenke seg mer hobbypregede kurs. De andre ønsket allmennutdanning eller andre typer utdanning.

Tabell 34. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg i grupper for institusjonstype/alder, etter faktisk og ønsket deltaging i utdanning under oppholdet. Prosent *Clients in institutions for alcoholics in groups for type of institution/age, by actual and wanted participation in education during their stay. Per cent*

	I alt <i>Total</i>	Deltar/har deltatt i utdanning under opp- holdet <i>Participate/ have parti- cipated in education during their stay</i>	Kommer til å delta i utdanning som er tilbudt <i>Will parti- cipate in education as offered</i>	Ville De nyttet tilbud om utdanning hvis De hadde fått noe som passet? <i>Would you accept an offer to participate in education if there had been offered something suitable?</i>			Tallet på per- soner <i>Number of res- pondents</i>
				Ja <i>Yes</i>	Nei <i>No</i>	Vet ikke <i>Do not know</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	100	6	3	38	39	14	646
<u>Institusjonstype</u> <i>Type of institu- tion1)</i>							
A-klinikk	100	3	1	46	43	7	136
Kurhjem	100	13	4	48	25	10	178
Tilsynshjem	100	4	7	39	45	6	85
Vernehjem	100	4	2	26	46	22	247
<u>Alder</u> <i>Age</i>							
Under 30 år <i>years</i> .	100	15	8	54	15	7	72
30-39 år	100	9	2	46	30	12	119
40-59 "	100	5	2	40	40	13	314
60 år og eldre <i>and older</i>	100	2	3	18	59	19	140

1) See note 1, table 2.

Som vist i avsnitt 3.3, har de mannlige klientene i alkoholistinstitusjonene sett under ett litt lavere utdanningsnivå enn den mannlige befolkning. Spesielt er klientene i de yngste aldersgruppene ugunstig stilt i forhold til tilsvarende årsklasser i befolkningen. Nettopp i disse aldersgruppene ser det ut til at svært mange av klientene er interressert i å nytte oppholdet i institusjonen til å skaffe seg mer utdanning.

5.5. Personlig frihet og medbestemmelse i institusjonen

Klienter i institusjoner for alkoholistsorg tilbringer det meste av dagen i institusjonen så lenge oppholdet varer. De som har arbeid utenfor institusjonen, forlater naturligvis området hver dag, og etter en prøvetid på et par-tre uker kan de fleste av klientene gå hvor de vil om ettermiddagene, og få overnattingspermisjoner hvis de ønsker det. For mange klienter er institusjonen i en kortere eller lengre periode det eneste hjem de har. Det å ha et privat område, i hvert fall et eget rom og mulighet til å oppbevare personlige eiendeler beskyttet fra uvedkommende, er en viktig forutsetning for en personlig livsførsel. Det er lettere å godta felles soverom og andre begrensninger i privatlivet når behandlingen skal vare 3-4 uker enn når oppholdet skal vare flere måneder, eller når institusjonen blir et varig oppholdssted for klientene.

Tabell 35 viser at det spesielt i A-klinikker, der flertallet av klienter har oppholdt seg i mindre enn en måned, var mange som ikke hadde eget rom. Omkring 20 prosent av klientene i A-klinikker opplyste at institusjonen verken hadde noe rom der klientene kunne være alene med venner og pårørende som kom på besøk, eller skap der klientene kunne låse inn personlige eiendeler. Både i kurhjem og vernehjem hadde de fleste klientene eget rom, men i tilsynshjem var det bare 44 prosent av klientene som var så heldig stilt. Fra tabell 17 vet en at det er flere tilsynshjemsklienter enn kurhjemsklienter som har et langt opphold i institusjonen bak seg (mer enn 3 måneder, 44 mot 29 prosent). Mange av klientene i tilsynshjem er altså i den situasjon at de både har lange opphold og små muligheter til å få eget rom.

Tabell 35. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg og med ulik oppholdstid i institusjonen, etter om de har eget rom/låsbart skap/rom for å ta imot besøkende. Prosent
Clients in different types of institutions for alcoholics and with different durations of stay in the institution, by whether they have single rooms/lockable wardrobes/room for receiving visitors. Per cent

	I alt <i>Total</i>	Eget rom <i>Single room</i>	Deler rom <i>Shared room</i>				Uopp- gitt <i>Un- known</i>	Tallet på per- soner <i>Number of res- pondents</i>
			Har låsbart skap og besøksrom <i>Have lock- able ward- robe and room for visitors</i>	Har enten låsbart skap eller besøksrom <i>Have either lockable wardrobe or room for visitors</i>	Har ingen av delene <i>Have neither</i>			
Alle klienter <i>All clients</i> ..	100	62	6	20	11	1	646	
<u>Institusjonstype <i>Type of institution</i></u> ¹⁾								
A-klinikk	100	23	18	38	21	-	136	
Kurhjem	100	74	6	12	7	1	178	
Tilsynshjem	100	44	6	42	6	2	85	
Vernehjem	100	83	0	7	9	0	247	
<u>Oppholdstid i institusjonen <i>Duration of stay in the institution</i></u>								
Inntil 1 måned <i>Up to 1 month</i>	100	41	12	34	13	1	250	
1-3 måneder <i>months</i>	100	56	4	22	18	1	124	
3-6 "	100	82	4	4	9	-	68	
1/2-1 år <i>year</i>	100	82	4	6	8	-	49	
Mer enn 1 år <i>More than 1 year</i>	100	89	1	7	3	1	145	

1) See note 1, table 2.

Tabellen viser også at det er en sammenheng mellom hvor lenge klientene har vært i institusjonen og hvorvidt de har eget rom. Nesten 90 prosent av dem som hadde vært mer enn ett år i institusjonen hadde eget rom, mens det samme var tilfelle for bare vel 40 prosent av klientene som hadde vært i institusjonen i under en måned.

Klientene i utvalget ble også stilt en del andre spørsmål som berørte de mulighetene de hadde til personlig livsførsel. 45 prosent oppgav at det var mulig for besøkende å overnatte i institusjonen. Nesten 90 prosent av klientene oppgav at de kunne ta imot besøk når de ønsket, det vil si at det ikke var noen faste besøktider. Noe under halvparten av klientene mente at de selv kunne bestemme når de ville stå opp, mens vel 85 prosent selv kunne bestemme når de ville gå til sengs. Så å si alle oppgav at de selv kunne bestemme når de ville bade. Måltidene var derimot fastlagt til bestemte klokkeslett ifølge over 90 prosent av klientene.

Tabell 36 viser at de fleste klientene, i alt 70 prosent, var i institusjoner der klientene enten hadde en eller flere valgte tillitsmenn eller der det ble holdt allmannamøter for klientene. Allmannamøter ble definert som møter der klientene kunne drøfte saker av felles interesse uten at noen fra personalet var til stede. I alt 45 prosent av klientene oppgav at slike møter ble holdt, og nesten 65 prosent oppgav at klientene hadde en eller flere valgte tillitsmenn. Allmannamøter var mest vanlig ved kurhjem, der 65 prosent av klientene oppgav at slike møter ble holdt. Ved A-klinikker og tilsynshjem oppgav vel 40 prosent at det ble holdt allmannamøter, mens den tilsvarende andel blant vernehjemsklientene var vel 30 prosent. Valgte tillitsmenn var mest utbredt ved A-klinikker, der 86 prosent av klientene oppgav at de hadde tillitsvalgte. Ved kurhjem, tilsynshjem og vernehjem var tilsvarende prosenttall henholdsvis 74, 63 og 44. Ved vernehjemmene oppgav hele 51 prosent av klientene at de verken holdt allmannamøter eller hadde noen valgte tillitsmenn, mens det tilsvarende prosenttallet for A-klinikkenes klienter var bare 13.

Tabell 36. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter om det blir holdt allmannamøter og om klientene har noen valgte tillitsmenn. Prosent *Clients in different types of institutions for alcoholics, by whether meetings between clients are arranged and whether the clients have elected representatives. Per cent*

Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾	I alt <i>Total</i>	Blir det holdt allmannamøter, og har klientene noen valgte tillitsmenn? <i>Are meetings arranged, and do the clients have elected representatives?</i>				Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Både allmannamøter og tillitsmann <i>Both meetings and elected representative</i>	Allmannamøter, ikke tillitsmann <i>Meetings, no elected representative</i>	Tillitsmann, ikke allmannamøter <i>Elected representative, no meetings</i>	Verken allmannamøter eller tillitsmann <i>Neither meetings nor elected representative</i>	
Alle klienter <i>All clients</i> ..	100	39	6	25	30	646
A-klinikk	100	43	2	43	13	136
Kurhjem	100	58	7	16	19	178
Tilsynshjem	100	24	17	39	21	85
Vernehjem	100	27	5	17	51	247

1) Se note 1, table 2.

En skulle kanskje tro at behovet for tiltak som allmannamøter og tillitsmenn var størst ved vernehjemmene, der oppholdet for klientene i gjennomsnitt er lengst. Forklaringen ligger vel dels i at disse tiltakene ofte blir til på initiativ fra personalet, som ser på trening i å opptre i forsamlinger, påta seg tillitsverv o.l. som en del av klientenes rehabilitering. Siden behandling ikke står sentralt ved vernehjemmene, har ikke personalet der det samme insitament til å stimulere til slike tiltak. Samtidig er klientene ved vernehjemmene ofte eldre mennesker, som kanskje ikke har like stor tilbøyelighet til å kreve medbestemmelse over egne forhold som yngre.

Klientene ble spurt om de syntes at de som gruppe hadde noen innflytelse over forholdene i institusjonen. I tabell 37 har en sett på sammenhengen mellom forekomsten av allmannamøter og tillitsmenn, og klientenes mening om sin innflytelse. Andelen som syntes at klientene hadde innflytelse var størst der klientene både holdt allmannamøter og hadde valgte tillitsmenn, og minst der de ikke hadde noen av delene. Selv ikke i institusjoner som hadde både allmannamøter og tillitsmenn var det imidlertid noe flertall av klientene som mente at de som gruppe hadde noen innflytelse over forholdene i institusjoner. I alt 38 prosent av alle klientene mente at de hadde innflytelse over forholdene.

Tabell 37. Andel av klientene som synes at de som gruppe har noen innflytelse over forholdene i institusjonen, i grupper for forekomst av allmannamøter og valgte tillitsmenn. Prosent
Percentages of the clients who feel that they as a group have some influence on the conditions in the institution, in groups for prevalence of client meetings and elected representatives

Klientene har <i>The clients have</i>	Andel som synes at klientene som gruppe har noen innflytelse over forholdene i institusjonen <i>Percentages who feel that the clients as a group have some influence on the conditions in the institution</i>	Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
Alle klienter <i>All clients</i>	38	646
Både allmannamøter og tillitsmann <i>Both meetings and elected representative</i>	46	249
Allmannamøter, ikke tillitsmann <i>Meetings, no elected representative</i>	36	39
Tillitsmann, ikke allmannamøter <i>Elected representative, no meetings</i>	35	162
Verken tillitsmann eller allmannamøter <i>Neither elected representative nor meetings</i>	29	196

I tillegg til spørsmålet om klientgruppens innflytelse, ble klientene stilt mer konkrete spørsmål om i hvilken grad deres mening ble tatt hensyn til når det gjaldt opplegget av behandling, deltaking i arbeid osv. for dem personlig. Tabell 38 viser at et flertall av klientene mente at deres mening absolutt eller til en viss grad ble tatt hensyn til både når det gjaldt behandlingen, deltaking i arbeid og type arbeid, og omfanget av permisjoner.

Tabell 38. Klienter i institusjoner for alkoholistsorg, etter mening om sin egen innflytelse på opplegg av behandlingen/deltaking i arbeid/hva slags arbeid de får/hyppighet og varighet av permisjoner. Prosent
Clients in institutions for alcoholics, by opinion of their own influence on the arrangement of the treatment/participation in work/what kind of work they get/frequency and duration of leaves. Per cent

Vil De si at Deres mening blir tatt hensyn til når det gjelder <i>Would you say that your opinion is considered when it comes to</i>	I alt <i>Total</i>	Ja, absolutt <i>Yes, definitely</i>	Ja, til en viss grad <i>Yes, to some extent</i>	Nei, nesten ikke <i>No, hardly not</i>	Nei, absolutt ikke <i>No, definitely not</i>	Ikke aktuelt <i>Not relevant</i>	Uoppgitt <i>Unknown</i>
Opplegget av behandlingen for Dem? <i>The arrangement of the treatment you get?</i>	100	26	25	7	11	31	1
Om De skal delta i arbeid eller ikke? <i>Whether you should participate in work?</i>	100	39	20	9	14	17	1
Hva slags arbeid De skal delta i? <i>What kind of work you get?</i>	100	40	28	4	9	18	1
Hvor ofte og hvor lange permisjoner De får? <i>How often and how long you can be on leave from the institution?</i>	100	31	30	9	17	14	1

5.6. Kontakt med familien under oppholdet

Det gikk fram av foregående avsnitt at de aller fleste klientene oppgav at de kunne ta i mot besøk når de selv ønsket det, uavhengig av faste besøkstider. I praksis kan det likevel være vanskelig for klientene å oppnå uforstyrret kontakt på tomannshånd med ektefelle, annen familie eller venner som kommer på besøk. Mange av klientene deler rom med andre, og ikke alle institusjoner har spesielle rom der klientene kan ta i mot besøkende. I tillegg kommer at klientene i mange tilfelle har hjemstedet og familien langt fra stedet der institusjonen ligger. Bare 45 prosent av klientene oppgav at det var mulig for besøkende å få overnatte i institusjonen.

En annen sak er at mange av klientene ikke har nær familie eller har brutt kontakten med familien. Om lag halvparten av klientene hadde verken mor eller far i live, omtrent 7 prosent hadde foreldre, men hadde ingen kontakt med noen av dem, slik at det bare var vel 40 prosent som vanligvis hadde en viss kontakt med en eller begge foreldrene. 10 prosent av klientene hadde ingen søsken, men nesten 25 prosent av dem som hadde søsken hadde ingen eller bare svært sjelden kontakt med noen av dem. Over en tredjedel av klientene hadde altså ingen søsken som de hadde kontakt med.

En vil huske fra avsnitt 3.2 at bare omkring 15 prosent av klientene var gifte eller samboende. Også de klientene som var separert ble spurt om de hadde noen kontakt med ektefellen før innleggingen i alkoholistinstitusjon. I alt var det 16 prosent av klientene som hadde jevnlig kontakt med sin nåværende eller fraseparerte ektefelle.

I alt 53 prosent av klientene hadde barn, men omtrent 20 prosent av disse oppgav at de ikke hadde noen kontakt med barna, slik at bare 42 prosent av klientene hadde barn som de hadde kontakt med. Siden så mange av klientene var skilt, og det ikke er rimelig å vente at deres mindreårige barn på egen hånd kan besøke far eller mor i institusjonen, ble spørsmålet om kontakt med barn under oppholdet i institusjonen bare stilt til klienter med barn som var 15 år eller eldre. Dette gjaldt en tredjedel av alle klientene.

Opplysningene foran om klientenes familieforhold og deres kontakt med familien før innleggingen er viktige å ha i minne når en skal tolke tabell 39. Denne tabellen viser andelene av klientene som har truffet slektninger og venner under institusjonsoppholdet. Ser en på klienter i alt, uten hensyn til familieforhold og familiekontakt før oppholdet, finner en at nesten 40 prosent av dem ikke har truffet noen av sine slektninger eller venner i løpet av institusjonsoppholdet. 16 prosent har møtt sine foreldre, 29 prosent har møtt søsken, 11 prosent har truffet ektefellen og 17 prosent har truffet sine egne barn. I tillegg har 34 prosent av klientene enten besøkt eller fått besøk av noen av sine venner.

Forskjellene mellom klienter fra ulike institusjonstyper med hensyn til familiekontakt var ikke så store, og dessuten vanskelige å tolke på grunn av forskjeller i klientellets sammensetning etter oppholdstid, alder og familietilknytning. Når det gjelder kontakt med søsken, barn og venner, ser en at andelen som har hatt kontakt er større jo lengre oppholdet i institusjonen har vart. Denne sammenhengen gjelder ikke kontakt med foreldre og ektefelle. Dette skyldes at de fleste som har oppholdt seg lenge i institusjonen er vernehjemsklienter, som har høy gjennomsnittsalder (mindre sannsynlig at foreldrene lever) og lav ekteskapsfrekvens.

Av dem som hadde foreldre som de hadde kontakt med, var det omtrent en tredjedel som hadde truffet foreldrene i løpet av institusjonsoppholdet. 45 prosent av de som hadde søsken, hadde besøkt eller fått besøk av dem mens de var i institusjonen. Nesten 70 prosent av alle gifte klienter hadde truffet ektefellen i løpet av oppholdet, og over halvparten av de klientene som hadde barn eldre enn 15 år hadde truffet barna mens de var i institusjonen. Av de som hadde nære slektninger og vanligvis hadde kontakt med dem, var det altså relativt mange som enten hadde besøkt dem eller fått besøk av dem under oppholdet i institusjonen. Det ser også ut til å være en sammenheng mellom det å ha slektninger av en kategori og hvorvidt en har hatt kontakt med andre kategorier av slektninger under oppholdet. De som hadde en eller begge foreldre i live hadde f.eks. oftere hatt besøk av eller besøkt søsken enn dem som ikke hadde foreldre i live. De som ikke hadde foreldre, søsken, ektefelle eller barn oppgav oftere enn andre at de ikke hadde truffet noen, verken slektninger eller venner i løpet av oppholdet.

Tabell 39. Andel av klientene som har truffet foreldre, søsken, ektefelle, barn 15 år og over eller venner i løpet av institusjonsoppholdet, i grupper for institusjonstype/oppholdstid/kontakt før innleggingen med: foreldre/søsken/ektefelle/barn 15 år og over. Prosent
Percentages of the clients who have met family or friends during their stay in the institution, in groups for type of institution/duration of stay/contact before going to the institution with: parents/brothers and sisters/spouse/children 15 years and over

	Har i løpet av oppholdet truffet <i>Have met during their stay</i>						Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
	Foreldre <i>Parents</i>	Søsken <i>Brother/sister</i>	Ektefelle <i>Spouse</i>	Barn 15 år og eldre <i>Children 15 years and older</i>	Venner <i>Friends</i>	Ingen av disse <i>None of these</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	16	29	11	17	34	39	646
<u>Institusjonstype</u> <i>Type of institution¹⁾</i>							
A-klinikk	19	22	22	13	28	39	136
Kurhjem	20	27	13	15	32	42	178
Tilsynshjem	20	39	10	14	45	24	85
Vernehjem	10	32	4	22	34	42	247
<u>Oppholdstid</u> <i>Duration of stay</i>							
Inntil 1 måned <i>Up to 1 month</i>	14	16	14	10	25	51	250
1-6 måneder <i>months</i>	19	34	14	19	36	32	192
Over 6 måneder	11	43	6	25	43	29	194
<u>Kontakt før innleggingen med:</u> <i>Contact before going to the institution with:</i>							
<u>Foreldre</u> <i>Parents</i>							
En eller begge i live; hadde kontakt før innleggelsen <i>One or both alive, were in touch before going to the institution</i>	32	38	16	14	37	32	278
Begge foreldre døde eller ingen kontakt <i>Both parents dead or no contact</i>	24	7	21	32	45	368
<u>Søsken</u> <i>Brother/sisters</i>							
Har søsken; treffes vanligvis 1 gang pr. år eller oftere <i>Have brother/sisters; usually meet once a year or more often</i>	21	45	12	21	38	29	424
Har ingen søsken, eller ingen kontakt <i>Have no brothers and sisters or no contact</i>	7	.	10	11	28	59	222
<u>Ektefelle</u> <i>Spouse</i>							
Er gift/separert, treffes vanligvis 1 gang pr. år eller oftere <i>Married/separated, usually meet once a year or more often</i>	27	25	69	42	38	16	104
Er ugift/enke(-mann)/skilt, eller ingen kontakt med ektefelle <i>Unmarried/widowed/divorced or no contact</i>	14	30	.	13	33	43	542
<u>Barn 15 år og eldre</u> <i>Children 15 years and older</i>							
Har barn 15 år og eldre <i>Have children 15 years and older</i>	12	30	20	56	35	26	214
Har ikke barn 15 år og eldre <i>Have no children 15 years and older</i>	18	29	7	.	33	46	432

1) See note 1, table 2.

6. UTSKRIVNING FRA INSTITUSJONEN

6.1. Innledning

De fleste klientene var usikre på hvor lenge de fortsatt kommer til å bli i institusjonen. De som ikke visste når de skulle skrives ut, eller som visste at det ble lenge til, hadde kanskje ikke tenkt så mye på hvor de skulle bo eller hva slags arbeid eller andre inntektskilder de kunne få etter utskrivningen. Alle klientene ble likevel stilt spørsmål om de hadde bolig og arbeid å komme tilbake til. De som ikke hadde bolig, ble spurt om de visste om noen som kunne hjelpe dem med bolig, og om hvor de hadde tenkt å bo. Alle ble dessuten spurt om hva de regnet med ville bli deres viktigste kilde til livsopphold. Formålet med disse spørsmålene var å få en oversikt over klientenes ressurser med hensyn til bolig og arbeid etter utskrivningen.

En skal imidlertid være forsiktig med å se på endringer i klientenes bolig- og arbeidsforhold i forhold til før innleggingen som virkninger av institusjonsoppholdet. Opplysningene om disse forholdene før innleggelsen gjelder en periode på et halvt år. Selv om en klient f.eks. har oppgitt at han hovedsakelig bodde i en leid leilighet det siste halve året før innleggelsen, kan det tenkes at han har blitt oppsagt fra leiligheten på grunn av bråk i forbindelse med den drikkeperioden som ofte utløser innlegging i behandlingsinstitusjon, eller av andre grunner. Det at klienten ikke lenger har bolig behøver ikke å skyldes selve oppholdet i institusjonen. Dette kan naturligvis skje i enkelte tilfelle der oppholdet varer lenge, eller hvis klienten ikke klarer å betale leien mens oppholdet varer.

Det er kanskje mer nærliggende å tro at det er institusjonsoppholdet som har hatt en effekt i de tilfelle der en klient som ikke hadde bolig eller arbeid før innleggingen, har skaffet seg dette i løpet av oppholdet. En har ikke registrert i hvilken grad institusjonen direkte har formidlet bolig eller arbeid til klientene. En positiv endring av boligsituasjonen kan derfor skyldes både direkte hjelp, indirekte hjelp (at klienten gjennom oppholdet er blitt bedre i stand til å ordne opp for seg selv) og forhold som ikke har noe med institusjonsoppholdet å gjøre.

En annen sak er at det selvsagt er for tidlig å foreta en endelig vurdering av institusjonsoppholdets virkninger før det er avsluttet og klienten har vært ute i samfunnet en tid. I hvilken grad klientene er etablert med hensyn til bolig og arbeid allerede før oppholdet er avsluttet, og hvilke forventninger de har til sitt alkoholforbruk etter utskrivning, vil antakelig likevel si noe om hvordan de kommer til å klare seg i tiden etter utskrivningen.

6.2. Bolig- og arbeidsforhold etter utskrivningen

Vel 40 prosent av klientene oppgav at de hadde egen bolig etter utskrivningen. Tabell 40 viser store forskjeller mellom klientene ved ulike institusjonstyper med hensyn til boligsituasjonen etter oppholdet. Over 70 prosent av klientene ved A-klinikker hadde egen bolig å komme til, mens det blant klientene ved kurhjem, tilsynshjem og vernehjem var om lag 60, 30 og 20 prosent henholdsvis som hadde bolig etter utskrivningen. Det var blant klientene i tilsynshjem at andelen som hadde arbeid etter utskrivninger var størst. Dette har sammenheng med at klienter i tilsynshjem i de fleste tilfellene arbeider i det vanlige arbeidslivet mens de er i institusjonen. Omtrent halvparten av klientene i A-klinikker og en tredjedel av kurhjemsklientene opplyste at de hadde fast arbeid etter utskrivningen, mens dette gjaldt bare en tiendedel av vernehjemsklientene.

Tabell 41 viser andelene som hadde bolig og arbeid blant klienter med forskjellig tid igjen til utskrivning. Andelene er som en kunne vente langt lavere blant klienter som ikke vet når de vil bli utskrevet eller som regner med at de fortsatt kommer til å bli lenge i institusjonen. Blant de klientene som ventet å bli utskrevet i løpet av de nærmeste 4 ukene, oppgav vel 80 prosent at de hadde bolig og 56 prosent at de hadde fast arbeid etter utskrivningen.

I tabell 42 kan en se på sammenhengen mellom klientenes boligsituasjon før og etter institusjonsoppholdet. Av dem som bodde i eget hus, leilighet eller hybel det siste halvåret før innleggingen, var det 60 prosent som oppgav at de hadde egen bolig etter utskrivningen. Hele 40 prosent av disse har altså mistet sin bolig i tiden før oppholdet eller under selve oppholdet. Blant dem som ikke hadde egen bolig det siste halve året før innleggingen (bodd hos foreldre eller slektninger, på pensjonat, herberge eller i en institusjon, eller vært uten fast bopel), var det vel 20 prosent som opplyste at

de hadde egen bolig etter utskrivningen. Disse må kunne sies å ha bedret sin boligsituasjon i løpet av institusjonsoppholdet.

Tabell 40. Klienter i forskjellige typer institusjoner for alkoholistsorg, etter boligforhold/sysselsetting etter utskrivningen. Prosent *Clients in different types of institutions for alcoholics, by housing conditions/employment after discharge from the institution.* Per cent

	Alle klienter <i>All clients</i>	Institusjonstype <i>Type of institution</i> ¹⁾			
		A-klinikk	Kurhjem	Tilsynshjem	Vernehjem
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100
Har De bolig etter utskrivningen? <i>Do you have a dwelling of your own after discharge?</i>					
Ja <i>Yes</i>	41	72	57	28	17
Nei <i>No</i>	53	24	36	65	77
Usikker, vet ikke <i>Uncertain, do not know</i>	5	3	6	4	6
Uoppgitt <i>Unknown</i>	1	1	1	4	0
Har De fast arbeid etter utskrivningen? <i>Do you have a permanent job after discharge?</i>					
Ja	33	49	33	72	11
Nei	58	43	55	26	81
Usikker, vet ikke	7	8	11	1	5
Uoppgitt	2	-	1	1	4
Tallet på personer <i>Number of respondents</i> ..	646	136	178	85	247

1) See note 1, table 2.

Tabell 41. Klienter med forskjellig tid igjen til utskrivning, etter boligforhold/sysselsetting etter utskrivningen. Prosent *Clients with different expected time left before discharge from the institution, by housing conditions/employment after discharge from the institution.* Per cent

	Alle klienter <i>All clients</i>	Tid igjen til utskrivning <i>Expected time left before discharge</i>			
		4 uker og kortere <i>4 weeks and shorter</i>	5-12 uker <i>weeks</i>	Mer enn 12 uker <i>More than 12 weeks</i>	Usikker, vet ikke <i>Uncertain, do not know</i>
I alt <i>Total</i>	100	100	100	100	100
Har De bolig etter utskrivningen? <i>Do you have a dwelling of your own after discharge?</i>					
Ja <i>Yes</i>	41	81	70	46	24
Nei <i>No</i>	53	17	27	46	70
Usikker, vet ikke <i>Uncertain, do not know</i> ...	5	2	3	8	6
Uoppgitt <i>Unknown</i>	1	1	-	1	1
Har De fast arbeid etter utskrivningen? <i>Do you have a permanent job after discharge?</i>					
Ja	33	56	48	22	27
Nei	58	37	42	65	66
Usikker, vet ikke	7	6	8	12	5
Uoppgitt	2	1	2	1	3
Tallet på personer <i>Number of respondents</i>	646	108	66	101	371

Tabell 42. Klienter med eller uten egen bolig før innleggingen, etter boligforhold etter utskrivningen. Prosent *Clients with or without a dwelling of their own before admission to the institution, by housing conditions after discharge from the institution. Per cent*

Bolig før innleggingen <i>Housing before admission to the institution</i>	I alt <i>Total</i>	Egen bolig etter utskrivningen <i>Own dwelling after discharge</i>				Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Ja <i>Yes</i>	Nei <i>No</i>	Usikker, vet ikke <i>Uncertain, do not know</i>	Uoppgitt <i>Unknown</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	100	41	53	5	1	646
Eget (eid eller leid) hus, leilighet eller hybel <i>Own (owned or rented) house, apartment, place</i>	100	60	35	4	-	329
Annet boligforhold <i>Other housing situation</i>	100	21	71	6	2	317

Alle klienter som ikke hadde egen bolig etter utskrivningen, ble stilt en del tilleggs-spørsmål. Under 10 prosent av dem opplyste at de var blitt tilbudt hjelp fra institusjonen med å skaffe bolig. Dessverre har en ikke tilsvarende opplysninger for de klientene som hadde bolig etter oppholdet, slik at en ikke kan si noe sikkert om hvilket omfang institusjonenes hjelp til boligformidling har. På spørsmål om hvem de ellers kunne vende seg til for å få hjelp til å finne et sted å bo, svarte 38 prosent sosialkontor eller kommunal boligformidling, 18 prosent ventet å få hjelp fra familie, venner eller andre, mens de andre ikke visste om noen som kunne hjelpe dem med å skaffe bolig. De fleste (55 prosent) visste ikke hvor de skulle bo den første tiden etter utskrivningen, mens 10 prosent hadde tenkt å bo hos familie eller venner, 7 prosent håpet å få plass på tilsynshjem og de andre oppgav forskjellige andre mulige løsninger.

Tabell 43 viser sammenhengen mellom klientenes tilknytning til arbeidslivet før og etter institusjonsoppholdet. Av dem som hadde fast arbeid det siste halve året før innleggingen, oppgav 55 prosent at de hadde fast arbeid etter utskrivningen. De andre hadde mistet arbeidet i løpet av oppholdet eller i den siste tiden før de ble lagt inn. Blant de klientene som ikke hadde hatt fast arbeid før innleggingen eller som bare hadde hatt tilfeldige jobber, var det henholdsvis 10 og 19 prosent som oppgav at de hadde fast arbeid etter utskrivningen.

Tabell 43. Klienter med eller uten fast arbeid før innleggingen, etter sysselsetting etter utskrivningen. Prosent *Clients with or without a permanent job before admission to the institution, by employment after discharge from the institution. Per cent*

Arbeid før innleggingen <i>Employment before admission to the institution</i>	I alt <i>Total</i>	Fast arbeid etter utskrivningen <i>Permanent job after discharge</i>				Tallet på personer <i>Number of respondents</i>
		Ja <i>Yes</i>	Nei <i>No</i>	Usikker, vet ikke <i>Uncertain, do not know</i>	Uoppgitt <i>Unknown</i>	
Alle klienter <i>All clients</i>	100	33	58	7	2	646
Fast arbeid <i>Permanent job</i>	100	55	35	8	2	318
Tilfeldige jobber <i>Odd jobs only</i>	100	19	76	5	-	62
Ikke arbeid <i>Not employed</i>	100	10	83	6	2	260

De klientene som ikke hadde fast arbeid etter utskrivningen, ble spurt om de hadde fått noe tilbud fra institusjonen om hjelp til å skaffe seg arbeid. Bare 9 prosent svarte bekreftende på dette. Alle klienter ble spurt om hva de regnet med ville bli deres viktigste kilde til livsopphold i det første halve året etter utskrivningen. Svarfordelingen er vist i det følgende.

Viktigste kilde til livsopphold første halvår etter utskrivningen:

Egen arbeidsinntekt	46	prosent
Uføretrygd	27	"
Alderspensjon	8	"
Krigspensjon	3	"
Annen pensjon eller trygd	3	"
Støtte fra familie	1	"
Sosialhjelp	5	"
Annet	4	"
Vet ikke	4	"
Uoppgitt	1	"

Sammenlikner en denne fordelingen med tabell 43, finner en at det er flere enn de 33 prosent som har fast arbeid å komme tilbake til, som regner med å leve av egen arbeidsinntekt. Sammenliknet med tabell 13, som viser fordeling etter inntektskilde siste halvår før innleggingen, finner en at andelen som hadde egen arbeidsinntekt som kilde til livsopphold før oppholdet, var større enn andelen som regnet med å leve av egen inntekt etter oppholdet, 56 mot 46 prosent. Fordelingene er imidlertid ikke uproblematiske å sammenlikne, fordi svarkategoriene er litt forskjellige, og fordi klientene kunne oppgi mer enn en kilde til livsopphold da de gav opplysninger om forholdene før innleggingen. Mulighetene til å oppgi flere svar vil generelt medføre at alle prosenttallene blir litt større enn når intervjupersonene må velge ett. Forskjellen i andel som lever av egen arbeidsinntekt før og etter institusjonsoppholdet, er derfor antakelig noe mindre enn det som framgår av en direkte sammenlikning. Med de samme forbehold kan en si at andelen som regner med å ha trygd som kilde til livsopphold, ser ut til å være større etter utskrivningen enn den var før innleggingen, omkring 30 og 20 prosent henholdsvis.

6.3. Forholdet til alkohol etter utskrivningen

Som det går fram av tabell 44, var mange av klientene usikre på om de ville fortsette å drikke etter utskrivningen. Dette gjaldt om lag en tredjedel av klientene. Andelen som trodde at de skulle klare seg uten å drikke etter utskrivningen var langt høyere blant klientene ved A-klinikker enn blant klientene ved vernehjem, mens klientene ved kurhjem og tilsynshjem kom i en mellomstilling. Selv ved vernehjemmene var det få av klientene som trodde at de kom til å drikke like mye eller mer enn før, 17 prosent. Det samme gjaldt 11 prosent av alle klientene. De store forskjellene mellom klienter ved ulike institusjonstyper med hensyn til forventningene til eget alkoholforbruk, kan kanskje tolkes som forskjeller i motivering for avholdenhet.

Forskjellene mellom klienter med og uten bolig og arbeid etter utskrivningen var ikke så store som forskjellene mellom klienter fra ulike institusjonstyper. Som en kunne vente var andelen som trodde de ikke ville forsette å drikke større blant klienter som hadde ordnede boligforhold etter oppholdet enn blant klienter som hadde mer usikker boligsituasjon, og større blant klienter som var sikret fast arbeid enn blant dem som ikke hadde arbeid. Det var også en markert forskjell mellom de førstegangsinnlagte og de som allerede har et eller flere institusjonsopphold bak seg. De førstnevnte var langt mer optimistiske med hensyn til sin egen mulighet til å slutte og drikke.

Tabell 44. Klienter i grupper for institusjonstype/boligforhold etter utskrivningen/arbeidsforhold etter utskrivningen/tidligere innleggelse i alkoholist-institusjon/mening om oppholdets virkning på sitt alkoholproblem, etter forventning til eget alkoholforbruk etter utskrivningen. Prosent *Clients in groups for type of institution/housing conditions after discharge/employment after discharge/previous admissions to institutions for alcoholics/opinion of the effect of this stay on their problems with alcohol, by expectations of their own consumption of alcohol after discharge from the institution. Per cent*

	I alt Total	Tror De at De vil fortsette å drikke etter utskrivningen? <i>Do you think you will go on drinking after discharge?</i>					Uopp-gitt Un-known	Tallet på personer Number of respondents
		Nei No	Ja, men mindre enn før <i>Yes, but less than earlier</i>	Ja, like mye som før <i>Yes, as much as earlier</i>	Ja, mer enn før <i>Yes, more than earlier</i>	Vet ikke <i>Do not know</i>		
Alle klienter <i>All clients</i>	100	38	19	10	1	32	0	646
<u>Institusjonstype</u> <i>Type of institution¹⁾</i>								
A-klinikk	100	60	7	4	-	29	-	136
Kurhjem	100	41	19	6	1	33	1	178
Tilsynshjem	100	32	20	9	1	38	-	85
Vernehjem	100	26	27	15	2	30	0	247
<u>Egen bolig etter utskrivning</u> <i>Own dwelling after discharge</i>								
Ja <i>Yes</i>	100	46	18	6	0	29	0	266
Nei <i>No</i>	100	31	20	13	2	33	0	341
Vet ikke <i>Do not know</i>	100	36	24	3	-	36	-	33
<u>Fast arbeid etter utskrivning</u> <i>Permanent job after discharge</i>								
Ja	100	45	17	5	1	32	-	214
Nei	100	32	20	13	1	33	-	377
Vet ikke	100	47	26	2	-	23	2	43
<u>Tidligere innlagt i alkoholist-institusjon</u> <i>Previous stays in institutions for alcoholics</i>								
Ja	100	34	18	10	1	36	0	524
Nei	100	56	24	7	2	12	-	122
<u>Tror De oppholdet vil være til hjelp for Deres alkoholproblem?</u> <i>Do you think that your stay here will be helpful for your problems with alcohol?</i>								
Ja	100	46	15	5	1	33	-	451
Nei	100	9	37	28	1	25	-	89
Usikker <i>Uncertain</i>	100	14	21	9	3	52	2	58
Uaktuelt, har ikke alkoholproblem <i>Irrelevant, have no problems with alcohol</i>	100	45	23	21	2	6	2	47

1) See note 1, table 2.

7. SAMMENDRAG

Denne publikasjonen beskriver rekrutteringen av klienter til institusjoner i alkoholistsorgen og levekårene til institusjonsklientene i 1977. Grunnlaget for beskrivelsen er en utvalgsundersøkelse der om lag 30 prosent av dem som bodde i behandlingsinstitusjoner for alkoholikere i november 1977 ble intervjuet.

Det var få kvinnelige klienter ved alle typer institusjoner for alkoholistsorg. I A-klinikker og kurhjem var hver 10. klient kvinne, og i tilsynshjem og vernehjem bare hver 20. Blant de mannlige klientene var det forholdsvis mange ugifte i aldersgruppene fra 30 år og oppover. I alle aldersgrupper var det svært mange separerte og skilte sammenliknet med de tilsvarende andelene i den mannlige befolkning. Overrepresentasjonen av ugifte og skilte/separerte blant klientene i alkoholistsinstitusjonene innebærer en tilsvarende underrepresentasjon av gifte. Ved alle fire institusjonstyper var omkring halvparten av klientene mellom 40 og 60 år. I A-klinikker, kurhjem og tilsynshjem var nesten halvparten av klientene under 40 år. I vernehjemmene utgjorde aldersgruppen 60 år og eldre nesten halvparten av klientene.

Sammenliknet med alle yrkesaktive menn var det få av de mannlige klientene som hadde sin bakgrunn i yrker innen gruppen teknisk-, vitenskapelig arbeid, administrasjon og kontor- og handelsarbeid, og mange med yrkesbakgrunn innen transport- og kommunikasjonsarbeid. Forskjellen mellom utdanningsnivået til mannlige klienter og til den mannlige befolkning var ikke så stor. Klientene hadde alt i alt litt lavere utdanningsnivå. Forskjellen var størst i de yngste aldersgruppene.

Mens et flertall av den mannlige befolkning hadde vokst opp i landdistrikter eller tettsteder utenom byer, hadde flertallet av de mannlige klientene vokst opp i byer. Forskjellen var særlig markert i de eldste aldersgruppene. Blant klientene var det flere som i løpet av oppveksten hadde bodd i barnhjem, hos fosterforeldre, hos bare den ene av foreldrene eller hos en av foreldrene og stefar/stemor. De fleste av klientene hadde likevel bodd sammen med begge foreldrene i mesteparten av sin oppvekst. Litt uventet var det færre blant klientene enn i den mannlige befolkning som hadde opplevd at økonomien i oppveksthjemmet var vanskelig. Økonomiske vansker av så alvorlig grad at det hadde vært problem å skaffe nok mat, var det omtrent like store andeler både blant klientene og blant menn ellers som hadde opplevd i sitt oppveksthjem. Alvorlige motsetninger i oppveksthjemmet hadde omtrent hver 4. av klientene opplevd, mens bare hver 17. av menn i befolkningen hadde opplevd slike konflikter.

Halvparten av de mannlige klientene og to femtedeler av de kvinnelige klientene hadde vært i arbeid det siste halve året før de ble innlagt. Det var flest sysselsatte blant menn i A-klinikker, noe færre i kurhjem og tilsynshjem, og i vernehjemmene var det bare en tredjedel av klientene som hadde vært i arbeid før innleggelsen. Medregnet de som bodde på hybel var det omtrent halvparten av klientene som hadde hatt egen bolig det siste halvåret før innleggingen. Av kvinnelige klienter og klienter i vernehjem var det om lag to femtedeler som hadde hatt egen arbeidsinntekt som viktigste kilde til livsopphold i tiden før innleggingen. Den tilsvarende andel for mannlige klienter ellers var to tredjedeler. Andre viktige inntektskilder var pensjon, trygd og sosialhjelp.

De aller fleste klientene oppgav naturlig nok at problem med alkohol var en av grunnene til at de ble lagt inn i institusjonen, men bare to femtedeler av klientene sa at de var blitt innlagt utelukkende på grunn av alkoholproblem. Av andre problem var det særlig boligmangel og psykiske problem som ble nevnt av mange som innleggingsgrunn.

Omtrent en femtedel av klientene oppgav at de aldri tidligere hadde vært innlagt i noen behandlingssinstitusjon på grunn av alkoholproblemer. I aldersgruppene under 30 år og over 60 år, var det vel en fjerdedel som var førstegangsinnlagte, mens dette bare gjaldt en sjettedel av de middelaldrende. Av hele klientgruppen hadde nesten halvparten tidligere vært innlagt i A-klinikk, tre femtedeler i kurhjem, vel en fjerdedel i tilsynshjem og en femtedel hadde tidligere vært innlagt i vernehjem.

Varigheten av institusjonsoppholdet varierer mye mellom institusjonstypene. På intervjutidspunktet hadde nesten nitti prosent av klientene i A-klinikker vært der kortere enn en måned, mens nesten halvparten av klientene i vernehjem hadde vært i institusjonen i over et år. Det var også stor variasjon i behandlingstilbudet. Over nitti prosent av klientene i A-klinikker og kurhjem oppgav at det fantes terapigruppe eller samtalegruppe i institusjonen. Ved tilsynshjemmene var det bare en tredjedel som oppgav at slike grupper fantes, og ved vernehjemmene vel en tiendedel. Andelen som hadde hatt kontakt med sosialkurator, lege, psykolog eller psykiater under oppholdet, var også størst ved A-klinikker

og kurhjem. Variasjonen i behandlingstilbudet gjenspeiler seg i klientenes vurdering av om de får behandling eller ikke. Nesten nitti prosent av A-klinikklientene mot under 20 prosent av vernehjemsklientene mente at de fikk behandling for sitt alkoholproblem. Likevel var det over halvparten av vernehjemsklientene som mente at oppholdet ville være til hjelp for dem når det gjaldt deres alkoholproblem. Ved de andre institusjonstypene var de tilsvarende andelene enda større.

De fleste klientene deltok i en eller annen form for arbeid under oppholdet. Ved tilsynshjemmene hadde de fleste vanlig arbeid utenfor institusjonen. Ved de andre institusjonstypene arbeidet de fleste i institusjonen, og blant disse klientene var arbeid i verksted eller med renhold/kjøkkenarbeid det vanligste. Av de som arbeidet i institusjonen hadde de fleste en arbeidstid på mellom 20 og 40 timer pr. uke, mens nesten alle som arbeidet utenfor institusjonen hadde en arbeidstid på 40 timer eller mer pr. uke. Av dem som arbeidet i institusjonen, fikk flertallet ingen eller svært liten lønn. De fleste av dem hadde imidlertid andre inntektskilder under oppholdet, som uføretrygd, sykepenger og sosialhjelp. Bare en fjerdedel av dem som arbeidet utenfor institusjonen mottok noen form for stønad under oppholdet. Omtrent halvparten av alle klientene syntes de hadde nok penger til å dekke personlige utgifter.

Bare en tiendedel av klientene hadde deltatt i eller fått tilbud om utdanning under oppholdet i institusjonen. Nesten to femtedeler av klientene sa at de ville ha deltatt i utdanning dersom de hadde blitt tilbudt noe som passet. Blant dem som var under 30 år, mente halvparten at de ville ha deltatt i utdanning. De fleste som ønsket tilbud om utdanning, ønsket seg det i form av yrkesopplæring.

Andelen av klientene som hadde eget rom var omtrent en fjerdedel ved A-klinikker, tre fjerdedeler ved kurhjem, halvparten ved tilsynshjem og fire femtedeler ved vernehjem. Omtrent to tredjedeler av klientene oppgav at de hadde valgt tillitsmenn, og litt under halvparten oppgav at det ble holdt allmannamøter for klientene. Knappt to femtedeler av klientene mente at de som gruppe hadde noen innflytelse over forholdene i institusjonen. Andelen som mente at de hadde innflytelse over sin egen situasjon med hensyn til opplegg av behandling, arbeid og permisjoner var betydelig større, fra 50-70 prosent.

Av de klientene som hadde foreldre i live, var det en tredjedel som hadde besøkt eller fått besøk av foreldrene i løpet av institusjonsoppholdet. 45 prosent av dem som hadde søsken som de vanligvis hadde kontakt med, oppgav at de hadde hatt kontakt med sine søsken under oppholdet. Blant de klientene som hadde ektefelle og/eller barn, var det to tredjedeler som hadde hatt kontakt med ektefellen og vel halvparten som hadde hatt kontakt med barna i løpet av oppholdet. To femtedeler av klientene hadde overhodet ikke hatt besøk av eller selv besøkt verken slektninger eller venner i den tiden institusjonsoppholdet hadde vart.

På intervju tidspunktet oppgav omtrent to femtedeler av klientene at de hadde bolig etter utskrivningen, og en tredjedel sa at de hadde fast arbeid. Igjen var det store forskjeller mellom klientene ved de ulike institusjonstypene. Av klientene ved A-klinikker hadde nesten tre fjerdedeler bolig og omtrent halvparten arbeid etter utskrivningen, mens de tilsvarende andeler for vernehjemsklientene var 17 og 11 prosent. Av klientene ved tilsynshjem var det forholdsvis mange, 72 prosent, som hadde arbeid, men få, 28 prosent, som hadde bolig etter utskrivningen. Av kurhjemsklientene hadde nesten tre femtedeler bolig, og en tredjedel hadde arbeid etter utskrivningen. På intervju tidspunktet var det mange som regnet med å være i institusjonen ennå en stund, eller som ikke visste hvor lenge de kom til å bli, slik at andelen med bolig og arbeid på tidspunktet for utskrivning antakelig ville være noe større enn den var på intervju tidspunktet. Sammenliknet med situasjonen før oppholdet var det litt færre av klientene som regnet med å ha egen inntekt som kilde til livsopphold og litt flere som regnet med å leve av trygd etter utskrivningen.

På spørsmål om de trodde de ville fortsette å drikke etter utskrivningen, svarte 60 prosent av klientene i A-klinikker nei. De tilsvarende andelene blant klienter i kurhjem, tilsynshjem og vernehjem var henholdsvis 41, 32 og 26 prosent. Sett under ett var om lag to femtedeler av klientene som trodde at de ikke kom til å drikke etter utskrivningen. 20 prosent av klientene trodde de kom til å drikke, men mindre enn før institusjonsoppholdet, og bare 10 prosent trodde at de kom til å drikke like mye eller mer enn før. Resten av klientene, om lag 30 prosent, visste ikke hvordan det kom til å gå med drikkingen.

SUMMARY IN ENGLISH

This publication presents a description of the recruitment of clients to institutions for alcoholics, and the level of living of these clients in 1977. The results are based on a survey conducted by the Central Bureau of Statistics in November 1977, when a sample of approximately 30 per cent of the clients staying in institutions for alcoholics was interviewed.

Four types of institutions for alcoholics were included in the survey:

A-klinikker (clinics for alcoholics) admit clients who may be worn down physically and psychically, but who are socially well adapted. The clients usually stay 3-4 weeks.

Kursteder (sanatoriums for alcoholics) admit clients who need long-term treatment to recover physically, psychically and socially. The clients usually stay in the sanatoriums for 3-6 months.

Tilsynshjem (supervision homes) are supposed to be an intermediate phase between treatment in clinic/sanatorium and the clients' return to a normal life. The clients are supposed to get jobs in the regular labour market, and to pay for part of the board and lodging.

Vernehjem (protection homes) are meant for clients with little hope of returning to a normal life through treatment and rehabilitation. Unconditional care is the most important aspect of the protection homes.

There were few female clients in all four types of institutions. In clinics and sanatoriums for alcoholics one in ten of the clients was female, and in supervision and protection homes only one in twenty was female. Among the male clients the proportion of unmarried was comparatively high in the groups aged 30 years or more, and in all age groups the proportions of separated and divorced were very high compared to the corresponding proportions in the male population. The overrepresentation of unmarried and divorced/separated among the clients implies a corresponding underrepresentation of married. At all four types of institutions about one half of the clients was between 40 and 60 years of age. In clinics, sanatoriums and supervision homes nearly one half of the clients was under 40 years. In the protection homes, however, the age group 60 years and over constituted almost half of the clients.

Compared to all employed men, few of the male clients came from technical or scientific work, administrative executive work and sales and clerical work, while many of the clients had an occupational background within transport and communication. The difference in level of education between the clients and the male population was rather small. The clients as a whole had a slightly lower level of education. This difference was greatest in the younger age groups.

While a majority of the male population grew up in rural areas or small densely populated municipalities, an almost equally large majority of the male clients grew up in urban municipalities. The difference was especially distinct in the older age groups. Having experienced living in an orphanage, with foster parents, with only one of the parents or with one of the parents and a step-parent during adolescence was more common among the clients than among the male population in general. However, most of the clients had lived with both parents during the greater part of their adolescence. Somewhat unexpected, comparatively few among the clients had experienced a difficult economic situation in the home during their adolescence. Economic difficulties to the extent that providing enough food had been a problem, had been experienced by roughly equal shares among the clients and the male population during adolescence. One in four of the clients, compared to only one in seventeen among the male population, had experienced serious tensions in the home during their adolescence.

Half of the male clients and two fifths of the female clients had been employed during the last six months before admission to the institution. The proportion of male clients employed were highest among males in clinics, slightly lower among alcoholics in sanatoriums and supervision homes, and among the male clients of protection homes only one third had been employed before admission to the institution. Including those living in lodgings, about half of the clients had a dwelling of their own the last six months before admission to the institution. Among female clients and clients in protection homes about two fifths had their own earned income as the most important source of income in the period

before admission to the institution. The corresponding proportion for the other male clients was two thirds. Other important sources of income were pensions and benefits from insurance and social care.

Most of the clients stated that alcohol problems had been one of their reasons for admission to the institutions, but only two fifths said that alcohol problems were the only reason for admitting to the institution. Among other problems, lack of housing and psychical problems were mentioned by many as reasons for seeking care in an institution.

About one fifth of the clients stated that they had never before been to a treatment institution due to problems with alcohol. Among clients aged 30 or less or 60 or more about one fourth experienced their first stay in an institution for alcoholics. Among the middle-aged only one sixth were first admittances. Almost half of all clients had previous admissions to clinics, three fifths to sanatoriums, upwards of one fourth to supervision homes, and one fifth had previous admissions to protection homes.

The duration of the stay varies a lot from one type of institution to another. At the time of the interview almost ninety per cent of the clients in clinics had been staying there for less than one month, while almost half of the clients in protection homes had been there for more than a year. There was also much variation in the treatment offered. More than ninety per cent of the clients in clinics and sanatoriums said that therapy or conversation groups existed in the institution. At the supervision homes only one third and at the protection homes about one tenth of the clients stated that such groups existed. The percentages who had been in touch with social worker, physician, psychologist or psychiatrist during their stay, were also largest among clients in clinics and sanatoriums. The variation in the treatment offered is reflected in the clients' opinion on whether or not they do get treatment. Almost ninety per cent of the clinics' clients, compared to less than twenty per cent of the clients of protection homes, said that they did get treatment for their problems with alcohol. Nevertheless, more than one half of the clients in protection homes was of the opinion that their stay in the institution would be helpful for their problems with alcohol. At the other types of institutions the corresponding proportions were even higher.

Most of the clients participated in some kind of work during their stay. At the supervision homes most of the clients held ordinary jobs outside the institution. At the other types of institutions most of the clients worked within the institution, and among these clients work in workshops or cleaning and kitchen work was most common. Most of those working within the institution worked from 20 to 40 hours a week, while almost all of those who worked outside the institution, worked for 40 hours a week or more. The majority of the clients working within the institutions received little or no wages. However, most of them had other sources of income during their stay, like disablement pension, sickness benefits or social care benefits. Only one fourth of those working outside the institution received any form of benefit during their stay. About half of all the clients found that they had sufficient income to cover personal expenses.

Only one tenth of the clients had participated in or been offered education during their stay in the institution. Almost two fifths of the clients said that they would have participated in education if suitable education had been offered. Half of the clients aged 30 years or less said that they would have participated in education. Most of the clients who wanted education wanted vocational training.

The percentages of clients having a room of their own were about one fourth at the clinics, three fourths at sanatoriums, one half at the supervision homes and four fifths at the protection homes. About two thirds of the clients said that they had elected representatives, and slightly less than half stated that there were held meetings between clients. About two fifths of the clients felt that they as a group had some influence on the conditions in the institution. The percentage who felt that they had some influence on their own situation concerning the treatment, work and leaves from the institution, was considerably higher, from 50-70 per cent.

One third of the clients who had their parents alive had visited them or been visited by them during their stay in the institution. Among these clients having brothers and sisters whom they normally saw, 45 per cent said that they had been in touch with them while staying in the institution. Two fifths of the clients had not met with any of their relatives or friends of the client who were married and/or had children, two thirds had been in touch with their spouse and one half had been in touch with their children during their stay.

At the time of the interview about two fifths of the clients had some kind of housing after discharge, and one third had a permanent job waiting for them. Again there were considerable differences between clients in various institutions. Three fourths of the clinics' clients had housing and about half of them had work after discharge, while the corresponding percentages among clients at protection homes were 17 and 11. A comparatively large part, 72 per cent, of the clients at supervision homes had work, but only a few, 28 per cent, had some kind of housing after discharge. Almost three fifths of the clients at sanatoriums had housing, and one third had work after discharge. At the time of the interview many of the clients still planned to stay in the institution for some period of time, or did not know for how long they were going to stay. The percentages who have housing or work at the time of discharge will probably be somewhat higher than they were at the time of the interview. Compared to the situation before going to the institution, less of the clients expected to have own earned income as main income source and more of the clients expected to depend on some kind of benefits after discharge.

When asked if they expected to go on drinking after discharge, 60 per cent of the clients at clinics answered negative. The corresponding percentages among clients at sanatoriums, supervision homes and protection homes were 41, 32 and 26 per cent. Only one tenth of the clients in total expected to drink as much as or more than before, and one third were uncertain about their future drinking behaviour. The remaining 20 per cent expected to go on drinking, but not as much as prior to their stay in the institution.

STATISTISK SENTRALBYRA
Intervjukontoret
Postboks 8131 Dep, Oslo 1
Tlf. (02) *41 38 20

UNDERGITT TAUSHETSPLIKT

Prosjekt nr.	<table border="1"><tr><td>1</td><td>1</td><td>1</td></tr></table>	1	1	1	Kol. 1- 3	
1	1	1				
Utvalgsområde nr.	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				" 4- 6	
IO nr.	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>				" 7- 9	
Skjematype	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td>1</td></tr></table>				1	" 10
			1			
Intervjuer nr.	<table border="1"><tr><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>					" 11-14

UNDERSØKELSE OM KLIENTER I INSTITUSJONER FOR ALKOHOLISTOMSORG
NOVEMBER 1977

Institusjonens navn: _____

Kommune: _____ Kommune nr.

--	--	--	--

 Kol. 15-18

Intervjuet ble foretatt _____ dag,

--	--

¹⁹⁻²² 1977

Intervjutid fra kl. _____ til kl. _____

--	--	--

²³⁻²⁵ Minutter

Intervjuerens navn

FOR BYRAET

--	--	--	--

FOR BYRAET
26-29

--	--	--	--

1. FOR BYRAET

Eier av institusjonen:

- 30
- 1 Kommune
2 Fylke
3 Stat
4 Privat

2. FYLLES UT AV INTERVJUEREN

DERSOM INSTITUSJONEN OMFATTER MER ENN EN AVDELINGSTYPE,
SKAL DET KRYSSSES AV FOR DEN AVDELINGSTYPEN IO ER I.

Institusjonstype/IO's avdelingstype

- 31
- 1 A-klinikk
2 Kurhjem
3 Tilsynshjem
4 Vernehjem

3. FYLLES UT AV INTERVJUEREN

Intervjupersonens kjønn

- 32
- 1 Mann
2 Kvinne

4. Hvilket år er De født?

33-36

--	--	--	--

Fødselsår

INSTITUSJONSOPPHOLDET OG BEHANDLINGEN

*5. Når ble De innlagt her på institusjonen?

37-42

--	--	--	--	--	--

dag mnd. år

6. Hvor lang tid ble De innlagt for?

- 43
- 1 Under 3 uker
2 3- 4 uker
3 5- 6 "
4 7- 8 "
5 9-12 "
6 Mer enn 12 uker
7 Ikke noen bestemt tid
8 Vet ikke, husker ikke

7. Hvoe lenge regner De med å være her fra nå av før De blir utskrevet?

- 44
- 1 Under 3 uker
2 3- 4 uker
3 5- 6 "
4 7- 8 "
5 9-12 "
6 Mer enn 12 uker
7 Usikker, vet ikke

8. Var det først og fremst problem i forbindelse med alkohol som var grunnen til at De ble lagt inn her?

- 45
- 1 Ja, først og fremst alkoholproblem → 9
2 Nei, først og fremst andre grunner → 9
3 Alkoholproblem og andre problem like viktige → 9
4 Vet ikke → 10

9. Var det andre viktige grunner til at De ble lagt inn her?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

Kol. 1

- 46 Nei, bare alkoholproblem
47 Ja, manglet bolig
48 Ja, problem med ektefelle; skilsmisse
49 Ja, nervøs, psykiske problem
50 Ja, fysisk sykdom
51 Ja, problem med arbeid; arbeidsløs eller ufør
52 Ja, andre grunner, spesifiser: _____

10. Hvem var det som først foreslo at De skulle legge Dem inn her?

BARE ETT SVAR KAN AVMERKES

- 53
- 0 IO selv
1 Ektefelle
2 Annen familie
3 Politiet
4 Edruskapsnemnd
5 Sosialkontor
6 Lege
7 Venner
8 Personalet ved A-institusjon
9 Andre, spesifiser: _____

11. Hvem var det som ordnet med innleggelsen?

BARE ETT SVAR KAN AVMERKES

- 54
- 0 IO selv
1 Ektefelle
2 Annen familie
3 Politiet
4 Edruskapsnemnd
5 Sosialkontor
6 Lege
7 Venner
8 Personalet ved A-institusjon
9 Andre, spesifiser: _____

12. Får De noen behandling for Deres alkoholproblem her på institusjonen?

- 55
1 Ja
2 Nei

HVIS JA: Hva består behandlingen i?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

Kol. 1

- 56 Medisiner (f.eks. aversan eller antabus)
57 Individuell terapi (psykolog, psykiater)
58 Gruppeterapi
59 Arbeidsterapi
60 Annet, spesifiser: _____

*13. Vi vil gjerne vite litt om den kontakten De har hatt med personalet mens De har vært her. Omtrent hvor mange ganger har De hatt kontakt med

		Ingen kontakt	1-2 ganger	3-4 ganger	5-9 ganger	10 eller flere ganger	Vet ikke
	Kol. 1	1	2	3	4	5	6
lege?	61	☐	☐	☐	☐	☐	☐
sykepleier?	62	☐	☐	☐	☐	☐	☐
sosialkurator?	63	☐	☐	☐	☐	☐	☐
prest?	64	☐	☐	☐	☐	☐	☐
psykolog?	65	☐	☐	☐	☐	☐	☐

14. Får De for tiden noen medisiner?

- 66
1 Ja
2 Nei

HVIS JA: Hvilken sykdom eller lidelse er det De får medisiner for?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

Kol. 1

- 67 Alkoholtrang, abstinenssymptomer
68 "Nerver", psykiske lidelser
69 Søvnløshet
70 Fysiske sykdommer eller lidelser

15. Finnes det noen terapigrupper eller samtalegrupper her på institusjonen?

- 71
1 Ja → 16
2 Nei → 18
3 Vet ikke → 18

16. Deltar De i noen gruppe?

- 72
1 Ja → 17
2 Nei → 18

17. Hvor ofte Deltar De?

- 73
1 4 ganger pr. uke eller mer
2 2-3 ganger pr. uke
3 1 gang pr. uke
4 Sjeldnere

18. Mener De at oppholdet her på institusjonen vil være til noen hjelp for Dem når det gjelder Deres alkoholproblem?

- 74
1 Ja → 19
2 Nei → 20
3 Usikker → 20
4 Uaktuelt, har ikke alkoholproblem → 21

19. På hvilken måte vil oppholdet her være til hjelp for Dem?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

Kol. 1

- 75 Blir fysisk restituert, får regelmessige måltider og husrom
76 Faller til ro psykisk
77 Kommer bort fra uheldig miljø
78 Får kontroll med alkoholtrangen så lenge jeg er her
79 Samhold og gjensidig støtte mellom klientene
80 Informasjon om alkoholens skadevirkninger
81 Innsikt i eget alkoholproblem
82 Andre svar, spesifiser: _____

→ 21

20. Hva er grunnen til at De ikke tror oppholdet her vil være til hjelp for Dem?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

Kol. 1

- 83 Institusjonen har ikke noe behandlingstilbud
84 Mangler bolig eller arbeid etter utskrivningen
85 Mangler alternativ til et uheldig miljø etter utskrivningen
86 Andre svar, spesifiser: _____

21. Hva er De mest tilfreds med her på institusjonen?

FLERE SVAR KAN AVMERKES. PRØV MED TILLEGSSPØRSMÅL HVIS IO SVARER "VET IKKE" E.L.

Kol. 1

- 87 Maten
88 Rommet
89 Institusjonsbygningen, utstyr
90 Institusjonens beliggenhet
91 Arbeidet
92 Personalet generelt, og enkeltpersoner
93 Frie forhold, fornuftig reglement
94 De andre klientene
95 Andre svar, spesifiser: _____
96 Vil ikke trekke fram noe spesielt, stort sett tilfreds med alt
97 Ikke noe IO er spesielt tilfreds med, stort sett utilfreds med alt

22. Hva er De minst tilfreds med her på institusjonen?

FLERE SVAR KAN AVMERKES. PRØV MED TILLEGGSSPØRSMÅL
HVIS IO SVARER "VET IKKE" E.L.

Kol. 1

- 98 For mange på rommet/for lite rom
99 Bygningen, utstyr (f.eks. sanitærforhold) for dårlig
100 Personalet
101 Regler om "sprekker", innluring av alkohol
102 Regler ellers
103 Ensformig, for lite aktivitetstilbud
104 Arbeidet, mangel på arbeid
105 De andre klientene
106 Andre svar, spesifiser: _____

- 107 Ikke spesielt misfornøyd med noe, tilfreds med alt
108 Stort sett misfornøyd med alt

LEVEKÅR I INSTITUSJONEN - ØKONOMI OG ARBEID

*23. Deltar De for tiden i noen form for arbeid i eller utenfor institusjonen?

HVIS IO ARBEIDER BÅDE I OG UTENFOR INSTITUSJONEN, KRYSS AV FOR DET IO BRUKER MEST TID PÅ

109

- 1 Ja, arbeid i institusjonen → 24
2 Ja, arbeid utenfor institusjonen → 25
3 Nei → 29

24. Hva slags arbeid er dette?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

Kol. 1

- 110 Gårdsarbeid/skogsarbeid
111 Vedlikeholdsarbeid
112 Renhold/kjøkkenarbeid
113 Verkstedarbeid
114 Hobbyarbeid (arbeidsterapi)
115 Annet, spesifiser: _____

25. Hvor mange timer pr. uke arbeider De vanligvis?

116

- 1 Under 10 timer
2 10-19 timer
3 20-29 "
4 30-39 "
5 40 timer eller mer
6 Varierer, umulig å si

26. Hva er timelønnen De får for dette arbeidet?

117

- 1 1- 4 kr pr. time → 30
2 5- 9 " " " → 30
3 10-14 " " " → 30
4 15-19 " " " → 30
5 20-29 " " " → 30
6 30 kr pr. time eller mer → 30
7 Får ikke timelønn → 27
8 Får ikke lønn → 30

27. På hvilken måte blir De lønnet?

118

- 1 Fast ukelønn
2 Akkord
3 Annet, spesifiser: _____

28. Hvor mye tjener De vanligvis på en uke?

119

- 1 Under 100 kr
2 100-299 kr
3 300-499 "
4 500-699 "
5 700 kr eller mer
6 Varierer, umulig å si } → 30

29. Kan De si noe om grunnen til at De ikke deltar i noen form for arbeid?

120

- 1 Helt eller delvis arbeidsufør
2 Ikke mulig å få arbeid
3 Ikke interessert i arbeidet som tilbys, passer ikke
4 Synes arbeidet som tilbys er for dårlig betalt
5 Andre grunner, spesifiser: _____

*30. Får De for tiden noen pensjon, sykelønn, trygd eller sosialhjelp?

121

- 0 Nei → 32
1 Krigspensjon → 31
2 Alderspensjon → 31
3 Privat pensjon → 31
4 Uføretrygd → 31
5 Syketrygd/sykepenger → 31
6 Arbeidsledighetstrygd → 31
7 Sosialhjelp → 31
8 Lønn under sykdom → 33
9 Annet, spesifiser: _____ → 31

31. Hvor mye av pensjonen/trygden/sosialhjelpen har De til disposisjon pr. uke under oppholdet her til dekning av Deres personlige utgifter?

122

- 1 Under 100 kr pr. uke
2 100 - 199 " " "
3 200 - 299 " " "
4 300 - 399 " " "
5 400 - 499 " " "
6 500 - 699 " " "
7 700 kr pr. uke eller mer

32. Synes De at det De har til disposisjon er tilstrekkelig til å dekke Deres personlige utgifter?

123

- 1 Ja
2 Nei, litt for lite
3 Nei, alt for lite
4 Vet ikke

<p>LEVEKAR I INSTITUSJONEN - UTDANNING</p> <p>33. Deltar De eller har De deltatt i noen form for opplæring eller utdanning under oppholdet her?</p> <p>124</p> <p>1 ☐ Ja → 38</p> <p>2 ☐ Nei → 34</p>	<p>43. Kan De ta imot besøk når De ønsker?</p> <p>134</p> <p>1 ☐ Ja → 45</p> <p>2 ☐ Nei → 44</p>																									
<p>34. Har De fått noe tilbud om opplæring eller utdanning som kunne passe for Dem mens De har vært her?</p> <p>125</p> <p>1 ☐ Ja → 35</p> <p>2 ☐ Nei → 36</p>	<p>44. Når er det besøkstid?</p> <p>_____</p>																									
<p>35. Har De tenkt å benytte Dem av tilbudet om utdanning (opplæring)?</p> <p>126</p> <p>1 ☐ Ja → 37</p> <p>2 ☐ Nei → 36</p>	<p>45. Kan De selv bestemme når De vil:</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ja</th> <th>Nei</th> <th>Vet ikke</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Kol. 1</th> <th>2</th> <th>3</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Stå opp om morgenen?</td> <td>135 ☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Gå til sengs om kvelden?</td> <td>136 ☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Bade?</td> <td>137 ☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>		Ja	Nei	Vet ikke		Kol. 1	2	3	Stå opp om morgenen?	135 ☐	☐	☐	Gå til sengs om kvelden?	136 ☐	☐	☐	Bade?	137 ☐	☐	☐					
	Ja	Nei	Vet ikke																							
	Kol. 1	2	3																							
Stå opp om morgenen?	135 ☐	☐	☐																							
Gå til sengs om kvelden?	136 ☐	☐	☐																							
Bade?	137 ☐	☐	☐																							
<p>36. Tror De at De ville ha benyttet Dem av et tilbud om utdanning hvis De hadde fått noe som passet?</p> <p>127</p> <p>1 ☐ Ja → 37</p> <p>2 ☐ Nei → 38</p> <p>3 ☐ Vet ikke → 38</p>	<p>46. Bli måltidene servert på ett bestemt klokkeslett, eller kan De selv velge når De vil spise, eventuelt mellom to faste tidspunkt?</p> <table border="0"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ett tidspunkt eller ½ times "slingsromm"</th> <th>Mellom to tidspunkt med 3/4-1½ times mellomrom</th> <th>Mer enn ca. 1½ times mellomrom, eller helt valgfritt</th> <th>Vet ikke</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Kol. 1</th> <th>2</th> <th>3</th> <th>4</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Frokost</td> <td>138 ☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Middag</td> <td>139 ☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Kveldsmat</td> <td>140 ☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>		Ett tidspunkt eller ½ times "slingsromm"	Mellom to tidspunkt med 3/4-1½ times mellomrom	Mer enn ca. 1½ times mellomrom, eller helt valgfritt	Vet ikke		Kol. 1	2	3	4	Frokost	138 ☐	☐	☐	☐	Middag	139 ☐	☐	☐	☐	Kveldsmat	140 ☐	☐	☐	☐
	Ett tidspunkt eller ½ times "slingsromm"	Mellom to tidspunkt med 3/4-1½ times mellomrom	Mer enn ca. 1½ times mellomrom, eller helt valgfritt	Vet ikke																						
	Kol. 1	2	3	4																						
Frokost	138 ☐	☐	☐	☐																						
Middag	139 ☐	☐	☐	☐																						
Kveldsmat	140 ☐	☐	☐	☐																						
<p>*37. Hva slags utdanning eller opplæring er det De tenker på?</p> <p>128</p> <p>1 ☐ Allmennutdanning</p> <p>2 ☐ Yrkesutdanning</p> <p>3 ☐ Hobbykurs</p> <p>4 ☐ Annet, spesifiser: _____</p> <p>_____</p>	<p>47. Bli det noen gang holdt allmannamøter, det vil si møter der pasientene kan diskutere saker av felles interesse uten at noen fra personalet er tilstede?</p> <p>141</p> <p>1 ☐ Ja → 48</p> <p>2 ☐ Nei → 50</p> <p>3 ☐ Vet ikke → 50</p>																									
<p>LEVEKAR I INSTITUSJONEN - PERSONLIG FRIHET OG MEDBESTEMMELSE</p> <p>38. Har De eget rom?</p> <p>129</p> <p>1 ☐ Ja → 39</p> <p>2 ☐ Nei, 2-sengsrom → 40</p> <p>3 ☐ Nei, 3-sengsrom → 40</p> <p>4 ☐ Nei, 4-sengsrom → 40</p> <p>5 ☐ Nei, flersengsrom → 40</p>	<p>48. Omtrent hvor ofte holdes det slike møter?</p> <p>142</p> <p>1 ☐ Hver uke</p> <p>2 ☐ Annenhver uke</p> <p>3 ☐ Hver måned</p> <p>4 ☐ Uregelmessig, etter behov</p> <p>5 ☐ Vet ikke</p>																									
<p>39. Kan De låse døra til rommet Deres når De ønsker det?</p> <p>130</p> <p>1 ☐ Ja</p> <p>2 ☐ Nei } → 41</p>	<p>49. Hvilke saker ble diskutert sist det ble holdt møte (sist De var på møte)?</p> <p>FLERE SVAR KAN AVMERKES</p> <p>Kol. 1</p> <p>143 ☐ "Sprekker"</p> <p>144 ☐ Innluring av alkohol</p> <p>145 ☐ Ordensregler</p> <p>146 ☐ Permisjoner</p> <p>147 ☐ Fordeling av arbeidsoppgaver</p> <p>148 ☐ Bygningen(e)s utstyr</p> <p>149 ☐ Renhold</p> <p>150 ☐ Uoverensstemmelser mellom pasientene</p> <p>151 ☐ Annet, spesifiser: _____</p> <p>_____</p>																									
<p>40. Finnes det noe rom her hvor pasientene kan være alene med dem som kommer på besøk?</p> <p>131</p> <p>1 ☐ Ja</p> <p>2 ☐ Nei</p>																										
<p>41. Er det overnattingsmuligheter for besøkende her?</p> <p>132</p> <p>1 ☐ Ja</p> <p>2 ☐ Nei</p>																										
<p>42. Har De et låsbart skap?</p> <p>133</p> <p>1 ☐ Ja</p> <p>2 ☐ Nei</p>																										

50. Er det valgt noen tillitsmann for pasientene?

- 152
- 1 Ja
- 2 Nei
- 3 Vet ikke

51. Synes De at pasientene som gruppe har noen innflytelse over forholdene i institusjonen?

- 153
- 1 Ja → 52
- 2 Nei → 53

52. Hvilke forhold er det pasientene har innflytelse over?

- Kol. 1
- 154 Hvem som skal få permisjon
- 155 Fordeling av arbeidet i institusjonen
- 156 Reaksjoner i tilfelle "sprekk"
- 157 Igangsetting av fritidsaktiviteter
- 158 Anskaffelse av utstyr
- 159 Annet, spesifiser: _____

53. Er det spesielle ting De mener at pasientene som gruppe bør få mer å si over?

- Kol. 1
- 160 Permisjonsbestemmelser
- 161 Fordeling av arbeid
- 162 Reaksjoner på "sprekk"
- 163 Fritidsaktiviteter
- 164 Anskaffelse av utstyr
- 165 Annet, spesifiser: _____

54. Vil De si at Deres mening blir tatt hensyn til når det gjelder:

	Ja, abso- lutt	Ja, til en viss grad	Nei, nesten ikke	Nei, abso- lutt ikke	Ikke aktu- elt
Kol.	1	2	3	4	5
Opplegget av behand- lingen for Dem?	166 ☐	☐	☐	☐	☐
Om De skal delta i arbeid eller ikke?	167 ☐	☐	☐	☐	☐
Hva slags arbeid De deltar i?	168 ☐	☐	☐	☐	☐
Hvor ofte og hvor lange permisjoner De får?	169 ☐	☐	☐	☐	☐

55. Hvor mange permisjoner på ett døgn eller mer har De hatt siden De kom hit?

- 170
- 1 Ingen permisjoner → 56
- 2 1 - 2 " → 56
- 3 3 - 4 " → 56
- 4 5 - 9 " → 56
- 5 10 eller flere permisjoner → 56
- 6 Uaktuelt, ønsker ikke permisjon → 57

56. Synes De dette er for lite, passelig mye eller for mye permisjon?

- 171
- 1 For lite
- 2 Passelig mye
- 3 For mye

OPPVEKST OG FAMILIE - KONTAKT FØR OG UNDER OPPHOLDET

57. Jeg skal nå stille noen spørsmål om hvem De bodde hos i løpet av oppveksten inntil De fylte 14 år, og ber Dem for hvert spørsmål jeg leser opp si om det passet for Dem noen gang under Deres oppvekst.

	Ja	Nei	
Kol.	1	2	
172	☐	☐	Bodde De noen gang på barnehjem eller institusjon?
173	☐	☐	Bodde De noen gang hos fosterforeldre eller slektninger?
174	☐	☐	Bodde De noen gang hos bare den ene av foreldrene?
175	☐	☐	Bodde De noen gang hos en av foreldrene og stefar eller stemor?
176	☐	☐	Bodde De noen gang hos begge foreldrene?
177	☐	☐	Bodde De noen gang for Dem selv?

58. Hvem bodde De sammen med mesteparten av oppveksten?

- 178
- 0 Begge foreldrene (biologiske)
- 1 Far
- 2 Mor
- 3 Mor og stefar
- 4 Far og stemor
- 5 Andre slektninger
- 6 Adoptivforeldre
- 7 Fosterforeldre
- 8 I barnehjem/institusjon
- 9 Annet, spesifiser: _____

59. Hvor bodde De mesteparten av tiden før De fylte 14 år?

- 179
- 1 Norge
- 2 Utlandet

Sted i Norge: _____

Kommune: _____

0000 Nektet å svare

180-183

FOR BYRÅET Kommunenummer

60. Hadde De følelsen av at økonomien var vanskelig i Deres hjem under oppveksten?

- 184
- 1 Ja → 61
- 2 Nei → 62

61. Var det problemer med å skaffe tilstrekkelig mat?

- 185
- 1 Ja, ofte
- 2 Ja, av og til
- 3 Nei, aldri

62. Forekom det under Deres oppvekst alvorlige motsetninger i Deres hjem?

186

- 1 Ja
2 Nei

63 a. Hvis De tenker på Deres foreldres bruk av alkohol under Deres oppvekst, vil De da karakterisere Deres far som avholdende, som vanlig bruker, som en som hadde problemer i forhold til alkohol eller som alkoholiker?

187

- 1 Avholdende
2 Vanlig bruker
3 Problembruker
4 Alkoholiker
5 Vet ikke, uaktuelt

b. Hvordan vil De karakterisere Deres mors alkoholbruk?

188

- 1 Avholdende
2 Vanlig bruker
3 Problembruker
4 Alkoholiker
5 Vet ikke, uaktuelt

64. Døde noen av Deres foreldre før De fylte 14 år?

189

- 1 Ja, begge døde → 71
2 Ja, far døde → 65
3 Ja, mor døde → 65
4 Nei → 65

65. Lever Deres foreldre (far/mor) i dag?

190

- 1 Ja, begge → 66
2 Ja, far → 67
3 Ja, mor → 67
4 Nei, ingen → 71

66. Bor Deres foreldre sammen?

191

- 1 Ja
2 Nei

67. Har De noen kontakt med Deres foreldre/far/mor?

192

- 1 Ja, med begge → 68
2 Ja, med far → 68
3 Ja, med mor → 69
4 Nei → 71

68. Hvor ofte omtrent hadde De kontakt med Deres far før De kom på institusjon?

193

- 1 Bodde sammen
2 Omtrent daglig
3 Omtrent hver uke, men ikke daglig
4 Omtrent hver måned, men ikke hver uke
5 Flere ganger i året
6 En gang i året
7 Sjeldnere

HVIS IO BARE HAR KONTAKT MED FAR, GA TIL SPM. 70

69. Hvor ofte omtrent hadde De kontakt med Deres mor før De kom på institusjon?

194

- 1 Bodde sammen
2 Omtrent daglig
3 Omtrent hver uke, men ikke daglig
4 Omtrent hver måned, men ikke hver uke
5 Flere ganger i året
6 En gang i året
7 Sjeldnere

70. Har Deres foreldre (mor/far) besøkt Dem her i institusjonen, eller har De besøkt Deres foreldre (mor/far) etter at De ble lagt inn her?

195

- 1 Ja, foreldrene besøkt institusjonen
2 Ja, besøkt foreldrene
3 Ja, begge deler
4 Nei

HVIS JA: Omtrent hvor mange ganger har De møtt Deres foreldre (mor/far) etter at De ble lagt inn her?

196

- 1 1 gang
2 2-4 ganger
3 5-9 "
4 10 eller flere ganger
5 Husker ikke

*71. Har De noen søsken, og i tilfelle hvor mange?

197

- 1 Ja → Antall → 72
2 Nei → 74

72. Hvor ofte omtrent hadde De kontakt med noen av Deres søsken før De kom på institusjon?

200

- 1 Bodde sammen → 73
2 Omtrent daglig → 73
3 Omtrent hver uke men ikke daglig → 73
4 Omtrent hver måned men ikke hver uke → 73
5 Flere ganger i året → 73
6 En gang i året → 73
7 Sjeldnere → 74
8 Ingen kontakt → 74

73. Har noen av Deres søsken besøkt Dem her i institusjonen, eller har De besøkt noen av Deres søsken etter at De ble lagt inn her?

201

- 1 Ja, søsken besøkt institusjonen
2 Ja, besøkt søsken
3 Ja, begge deler
4 Nei

HVIS JA: Omtrent hvor mange ganger har De møtt noen av Deres søsken etter at De ble lagt inn her?

202

- 1 1 gang
2 2-4 ganger
3 5-9 "
4 10 eller flere ganger
5 Husker ikke

74. Er De ugift, forlovet, samboende, gift, skilt eller enke(mann)?

- 203
1	☐	Ugift	→ 83
2	☐	Forlovet	→ 83
3	☐	Samboende	→ 76
4	☐	Gift	→ 76
5	☐	Separert	→ 75
6	☐	Skilt	→ 78
7	☐	Enke(mann)	→ 78

*75. Har De noen kontakt med Deres ektefelle?

- 204
1	☐	Ja	→ 76
2	☐	Nei	→ 78

76. Omtrent hvor ofte hadde De kontakt med Deres ektefelle/samboende før De kom på institusjon?

- 205
1	☐	Bodde sammen	→ 77
2	☐	Omtrent daglig	→ 77
3	☐	Omtrent hver uke, men ikke daglig	→ 77
4	☐	Omtrent hver måned, men ikke hver uke	→ 77
5	☐	Flere ganger i året	→ 77
6	☐	En gang i året	→ 77
7	☐	Sjeldnere	→ 78

77. Har Deres ektefelle/samboende besøkt Dem her i institusjonen, eller har De besøkt Deres ektefelle/samboende etter at De ble lagt inn her?

- 206
1	☐	Ja, ektefelle/samboende besøkt institusjonen
2	☐	Ja, besøkt ektefelle/samboende
3	☐	Ja, begge deler
4	☐	Nei

HVIS JA: Omtrent hvor mange ganger har De møtt Deres ektefelle/samboende etter at De ble lagt inn her?

- 207
1	☐	1 gang
2	☐	2-4 ganger
3	☐	5-9 "
4	☐	10 eller flere ganger
5	☐	Husker ikke

*78. Har De noen barn, og i tilfelle hvor mange?

- 208
1	☐	Ja	→	209-210	Antall	→ 79
2	☐	Nei				→ 83

*79. Har De noen kontakt med noen av barna?

- 211
1	☐	Ja	→ 80
2	☐	Nei	→ 83

80. Hvor ofte omtrent hadde De kontakt med noen av barna før De kom på institusjon?

- 212
1	☐	Bodde sammen	→ 81
2	☐	Omtrent daglig	→ 81
3	☐	Omtrent hver uke, men ikke daglig	→ 81
4	☐	Omtrent hver måned, men ikke hver uke	→ 81
5	☐	Flere ganger i året	→ 81
6	☐	En gang i året	→ 81
7	☐	Sjeldnere	→ 83

81. Er noen av barna 15 år eller eldre?

- 213
1	☐	Ja	→ Kol. 214	☐	Antall	→ 82
2	☐	Nei				→ 83

82. Har noen av barna Deres besøkt Dem her i institusjonen, eller har De besøkt noen av barna etter at De ble lagt inn her?

- 215
1	☐	Ja, barna besøkt institusjonen
2	☐	Ja, besøkt barna
3	☐	Ja, begge deler
4	☐	Nei

HVIS JA: Omtrent hvor mange ganger har De møtt noen av barna etter at De ble lagt inn her?

- 216
1	☐	1 gang
2	☐	2-4 ganger
3	☐	5-9 "
4	☐	10 eller flere ganger
5	☐	Husker ikke

83. Har De hatt besøk av noen av Deres venner mens De har vært her i institusjonen, eller har De besøkt noen av Deres venner etter at De ble lagt inn her?

- 217
1	☐	Ja, venner besøkt institusjonen
2	☐	Ja, besøkt venner
3	☐	Ja, begge deler
4	☐	Nei

HVIS JA: Omtrent hvor mange ganger har De møtt noen av Deres venner etter at De ble lagt inn her?

- 218
1	☐	1 gang
2	☐	2-4 ganger
3	☐	5-9 "
4	☐	10 eller flere ganger
5	☐	Husker ikke

84. Kjente De noen av pasientene her fra før?

- 219
1	☐	Ja, flere
2	☐	Ja, en eller to
3	☐	Nei, ingen

85. Har De fått noen venner blant pasientene her?

- 220
1	☐	Ja, flere
2	☐	Ja, en eller to
3	☐	Nei, ingen

TIDLIGERE INSTITUSJONSOPPHOLD OG BEHANDLINGSERFARINGER

86. Hvor gammel var De da De første gang kom i kontakt med lege eller andre som kunne hjelpe Dem i forbindelse med alkoholbruk?

- 221-222
____	____	Ar	→ 87
00	☐	Husker ikke	→ 87
01	☐	Har ikke alkoholproblemer	→ 89

92. Har De noen gang vært på avrusningsstasjon på grunn av alkoholproblemer, og i tilfelle hvor mange ganger?

- 311
1	☐	Aldri	→ 94
2	☐	1 gang	→ 93
3	☐	2-4 ganger	→ 93
4	☐	5-9 "	→ 93
5	☐	10 eller flere ganger	→ 93
6	☐	Husker ikke, vet ikke	→ 94

93. Når var De siste gang på avrusningsstasjon?

Kol. Måned År
312-315

94. Har De noen gang vært i drukkenskapsarrest på grunn av alkoholproblemer, og i tilfelle hvor mange ganger?

- 316
1	☐	Aldri	→ 96
2	☐	1 gang	→ 95
3	☐	2-4 ganger	→ 95
4	☐	5-9 ganger	→ 95
5	☐	10 eller flere ganger	→ 95
6	☐	Husker ikke, vet ikke	→ 96

95. Når var De siste gang i drukkenskapsarrest?

Kol. Måned År
317-320

*96. VIS KORT B

Her er et kort med en liste over institusjoner som behandler folk med alkoholproblemer. Har De noen gang tidligere vært innlagt på noen av disse institusjonene på grunn av alkoholproblemer, og i tilfelle omtrent hvor mange ganger?

	Kol.	1	2	3	4	5	6
Poliklinikk	321	☐	☐	☐	☐	☐	☐
A-klinikk	322	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kurhjem	323	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Tilsynshjem	324	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vernehjem	325	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vanlig sykehus	326	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Psykiatrisk sykehus	327	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppstad eller Eidsberg	328	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Annen institusjon, hvilken:	329	☐	☐	☐	☐	☐	☐

HVIS IO IKKE TIDLIGERE HAR VÆRT INNLAGT I NOEN INSTITUSJON, GÅ TIL SPM. 109.

*97. VIS KORT B

Kan De for hver institusjon De har vært innlagt på, si om De synes at De har fått hjelp og støtte i disse institusjonene?

	Kol.	1	2	3	4
Poliklinikk	330	☐	☐	☐	☐
A-klinikk	331	☐	☐	☐	☐
Kurhjem	332	☐	☐	☐	☐
Tilsynshjem	333	☐	☐	☐	☐
Vernehjem	334	☐	☐	☐	☐
Vanlig sykehus	335	☐	☐	☐	☐
Psykiatrisk sykehus	336	☐	☐	☐	☐
Oppstad eller Eidsberg	337	☐	☐	☐	☐
Annen institusjon, hvilken:	338	☐	☐	☐	☐

98. VIS KORT B

Hvilken type institusjon var De på siste gang?

- 339
1	☐	Poliklinikk
2	☐	A-klinikk
3	☐	Kurhjem
4	☐	Tilsynshjem
5	☐	Vernehjem
6	☐	Vanlig sykehus
7	☐	Psykiatrisk sykehus
8	☐	Oppstad eller Eidsberg
9	☐	Annen institusjon, hvilken: _____

*99. Når ble De utskrevet derfra?

340-345

 Dag Mnd. År

100. Hadde De egen bolig å komme tilbake til?

- 346
1	☐	Ja	→ 101
2	☐	Nei	→ 102

101. Hva slags bolig var dette?

- 347
1	☐	Eget hus/leilighet	} → 105
2	☐	Hybel	
3	☐	Annet, spesifiser _____	

102. Var institusjonen behjelpelig med å skaffe bolig etter oppholdet?

- 348
1 Ja → 103
2 Nei → 104

109. Har De noen gang vært med på en eller annen form for attføring?

- 360
1 Ja
2 Nei

103. Hva slags bolig var det institusjonen skaffet Dem?

- 349
1 Eget hus/leilighet
2 Hybel
3 Hybel på tilsynshjem e.l.
4 Rom på pensjonat
5 Annet, spesifiser: _____ } → 105

SITUASJONEN SISTE HALVÅR FØR INNLEGGELSEN

110. Hvilken kommune bodde De i siste halvår før innleggelsen?

FOR BYRAET
361-364
Kommune: _____
361-364
0000 Vil ikke svare

104. Hva slags bolig hadde De i den første tiden etter utskrivningen?

- 350
1 Hos foreldre eller slektninger
2 Hybel på tilsynshjem e.l.
3 Bodde hos venner
4 Rom på pensjonat
5 Herberge
6 Annet, spesifiser: _____

111. Hva slags bolig bodde De hovedsakelig i det siste halve året før De ble innlagt?

- 365
1 Eid eller leidt hus eller leilighet
2 Hos foreldre eller slektninger
3 På hybel
4 På pensjonat
5 På herberge
6 På institusjon
7 Uten fast bopel
8 Andre svar, spesifiser: _____

105. Hadde De et fast arbeid å komme tilbake til?

- 351
1 Ja → 108
2 Nei → 106

112. Skiftet De noen gang bolig i det siste halvåret før innleggelsen, og i tilfelle hvor mange ganger?

- 366
1 Ja → Antall ganger
2 Nei

106. Var institusjonen behjelpelig med å skaffe Dem arbeid etter oppholdet?

- 352
1 Ja
2 Nei

113. Hadde De noe arbeide i det siste halvåret før innleggelsen?

- 369
1 Ja → 114
2 Bare tilfeldige jobber → 117
3 Nei → 117

107. Hva slags arbeidsforhold hadde De i den første tiden etter utskrivningen?

- 353
1 Fast arbeid
2 Tilfeldige jobber
3 Vernet arbeid
4 Arbeidsledig
5 Annet, spesifiser: _____

114. Hva slags virksomhet arbeidet De i?

Virksomhetens art: _____ FOR BYRAET
370-371 Nærings-
kode
370-371
00 Vil ikke svare

108. Hvilke hjelpetilbud var det De først og fremst hadde behov for da De ble utskrevet fra institusjonen?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

- Kol. 1
354 Bolig
355 Arbeid
356 Økonomisk støtte
357 Personlig støtte (oppfølging)
358 Annet, spesifiser: _____

115. Hva var Deres yrke i denne virksomheten?

Yrke _____ 372-373 Yrkes-
kode
372-373
00 Vil ikke svare

- 359 Hadde ikke behov for hjelp

116. Skiftet De arbeide i løpet av det siste halvåret før innleggelsen?

- 374
1 Ja
2 Nei

117. Hvilken form for inntekt hadde De i det siste halvåret før innleggelsen?

FLERE SVAR KAN KRYSSSES AV

Ko1. 1

- 375 Egen arbeidsinntekt
 376 Forsørget av familie
 377 Pensjon
 378 Trygd
 379 Sosialhjelp
 380 Vært i annen institusjon
 381 Sykepenger
 382 Andre inntektsformer, spesifiser:

121. Hvis De tenker på Deres forbruk av øl det siste året før De kom hit, kan De anslå omtrent hvor mange dager De drakk øl i løpet av denne tiden?

HER MA DE HJELPE IO MED A BEREGNE SVARET OMTRENTLIG, OG DERETTER KRYSSSE AV FOR DEN TILSVARENDE SVARKATEGORI. HVIS IO OPPGIR A HA DRUKKET ØL F.EKS. HVER DAG DE SISTE 3 MANEDENE, MEN ELLERS IKKE HAR DRUKKET ØL, BLIR SVARET 30x3=90 DAGER PR: AR. TILSVARENDE HVIS IO F.EKS. HAR DRUKKET 3 DAGER I UKEN, DET VIL SI 12 DAGER I MANEDEN, I 10 AV DE SISTE 12 MANEDENE, BLIR SVARET 12x10=120 DAGER PR. AR.

- 386
- 0 Drakk ikke øl → 125
 1 Under 10 dager pr. år → 122
 2 10- 24 dager pr. år → 122
 3 25- 49 " " " → 122
 4 50- 99 " " " → 122
 5 100-199 " " " → 122
 6 200-299 " " " → 122
 7 300 dager pr. år eller mer → 122

ALKOHOL- OG MEDIKAMENTBRUK

118. Hadde De noen helt "tørre" perioder i løpet av det siste året før De ble lagt inn her, og i tilfelle omtrent hvor mange?

- 383
- 1 Ja, en → 120
 2 Ja, 2-3 → 120
 3 Ja, 4 eller flere → 120
 4 Nei → 119

122. VIS KORT C

Når De drakk øl, hvor mye omtrent pleide De da vanligvis å drikke på en dag? Det kan selvfølgelig ha variert nok så mye, men vil De se på dette kortet og si hvilket av de svarene som står der som De mener passer best for Deres eget vedkommende.

- 387
- 1 1 halvflaske (1/3 liter eller mindre)
 2 1/2 liter
 3 2 halvflasker (1 helflaske)
 4 3 halvflasker (1 liter)
 5 4-5 halvflasker
 6 6-9 halvflasker
 7 10-14 halvflasker
 8 15 halvflasker eller mer

119. Hvis De tenker på Deres forbruk av øl det siste året før De kom hit, hvor mange dager vil De si at De drakk øl i denne perioden, f.eks. i løpet av en uke eller en måned?

- 384
- 0 Drakk ikke øl → 124
 1 Hver dag → 122
 2 4-6 dager i uken → 122
 3 2-3 " " " → 122
 4 1 dag i uken → 122
 5 2-3 dager i måneden → 122
 6 Omtrent 1 dag i måneden (10-12 dager i året) → 122
 7 Sjeldnere enn 10 dager i året → 122

123. BESVARES AV INTERVJUEREN

HAR IO HATT NOEN HELT "TØRRE" PERIODER?

- 388
- JA, 1-3 PA SPM. 118 1 Ja → 125
 NEI, 4 PA SPM. 118 2 Nei → 124

120. Omtrent hvor mange uker eller måneder var De til sammen "tørrlagt" i løpet av det siste året før De ble lagt inn her?

- 385
- 0 2 uker eller kortere → 121
 1 4-8 uker (2 måneder) → 121
 2 2 1/4 - 3 måneder → 121
 3 3 1/4 - 4 " → 121
 4 4 1/4 - 5 " → 121
 5 5 1/4 - 6 " → 121
 6 6 1/4 - 8 " → 121
 7 8 1/4 -10 " → 121
 8 Mer enn 10 måneder, men ikke hele perioden → 121
 9 "Tørrlagt" hele perioden → 131

124. Hvis De tenker på Deres forbruk av vin det siste året før De kom hit, hvor mange dager vil De si at De drakk vin i denne perioden, f.eks. i løpet av en uke eller en måned?

- 389
- 0 Drakk ikke vin → 128
 1 Hver dag → 126
 2 4-6 dager i uken → 126
 3 2-3 " " " → 126
 4 1 dag i uken → 126
 5 2-3 dager i måneden → 126
 6 Omtrent 1 dag i måneden (10-12 dager i året) → 126
 7 Sjeldnere enn 10 dager i året → 126

125. Hvis De tenker på Deres forbruk av vin det siste året før De kom hit, kan De anslå omtrent hvor mange dager De drakk vin i løpet av denne tiden?

HJELP IO MED Å BEREGNE SVARET PÅ SAMME MÅTE SOM FOR SPM. 121

390		
0	☐ Drakk ikke vin	→ 129
1	☐ Under 10 dager pr. år	→ 126
2	☐ 10- 24 dager pr. år	→ 126
3	☐ 25- 49 " " "	→ 126
4	☐ 50- 99 " " "	→ 126
5	☐ 100-199 " " "	→ 126
6	☐ 200-299 " " "	→ 126
7	☐ 300 dager pr. år eller mer	→ 126

126. VIS KORT D

Når De drakk vin, hvor mye omtrent pleide De da vanligvis å drikke på en dag?

391		
1	☐ Mindre enn 1 desiliter (lite vinglass)	
2	☐ 1-2 desiliter (vanlig vinglass)	
3	☐ 1/4 liter (1/3 helflaske)	
4	☐ 1 halvflaske (vel 1/3 liter)	
5	☐ 1/2 liter	
6	☐ 1 helflaske (3/4 liter)	
7	☐ 1 liter	
8	☐ Mer enn 1 liter	

127. BESVARES AV INTERVJUEREN

HAR IO HATT NOEN HELT "TØRRE" PERIODER?

392		
JÅ, 1-3 PÅ SPM. 118	1 ☐ JÅ	→ 129
NEI, 4 PÅ SPM. 118	2 ☐ Nei	→ 128

128. Hvis De tenker på Deres forbruk av brennevin det siste året før De kom hit, hvor mange dager vil De si at De drakk brennevin i denne perioden, f.eks. i løpet av en uke eller en måned?

393		
0	☐ Drakk ikke brennevin	→ 131
1	☐ Hver dag	→ 130
2	☐ 4-6 dager i uken	→ 130
3	☐ 2-3 " " "	→ 130
4	☐ 1 dag i uken	→ 130
5	☐ 2-3 dager i måneden	→ 130
6	☐ Omtrent 1 dag i måneden (10-12 dager i året)	→ 130
7	☐ Sjeldnere enn 10 dager i året	→ 130

129. Hvis De tenker på Deres forbruk av brennevin det siste året før De kom hit, kan De anslå omtrent hvor mange dager De drakk brennevin i løpet av denne tiden?

HJELP IO MED Å BEREGNE SVARET PÅ SAMME MÅTE SOM FOR SPM. 121

394		
0	☐ Drakk ikke brennevin	→ 131
1	☐ Under 10 dager pr. år	→ 130
2	☐ 10- 24 dager pr. år	→ 130
3	☐ 25- 49 " " "	→ 130
4	☐ 50- 99 " " "	→ 130
5	☐ 100-199 " " "	→ 130
6	☐ 200-299 " " "	→ 130
7	☐ 300 dager pr. år eller mer	→ 130

130. VIS KORT E

Når De drakk brennevin, hvor mye omtrent pleide De da vanligvis å drikke på en dag?

Regn bare med selve brennevinet.

395		
1	☐ 1 desiliter (10 centiliter) eller mindre	
2	☐ Mer enn 1 desiliter, men ikke så mye som 2 desiliter	
3	☐ 2 desiliter	
4	☐ Vel 2 desiliter (1/3 helflaske)	
5	☐ 1 halvflaske (vel 1/3 liter)	
6	☐ 1/2 liter (2/3 helflaske)	
7	☐ 1 helflaske (3/4 liter)	
8	☐ 3 halvflasker (vel 1 liter)	
9	☐ 2 helflasker (1 1/2 liter) eller mer	

131. Har Deres forbruk av alkohol det siste året før De kom hit vært omtrent slik det stort sett har vært de siste årene, eller vil De si at De i denne tiden har drukket mer, eventuelt mindre, enn De vanligvis har gjort de siste årene?

396		
1	☐ Drukket mye mer siste år	
2	☐ Drukket noe mer siste år	
3	☐ Drukket som normalt	
4	☐ Drukket noe mindre	
5	☐ Drukket mye mindre, ikke drukket	

132. Brukte De andre stoffer enn alkohol det siste halve året før innleggelsen?

397		
1	☐ JÅ	
2	☐ Nei	

HVIS JÅ:

Hvilke stoffer?

Hvor ofte brukte De disse stoffene?

1. _____ → _____ ganger pr. _____
2. _____ → _____ ganger pr. _____
3. _____ → _____ ganger pr. _____

133. Brukte De medisiner eller medikamenter foreskrevet av lege i det siste halve året før innleggelsen?

- 398
- 1 Ja
- 2 Nei

HVIS JA:

Hvilke lidelser eller sykdommer fikk De medisiner mot?

Hva slags medisiner brukte De?

Hvor ofte brukte De disse medisinene?

1. _____ → _____ → _____ ganger pr. _____
2. _____ → _____ → _____ ganger pr. _____
3. _____ → _____ → _____ ganger pr. _____

134. Hvis De skulle si noe om Deres eget forhold til alkohol over en lengre periode i tiden før De kom hit, ville De da karakterisere Dem selv som avholdende, vanlig bruker, som en som har problemer i forhold til alkohol eller som alkoholiker?

- 399
- 1 Avholdende
- 2 Vanlig bruker
- 3 Problembruker
- 4 Alkoholiker

135. Hva mener De selv er årsaken til Deres alkoholproblem?

FLERE SVAR KAN AVMERKES

Kol. 1

- 400 Har ikke alkoholproblemer
- 401 Ensomhet, kontaktvansker
- 402 Angst, "nerver", psykiske problem
- 403 Fysisk sykdom
- 404 Problemer i oppveksten
- 405 Ekteskapsproblemer, skilsmisse
- 406 Problemer med arbeid, arbeidsløshet
- 407 Boligproblemer
- 408 Gradvis økende alkoholforbruk
- 409 Annet, spesifiser: _____

410 Vet ikke, ingen spesielle årsaker

FORHOLD ETTER UTSKRIVNINGEN

136. Når De blir utskrevet, har De da noen egen bolig å komme tilbake til?

- 411
- 1 Ja → 137
- 2 Nei → 138
- 3 Usikker, vet ikke → 138

137. Hva slags bolig er dette?

- 412
- 1 Eget hus/leilighet
- 2 Hybel
- 3 Annet, spesifiser: _____ } → 141

138. Har De fått tilbud om hjelp her fra institusjonen med å skaffe bolig?

- 413
- 1 Ja
- 2 Nei

139. Hvem kan De ellers henvende Dem til for å få hjelp til å finne et sted å bo?

- 414
- 1 Familie
- 2 Venner
- 3 Sosialkontor
- 4 Kommunal boligformidling
- 5 Andre, spesifiser: _____
- 6 Vet ikke om noen

140. Hvor har De tenkt å bo den første tiden etter utskrivningen?

- 415
- 1 Hos foreldre eller slektninger
- 2 Hybel på tilsynshjem e.l.
- 3 Hos venner
- 4 På pensjonat
- 5 På herberge
- 6 Annet, spesifiser: _____
- 7 Vet ikke

141. Når De blir utskrevet, har De da noe fast arbeid å komme tilbake til?

- 416
- 1 Ja → 142
- 2 Nei → 143
- 3 Usikker, vet ikke → 143

142. Hva slags virksomhet skal De arbeide i?

Virksomhetens art: _____

_____ FOR BYRÆT Nærings-
kode

Hva slags arbeid skal De utføre i denne virksomheten?

Arbeid: _____

_____ 419-420 Yrkes-
kode → 144

143. Har De fått tilbud om hjelp her fra institusjonen med å skaffe arbeid?

421

- 1 Ja
2 Nei

144. Hva regner De med vil bli den viktigste kilden til livsopphold i det første halve året etter utskrivningen?

422

- 1 Egen arbeidsinntekt
2 Uføretrygd
3 Alderspensjon
4 Krigspensjon
5 Annen pensjon eller trygd
6 Støtte fra familie
7 Sosialhjelp
8 Annet, spesifiser: _____

- 9 Vet ikke

145. Hvis De får vanskeligheter med økonomien etter utskrivningen, har De da noen De kan henvende Dem til for å få hjelp?

423

- 1 Ja
2 Nei

HVIS JA: Hvem kan De henvende Dem til?

424

- 1 Familie
2 Venner
3 Sosialkontor
4 Andre, spesifiser: _____

Merknader: _____

146. Tror De at De vil komme til å fortsette å drikke etter utskrivningen, og i tilfelle hvor mye?

425

- 1 Ja, men mindre enn før
2 Ja, like mye som før
3 Ja, mer enn før
4 Nei
5 Vet ikke

BAKGRUNNSPØRSMAL

147. Hva slags allmennutdanning har De?

426

- 1 7-årig folkeskole eller kortere
2 1-årig framhaldsskole
3 2-årig framhaldsskole
4 9-årig grunnskole
5 Folkehøgskole, 1-årskurs
6 Real- eller middelskole, grunnskolens 10. år
7 Folkehøgskole, 2-årskurs
8 Artium eller eksamen ved økonomisk gymnas
9 Uoppgitt eller ingen utdanning

148. Har De fullført annen utdanning hvor skolegangen eller studiene normalt varer minst 5 måneder?

427

- 1 Ja → 149
2 Nei → 150

149. Hvilken annen utdanning er dette?

Utdanningens art (oppgi kurstype, linje eller fagområde og event. skolens navn)	Normal varighet (måneder eller år)
_____	_____
_____	_____
_____	_____

428-429

 FOR BYRÅET

150. Hvilket yrke har De hatt størstedelen av Deres liv?

Yrke: _____

430-431

 Yrkeskode

Publikasjoner sendt ut fra Statistisk Sentralbyrå siden 1. januar 1979
 Publications issued by the Central Bureau of Statistics since 1 January 1979

I serien Norges offisielle statistikk (NOS):

Rekke XII

Boktrykk 1979

- Nr. 292 Økonomisk utsyn over året 1978 Economic Survey Sidetall 156 Pris kr 20,00
 ISBN 82-537-0922-6
- 293 Yrkeskadetrygden 1966 - 1967 og 1968 - 1970 Occupational Injuries Insurance Sidetall 277
 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0928-5
- 294 Fiskeristatistikk 1975 - 1976 Fishery Statistics Sidetall 175 Pris kr 13,00
 ISBN 82-537-0936-6
- 295 Statistisk årbok 1979 Statistical Yearbook of Norway Sidetall 503 Pris kr 20,00
 ISBN 82-537-0991-9 ISSN 0377-8908

Rekke B

Offsettrykk 1979

- Nr. 1 Utdanningsstatistikk Grunnskoler 1. oktober 1977 Educational Statistics Basic Schools
 Sidetall 69 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0914-5
- 2 Legestatistikk 1978 Statistics on Physicians Sidetall 85 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0916-1
 ISSN 0377-8886
- 3 Kriminalstatistikk Reaksjoner 1977 Criminal Statistics Sanctions Sidetall 46 Pris kr 9,00
 ISBN 82-537-0918-8
- 4 Dødsårsaker 1977 Hovedtabeller Causes of Death Main Tables Sidetall 94 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0921-8 ISSN 0550-032X
- 5 Lønnsstatistikk for ansatte i forsikringsvirksomhet 1. september 1978 Wage Statistics for
 Employees in Insurance Activity Sidetall 29 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0925-0
- 6 Kriminalstatistikk Fanger 1977 Criminal Statistics Prisoners Sidetall 48 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0923-4
- 7 Rutebilstatistikk 1976 Scheduled Road Transport Sidetall 60 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0924-2
- 8 Psykiatriske sykehus 1977 Mental Hospitals Sidetall 75 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0926-9
- 9 Forbruksundersøkelse 1974 - 1976 Survey of Consumer Expenditure Sidetall 228 Pris kr 15,00
 ISBN 82-537-0927-7
- 10 Lønnsstatistikk for ansatte i bankvirksomhet 1. september 1978 Wage Statistics for Bank
 Employees 1 September 1978 Sidetall 37 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0929-3
- 11 Elektrisitetsstatistikk 1977 Electricity Statistics Sidetall 96 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0930-7
- 12 Indirekte personalkostnader i varehandel, bankvirksomhet og forsikringsvirksomhet 1977
 Indirect Labour Costs in Wholesale and Retail Trade, Banking and Insurance Activity
 Sidetall 27 Pris kr 7,00 ISBN 82-537-0932-3
- 13 Kredittmarkedstatistikk Livs- og skadeforsikringselskaper mv. 1977 Credit Market
 Statistics Life and Non-Life Insurance Companies etc. Sidetall 68 Pris kr 9,00
 ISBN 82-537-0933-1
- 14 Lønnsstatistikk for ansatte i jordbruk, gartnerier og hagebruk september 1978 Wage Statis-
 tics for Workers and Salaried Employees in Agriculture and Horticulture September 1978
 Sidetall 34 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0937-4
- 15 Industristatistikk 1977 Industrial Statistics Sidetall 198 Pris kr 15,00
 ISBN 82-537-0938-2 ISSN 0078-1886
- 16 Folketallet i kommunene 1978 - 1979 Population in Municipalities Sidetall 37 Pris kr 9,00
 ISBN 82-537-0939-0
- 17 De offentlige sektorerers finanser 1973 - 1976 Public Sector Finances Sidetall 93
 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0941-2
- 18 Lønnsstatistikk for arbeidere i bergverksdrift og industri 3. kvartal 1978 Wage Statistics
 for Workers in Mining and Manufacturing 3rd Quarter 1978 Sidetall 30 Pris kr 9,00
 ISBN 82-537-0942-0
- 19 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i innenriks rutefart november 1978 Wage Statistics for
 Seamen on Ships in Scheduled Coasting Trade Sidetall 31 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0943-9
- 20 Sjøulykkesstatistikk 1978 Marine Casualties Sidetall 58 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0944-7
- 21 Helsestatistikk 1977 Health Statistics Sidetall 127 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0945-5
- 22 Folkemengden etter alder og ekteskapeleg status 31. desember 1978 Population by Age and
 Marital Status 31 December 1978 Sidetall 159 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0957-9
 ISSN 0554-7170
- 23 Lønnsstatistikk for ansatte i hotell- og restaurantdrift April og oktober 1978 Wage
 Statistics for Employees in Hotels and Restaurants Sidetall 38 Pris kr 9,00
 ISBN 82-537-0949-8
- 24 Utdanningsstatistikk Oversikt 1. oktober 1977 Educational Statistics Survey Sidetall 106
 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0950-1
- 25 Energistatistikk 1978 Energy Statistics Sidetall 83 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0953-6
- 26 Arbeidmarkedstatistikk 1978 Labour Market Statistics Sidetall 171 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0958-7 ISSN 0078-1878
- 27 Varehandelsstatistikk 1977 Wholesale and Retail Trade Statistics Sidetall 137
 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0960-9 ISSN 0078-1959
- 28 Bygge- og anleggsvirksomhet mv. 1970 - 1977 Construction etc. Sidetall 88 Pris kr 11,00
 ISBN 82-537-0962-5
- 29 Strukturtaill for kommunenes økonomi 1977 Structural Data from the Municipal Accounts
 Sidetall 124 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0967-6

- Nr. 30 Varenomenklatur Tillegg til industristatistikk 1978 Commodity Nomenclature Supplement to Industrial Statistics 1978 Sidetall 161 ISBN 82-537-0959-5
- 31 Utdanningsstatistikk Grunnskoler 1. oktober 1978 Educational Statistics Basic Schools Sidetall 70 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0973-0 ISSN 0332-804X
- 32 Lønns- og sysselsettingsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn 1. oktober 1978 Wage and Employment Statistics for Central Government Employees Sidetall 96 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0974-9
- 33 Utenrikshandel 1978 Hefte I External Trade Volume I Sidetall 338 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0975-7 ISSN 0078-1940
- 34 Lønnsstatistikk 1978 Wage Statistics Sidetall 86 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0980-3 ISSN 0078-1916
- 35 Flyttestatistikk 1978 Migration Statistics Sidetall 90 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0983-8 ISSN 0550-8592
- 36 Samferdselsstatistikk 1978 Transport and Communication Statistics Sidetall 220 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0986-2
- 37 Kredittmarkedstatistikk Finansielle sektorbalanser 1973 - 1978 Credit Market Statistics Financial Sector Balance Sheets Sidetall 142 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0987-0
- 38 Oljevirkksomheten 1978 The Oil Activities Sidetall 60 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0988-9
- 39 Skogavvirkning til salg og industriell produksjon 1977-78 Roundwood Cut for Sale and Industrial Production Sidetall 53 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0989-7
- 40 Lønns- og sysselsettingsstatistikk for ansatte i skoleverket 1. oktober 1978 Wage and Employment Statistics for Employees in Publicly Maintained Schools Sidetall 51 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0993-5
- 41 Skattestatistikk 1977 Tax Statistics Sidetall 193 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1000-3
- 42 Folkemengdens bevegelse 1978 Vital Statistics and Migration Statistics Sidetall 74 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1004-6 ISSN 0377-8797
- 43 Utenrikshandel 1978 Hefte II External Trade Volume II Sidetall 307 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1005-4 ISSN 0078-1940
- 44 Jaktstatistikk 1978 Hunting Statistics Sidetall 59 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1006-2
- 45 Rutebilstatistikk 1977 Scheduled Road Transport Sidetall 59 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1007-0
- 46 Veitrafikkulykker 1977 Road Traffic Accidents Sidetall 165 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1009-7
- 47 Kredittmarkedstatistikk Fordringer og gjeld overfor utlandet 1977 og 1978 Credit Market Statistics Foreign Assets and Liabilities Sidetall 89 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1010-0
- 48 Nasjonalregnskap 1962 - 1978 National Accounts Sidetall 220 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1013-7
- 49 Utdanningsstatistikk Vaksenopplæring 1977-78 Educational Statistics Adult Education Sidetall 84 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1017-8 ISSN 0332-8058
- 50 Sivilrettsstatistikk 1978 Civil Judicial Statistics Sidetall 41 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-1018-6
- 51 Statistisk fylkeshefte 1980 Østfold Sidetall 201 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1019-4
- 52 Statistisk fylkeshefte 1980 Akershus og Oslo Sidetall 224 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1020-8
- 53 Statistisk fylkeshefte 1980 Hedmark Sidetall 196 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1021-6
- 54 Statistisk fylkeshefte 1980 Oppland Sidetall 208 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1022-4
- 55 Statistisk fylkeshefte 1980 Buskerud Sidetall 198 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1023-2
- 56 Statistisk fylkeshefte 1980 Vestfold Sidetall 194 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1024-0
- 57 Statistisk fylkeshefte 1980 Telemark Sidetall 194 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1025-9
- 58 Statistisk fylkeshefte 1980 Aust-Agder Sidetall 190 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1026-7
- 59 Statistisk fylkeshefte 1980 Vest-Agder Sidetall 188 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1027-5
- 60 Statistisk fylkeshefte 1980 Rogaland Sidetall 210 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1028-3
- 61 Statistisk fylkeshefte 1980 Hordaland Sidetall 234 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1029-1
- 62 Statistisk fylkeshefte 1980 Sogn og Fjordane Sidetall 210 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1030-5
- 63 Statistisk fylkeshefte 1980 Møre og Romsdal Sidetall 244 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1031-3
- 64 Statistisk fylkeshefte 1980 Sør-Trøndelag Sidetall 210 ISBN 82-537-1032-1
- 65 Statistisk fylkeshefte 1980 Nord-Trøndelag Sidetall 206 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1034-8
- 66 Statistisk fylkeshefte 1980 Nordland Sidetall 263 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1035-6
- 67 Statistisk fylkeshefte 1980 Troms Sidetall 203 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1036-4
- 68 Statistisk fylkeshefte 1980 Finnmark Sidetall 195 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1037-2
- 69 Jordbruksstatistikk 1978 Agricultural Statistics Sidetall 122 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1038-0 ISSN 0078-1894
- 70 Forretnings- og sparebanker Regnskapstall for de enkelte banker 1978 Commercial and Savings Banks Statement of Account for the Individual Banks Sidetall 102 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1039-9
- 71 Regnskapsstatistikk 1977 Engroshandel Statistics of Accounts Wholesale Trade Sidetall 104 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1042-9
- 72 Regnskapsstatistikk 1977 Bergverksdrift og industri Statistics of Accounts Mining and Manufacturing Sidetall 164 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1043-7
- 73 Alkohol og andre rusmidler 1978 Alcohol and Drugs Sidetall 43 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-1049-6 ISSN 0332-7965
- 74 Utdanningsstatistikk Universiteter og høyskoler 1. oktober 1978 Educational Statistics Universities and Colleges Sidetall 144 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1051-8 ISSN 0300-5631
- 75 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i utenriksfart Mars 1979 Wage Statistics for Seamen on Ships in Ocean Transport March 1979 Sidetall 30 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-1052-6

STATISTISKE ANALYSER NR. 43

KLIENTER I INSTITUSJONER
FOR ALKOHOLISTOMSORG
1977

CLIENTS IN INSTITUTIONS FOR ALCOHOLICS
1977

STATISTISK SENTRALBYRA
CENTRAL BUREAU OF STATISTICS OF NORWAY
OSLO 1980

ISBN 82-537-1099-2

Rekke B

Offsettrykk 1979 (forts.)

- Nr. 76 Reiselivsstatistikk 1978 Statistics on Travel Sidetall 140 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-1054-2
- 77 Lakse- og sjøaurefiske 1978 Salmon and Sea Trout Fisheries Sidetall 91 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1055-0 ISSN 0550-0419
- 78 Kredittmarkedstatistikk Private og offentlige banker 1978 Credit Market Statistics
Private and Public Banks Sidetall 262 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-1056-9
- 79 Sykehusstatistikk 1978 Hospital Statistics Sidetall 52 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1058-5
ISSN 0550-0575
- 80 Lønnsstatistikk for kommunale arbeidstakere pr. 1. oktober 1978 Wage Statistics for Local
Government Employees Sidetall 68 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1060-7
- 81 Kriminalstatistikk Forbrytelser etterforsket av politiet 1978 Criminal Statistics Crimes
Investigated by the Police Sidetall 96 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1062-3
- 82 Framskrivning av folkemengden 1979 - 2025 Regionale tall Population Projections 1979 - 2025
Regional Figures Sidetall 212 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1063-1 ISSN 0332-8015
- 83 Byggearealstatistikk 1978 Building Statistics Sidetall 89 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1065-8 ISSN 0550-7162
- 84 Skogstatistikk 1978 Forestry Statistics Sidetall 113 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1066-6
- 85 Kredittmarkedstatistikk Private kredittforetak og finansieringsselskaper 1978 Credit
Market Statistics Private Credit Enterprises and Private Financial Companies Sidetall
70 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1067-4
- 86 Veterinærstatistikk 1978 Veterinary Statistics Sidetall 84 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1068-2 ISSN 0303-6561
- 88 Fritidshusundersøkelse 1978 Holiday House Survey Sidetall 76 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1072-0
- 89 Bygge- og anleggsstatistikk 1978 Construction Statistics Sidetall 71 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1073-9 ISSN 0550-029X

Trykt 1980

- Nr. 90 Økonomisk utsyn over året 1979 Economic Survey Sidetall 152 Pris kr 20,00
ISBN 82-537-1074-7
- 91 Psykiatriske sykehus 1978 Mental Hospitals Sidetall 92 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1075-5
- 92 Dødsårsaker 1978 Hovedtabeller Causes of Death Main Tables Sidetall 97 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1076-3 ISSN 0550-032X
- 93 Kommunestyrevalget 1979 Municipal Council Elections Sidetall 154 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-1083-6 ISSN 0332-8023
- 94 Inntektsstatistikk 1976 Income Statistics Sidetall 188 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1084-4
- 95 Utdanningsstatistikk Videregående skoler 1. oktober 1978 Educational Statistics Upper
Secondary Schools Sidetall 109 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1085-2 ISSN 0332-8031
- 96 Statistisk varefortegnelse over utenrikshandelen 1980 Sidetall 135 ISBN 82-537-1079-8
- 97 Lønnsstatistikk for ansatte i forsikringsvirksomhet 1. september 1979 Wage Statistics for
Employees in Insurance Activity Sidetall 29 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-1089-5
- 98 Industristatistikk 1978 Industrial Statistics Sidetall 198 Pris kr 15,00
ISBN 82-537-1090-9 ISSN 0078-1886
- 99 Sosialstatistikk 1977 Social Statistics Sidetall 91 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1092-5
- 100 Fylkestingsvalget 1979 County Council Elections Sidetall 118 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-1093-3
- 101 Veitrafikkulykker 1978 Road Traffic Accidents Sidetall 155 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1094-1
- 102 Lønnsstatistikk for ansatte i bankvirksomhet 1. september 1979 Wage Statistics for Bank
Employees Sidetall 41 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-1096-8
- 103 Lønnsstatistikk for arbeidere i bergverksdrift og industri 3. kvartal 1979 Wage Statistics
for Workers in Mining and Manufacturing 3rd quarter 1979 Sidetall 30 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-1098-4
- 104 Folketallet i kommunene 1979 - 1980 Population in Municipalities Sidetall 37 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-1109-8
- 105 Lønnsstatistikk for ansatte i jordbruk, gartnerier og hagebruk September 1979 Wage
Statistics for Workers and Salaried Employees in Agriculture and Horticulture
September 1979 Sidetall 38 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-1102-6
- 107 Lønnsstatistikk for sjøfolk på skip i innenriks rutefart november 1979 Wage Statistics
for Seamen on Ships in Scheduled Coasting Trade Sidetall 25 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-1105-0
- 108 Elektrisitetsstatistikk 1978 Electricity Statistics Sidetall 96 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1106-9
- 109 Varenomenklatur Tillegg til industristatistikk 1979 Commodity Nomenclature Supplement to
Industrial Statistics 1979 Sidetall 145 ISBN 82-537-1108-5
- 110 Kredittmarkedstatistikk Livs- og skadeforsikringselskaper mv. 1978 Credit Market
Statistics Life and Non-Life Insurance Companies etc. Sidetall 40 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-1110-7
- 111 Helsetatistikk 1978 Health Statistics Sidetall 118 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1113-1
ISSN 0332-7906
- 112 Sjøulykkesstatistikk 1979 Marine Casualties Sidetall 60 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-1115-8 ISSN 0332-8007
- 113 Regnskapsstatistikk 1978 Engroshandel Statistics of Accounts Wholesale Trade
Sidetall 101 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1116-6
- 114 Lønnsstatistikk for ansatte i hotell- og restaurantdrift April og oktober 1979 Wage
Statistics for Employees in Hotels and Restaurants Sidetall 38 Pris kr 9,00
ISBN 82-537-1117-4

Trykt 1980 (forts.)

Rekke B

- Nr. 118 Strukturertall for kommunenes økonomi 1978 Structural Data from the Municipal Accounts
Sidetall 124 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1123-9
- 122 Folkemengden etter alder og ekteskapelig status 31. desember 1979 Population by Age and
Marital Status Sidetall 159 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1130-1 ISSN 0554-7170

I serien Statistiske analyser (SA):

- Nr. 36 Folkemengdens bevegelse Oversikt 1971 - 1975 Vital Statistics and Migration Statistics
Survey Sidetall 129 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0835-1
- 37 Miljøstatistikk 1978 Naturressurser og forurensning Environmental Statistics Natural
Resources and Pollution Sidetall 296 Pris kr 15,00 ISBN 82-537-0855-6
- 38 Oljevirkomheten på norsk kontinentalsokkel fram til 1977 The Oil Activities on the
Norwegian Continental Shelf up to 1977 Sidetall 69 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0882-3
- 39 Bygging av frittliggende eneboliger Kostnader, materialbruk, utrustningsstandard mv.
Construction of Detached Houses Costs, Use of Materials, Equipment Standard etc.
Sidetall 86 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0964-1
- 40 Spredningen av ferieturer Staggering of Holidays Sidetall 161 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-0966-8
- 41 Regnskapsanalyse Dagligvarehandel Accounting Analysis Grocery Trade Sidetall 49
Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0981-1
- 42 Eldre i aldershjem 1977 People in Old Age Homes Sidetall 101 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-0997-8
- 43 Klienter i institusjoner for alkoholistsorg 1977 Clients in Institutions for Alcoholics
Sidetall 79 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-1099-2

I serien Samfunnsøkonomiske studier (SØS):

- Nr. 31 Det norske skattesystemet II Indirekte skatter og offentlige trygdeordninger 1976 The
Norwegian System of Taxation II Indirect Taxes and Social Security Schemes Sidetall 124
Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0713-4
- 32 Inntekt og forbruk for funksjonshemmede Income and Consumer Expenditure of Disabled Persons
Sidetall 166 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0732-0
- 33 Prinsipper og metoder for Statistisk Sentralbyrås utvalgsundersøkelser Sampling Methods
Applied by the Central Bureau of Statistics of Norway Sidetall 105 Pris kr 11,00
ISBN 82-537-0771-1
- 35 Flyttemotivundersøkelsen 1972 Survey of Migration Motives Sidetall 233 Pris kr 15,00
ISBN 82-537-0783-5
- 36 Konjunkturbølger fra utlandet i norsk økonomi International Cycles in Norwegian Economy
Sidetall 141 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0910-2
- 37 Norske lytter- og seervaner Radio Listening and Television Viewing in Norway Sidetall 216
Pris kr 13,00 ISBN 82-537-0931-5
- 38 Analyse av investeringsatferd Problemer, metoder og resultater Analysing Investment
Behaviour Problems, Methods, and Results Sidetall 91 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-0952-8
- 39 Kvinners yrkesdeltaking i Norge Female Labour Activity in Norway Sidetall 162 Pris kr
13,00 ISBN 82-537-0961-7
- 40 Framskrivning av befolkningens utdanning til år 2000 Projections of the Educational
Characteristics of the Population to the Year 2000 Sidetall 112 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-0998-6
- 41 Nordmenns feriereiser Holiday Trips by Norwegians Sidetall 222 Pris kr 13,00
ISBN 82-537-0999-4
- 42 Analyse av sammenhengen mellom forbruk, inntekt og formue i norske husholdninger Analysing
the Relationship between Consumption, Income and Wealth in Norwegian Households
Sidetall 95 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1012-7
- 43 MODIS IV The Norwegian National Budget Model Nasjonalbudsjettmodellen MODIS IV 1979
Sidetall 189 Pris kr 13,00 ISBN 82-537-1014-3

I serien Artikler fra Statistisk Sentralbyrå (ART):

- Nr. 110 Etterspørselen etter energi i tjenesteytende næringer The Demand for Energy by Trade and Service Industries Sidetall 50 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0866-1
- 111 Etterspørsel etter energi En litteraturstudie The Demand for Energy A Survey Sidetall 76 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0892-0
- 112 Aktuelle skattetal 1978 Current Tax Data Sidetall 55 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0896-3
- 113 Skiftarbeid Shift Work Sidetall 72 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0915-3
- 114 Implicit Social Preferences in the Norwegian System of Indirect Taxation Implisitte velferdsvurderinger i det norske systemet av indirekte skatter Sidetall 36 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0935-8
- 115 Busetningsutviklingen i Norge 1960 - 1970 Population and Settlement Change in Norway 1960 - 1970 Sidetall 95 Pris kr 11,00 ISBN 82-537-0946-3
- 116 Cohabitation without Marriage in Norway Samliv uten vigsel i Norge Sidetall 30 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0955-2
- 117 Econometric Methods in Short-term Planning: The Norwegian Lesson Økonometriske metoder i korttidsplanleggingen: Erfaringer fra Norge Sidetall 84 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0963-3
- 118 Virkningen på norsk økonomi av en pause i den videre kraftutbygging Impacts on the Norwegian Economy of a Temporary Halt in the Growth of Electricity Supply Sidetall 36 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-0984-6
- 119 Analytisk glatting av rater for første gangs giftermål Analytic Graduation of First Time Nuptiality Rates Sidetall 38 Pris kr 9,00 ISBN 82-537-1008-9

Utvalgte publikasjoner i serien Statistisk Sentralbyrås Håndbøker (SSH)
Selected publications in the series Manuals from the Central Bureau of Statistics (MAN)

- Nr. 9 Standard for næringsgruppering ISBN 82-537-0906-4
- " 13 Standard for handelsområder ISBN 82-537-0715-0
- " 19 Varenenomenklatur for industristatistikken ISBN 82-537-0908-0
- " 23 Utsnitt om prinsipper og definisjoner i offisiell statistikk ISBN 82-537-0196-9
- " 24 Standard for gruppering av sykdommer - skader - dødsårsaker i offentlig norsk statistikk
ISBN 82-537-0217-5
- " 26 Statistisk varefortegnelse for utenrikshandelen ISBN 82-537-1079-8
- " 27 Utsnitt om prinsipper og definisjoner i offisiell statistikk. Fra Forbruksundersøkelsen 1958
- " 28 Standard for utdanningsgruppering i offentlig norsk statistikk ISBN 82-537-0272-8
- " 30 Lov, forskrifter og overenskomst om folkeregistrering ISBN 82-537-0099-7
- " 32 Konsumprisindeksen ISBN 82-537-0775-4
- " 35 Standard for kommuneklassifisering ISBN 82-537-0465-8
- " 36 Produksjonsindeks for bergverksdrift, industri og kraftforsyning ISBN 82-537-0947-1
- " 37 13 konjunkturindikatorer - En kort oversikt ISBN 82-537-0659-6
- " 38 Internasjonal standard for varegruppering i statistikken over utenrikshandelen (SITC-Rev. 2)
ISBN 82-537-0874-2
- " 39 Den statistiske behandlingen av oljevirkksomheten ISBN 82-537-0702-9
- " 42 Engrosprisstatistikk Engrosprisindeks Produsentprisindeks ISBN 82-537-0897-1

Page 10 of 10

Published on 10/10/2014 10:10:10 AM by [Name] at [Address]